

Poznań 1-2004

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2004

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powlelono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
Ważniejsze wydarzenia i rocznice 2004 roku	5
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	7
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Tomasz Mizerkiewicz – Komizm we współczesnej literaturze polskiej ..	15
Andrzej Dudziak – Euro, czyli nowa waluta w Unii Europejskiej	23
Urszula Bzdawka – Fenomen ludzkiego mózgu	33
Bibliografie osobowe: Witold Gombrowicz	57
Marek Hłasko.....	62
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Jadwiga Ratajczak – Łatwo odnajduję potrzebną mi informację w ency- klopediach multimedialnych	66
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	71
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego.....	79
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	109
V. KRONIKA	119

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA I ROCZNICE 2004 ROKU

2004 – Rok Witolda Gombrowicza ogłoszony przez Sejm RP

- 700 rocznica urodzin Francesco Petrarca – lipiec
- 200 rocznica urodzin Ludwika Feuerbacha – lipiec
- 200 rocznica urodzin Seweryna Mielżyńskiego – październik
- 200 rocznica urodzin Jana Konstantego Żupańskiego – czerwiec
- 150 rocznica urodzin Jacka Malczewskiego – lipiec
(75 rocznica śmierci – październik)
- 150 rocznica urodzin Artura Rimbaud – październik
- 125 rocznica śmierci Ryszarda Berwińskiego – listopad
- 125 rocznica urodzin Alberta Einsteina – marzec
- 100 rocznica urodzin Alejo Carpentiera – grudzień
- 100 rocznica urodzin Józefa Chałasińskiego – luty
- 100 rocznica urodzin Michała Choromańskiego – czerwiec
- 100 rocznica śmierci Antoniego Czechowa – lipiec
- 100 rocznica urodzin Salvadora Dali – maj
- 100 rocznica śmierci Antoniego Dvoraka – maj
- 100 rocznica urodzin Grahama Greene'a – październik
- 100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej – lipiec
- 100 rocznica urodzin Isaaca Bashevisa Slingera – lipiec
- 100 rocznica urodzin Jana Izydora Sztaludyngera – kwiecień
- 90 rocznica wybuchu I wojny światowej – lipiec
- 75 rocznica urodzin Martina Luthera Kinga – styczeń
- 60 rocznica wybuchu powstania warszawskiego – sierpień
- 60 rocznica powstania Polskiej Agencji Prasowej – lipiec

- 50 rocznica śmierci Zofii Nalkowskiej – grudzień
(120 rocznica urodzin – listopad)
- 50 rocznica śmierci Leona Schillera – marzec
- 50 rocznica śmierci Władysława Umińskiego – grudzień
- 25 rocznica śmierci Eugeniusza Paukshy – maj
- 20 rocznica śmierci Jerzego Popiełuszki – październik
- 20 rocznica śmierci Irvina Shawa – maj
- 10 rocznica śmierci Witolda Lutosławskiego – luty

Dalsze szczegółowe daty rocznic zawierają kalendaria kwartalne „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego”

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na I kwartał 2004 roku. Szerszy zestaw dat na I kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

S t y c z e ń

	1 I		– XXXVII Światowy Dzień Pokoju, proklamowany przez papieża Pawła VI (obchodzony od 1968 r. przez Kościół Katolicki)
	1 I		– Światowy Dzień Walki z AIDS, ogłoszony przez WHO z inicjatywy Międzynarodowej Konferencji AIDS w Londynie w 1988 r.
(5)	1 I	1999	– Wprowadzenie euro jako waluty krajów Unii Europejskiej (zastąpiło – ecu)
(75)	1 I	1929	– Utworzenie Polskich Linii Lotniczych „LOT”
(75)	1 I	1929	– Ur. Zbigniew Nienacki, powieściopisarz, autor sztuk scenicznych (zm. 25 IX 1994)
(95)	1 I	1909	– Ur. Zbigniew Uniłowski, powieściopisarz i noweliści (zm. 12 XI 1937)
(65)	1 I	1939	– Zm. Zofia Urbanowska, autorka powieści dla dzieci i młodzieży okresu pozytywizmu, związana z Wielkopolską (ur. 15 V 1849)
(65)	2 I	1939	– Zm. Roman Dmowski, polityk (ur. 9 VIII 1854)
(35)	4 I	1969	– Weszła w życie międzynarodowa konwencja o likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej
(195)	4 I	1809	– Ur. Ludwik Braille, twórca alfabetu dla niewidomych (zm. 6 I 1852)

- (110) 8 I 1894 – Ur. Rajmund Maria Kolbe, franciszkanin o. Maksymilian, kanonizowany w 1982 r. (ofiarował się na śmierć w Oświęcimiu za innego współwięźnia 14 VIII 1941)
- (120) 8 I 1884 – Ur. Kornel Makuszyński, powieściopisarz, krytyk (zm. 31 VII 1953)
- (85) 12 I 1919 – Ur. Jan Józef Szczepański, pisarz (zm. 20 II 2003)
- (70) 14 I 1934 – Ur. Marek Hłasko, pisarz (zm. 14 VI 1969)
- (90) 15 I 1914 – Ur. Jan Maria Gísges, poeta, prozaik, tłumacz poezji (zm. 17 XII 1983)
- (75) 15 I 1929 – Ur. Martin Luther King, przywódca Murzynów amerykańskich w walce o równouprawnienie, laureat pokojowej nagrody Nobla (zm. 4 IV 1968)
- (135) 15 I 1869 – Ur. Stanisław Wyspiański, dramaturg, poeta, malarz (zm. 28 XI 1907)
- (120) 16 I 1884 – Ur. Jules Superville, poeta i dramaturg francuski (zm. 17 V 1960)
- (105) 16 I 1899 – Ur. Stanisław Czernik, poeta, prozaik, eseista (zm. 3 XII 1969)
- (50) 16 I 1954 – Zm. Michał Priszwin, pisarz radziecki, etnograf, ornitolog i geograf (ur. 4 II 1873)
- (190) 17 I 1814 – Ur. Ludwik Mierosławski, dowódca powstań, działacz polityczny (zm. 22 XI 1878)
- (315) 18 I 1689 – Ur. Charles de Montesquieu, pisarz francuski (zm. 10 II 1755)
- (25) 19 I 1979 – Zm. Włodzimierz Puchański, fotografik, filmowiec i przyrodnik (ur. 6 III 1908)
- (165) 19 I 1839 – Ur. Paul Cezanne, malarz francuski (zm. 22 X 1906)
- 21 I – Dzień Babci
- (130) 21 I 1874 – Ur. Wincenty Witos, przywódca ruchu ludowego, premier w latach 1920-21, publicysta (zm. 31 X 1945)

- (40) 22 I 1964 – Zm. Stanisław Piętałak, poeta, prozaik, eseista (ur. 3 VIII 1909)
- (155) 22 I 1849 – Ur. August Strindberg, pisarz szwedzki (zm. 14 V 1912)
- (60) 23 I 1944 – Zm. Edward Munch, malarz norweski (ur. 12 XII 1863)
- (140) 24 I 1864 – Ur. Andrzej Niemojewski, poeta, publicysta, tłumacz (zm. 3 XI 1921)
- (15) 23 I 1989 – Zm. Salvador Dali, hiszpański malarz surrealistyczny (ur. 11 V 1904)
- (70) 24 I 1934 – Ur. Stanisław Grochowiak, poeta, dramaturg (zm. 21 X 1976)
- 25 I – Ogólnopolski Dzień Sekretarki i Asystentki (ogłoszony w 1997 r. przez miesięcznik „Sekretariat” oraz Europejskie Stowarzyszenie Profesjonalnych Sekretarek – Polska)
- (130) 25 I 1874 – Ur. William Somerset Maugham, pisarz i dramaturg angielski (zm. 16 XII 1965)
- (245) 25 I 1759 – Ur. Robert Burns, poeta szkocki (zm. 21 VII 1796)
- (40) 26 I 1964 – Zm. Xawery Dunikowski, rzeźbiarz (ur. 24 XI 1875)
- (50) 28 I 1954 – Zm. Eugeniusz Romer, geograf, klimatolog, twórca nowoczesnej kartografii polskiej (ur. 3 II 1871)
- 30 I – Światowy Dzień Pomocy Chorym na Trąd (obchodzony od 1954 r.)
- (155) 30 I 1849 – Ur. Piotr Wawrzyniak, ksiądz, działacz gospodarczy i społeczny w zaborze pruskim (zm. 9 XI 1910)
- (60) 31 I 1944 – Zm. Jean Giraudoux, pisarz, dramaturg francuski (ur. 29 X 1882)

L u t y

- (10) 1 II 1994 – Weszła w życie umowa o stowarzyszeniu Polski z Unią Europejską
- 2 II – Dzień Handlowca
- (95) 2 II 1909 – Ur. Jerzy Młodziejowski, kompozytor, dyrygent, popularyzator muzyki (zm. 7 V 1985)
- (195) 3 II 1809 – Ur. Felix Mendelssohn-Bartholdy, niemiecki kompozytor, pianista, organista i dyrygent (zm. 4 XI 1847)
- (440) 6 II 1564 – Ur. Christopher Marlowe, dramaturg i poeta angielski (zm. 30 V 1593)
- (15) 6 II 1989 – Rozpoczęcie obrad „okrągłego stołu” z udziałem przedstawicieli rządu i opozycyjnych organizacji społecznych i politycznych; początek przemian ustrojowych w Polsce
- (170) 7 II 1834 – Ur. Dmitrij Mendelejew, chemik rosyjski, twórca okresowego układu pierwiastków chemicznych (zm. 2 II 1907)
- (10) 7 II 1994 – Zm. Witold Lutosławski, kompozytor (ur. 25 I 1913)
- (95) 8 II 1909 – Zm. Mieczysław Karłowicz, kompozytor, taternik (ur. 11 XII 1876)
- (80) 10 II 1924 – Otwarcie pierwszej polskiej szkoły lotniczej w Poznaniu
- 11 II – Światowy Dzień Chorego, obchodzony w dniu Matki Boskiej z Lourdes (ustanowiony 13 V 1992 roku przez papieża Jana Pawła II)
- (20) 12 II 1984 – Zm. Julio Cortázar, pisarz argentyński, tłumacz (ur. 26 VIII 1914)
- (195) 12 II 1809 – Ur. Karol Darwin, angielski przyrodnik, twórca teorii ewolucji (zm. 19 IV 1882)
- (35) 13 II 1969 – Zm. Kazimierz Wierzyński, poeta i eseista emigracyjny (ur. 27 VIII 1894)

- (85) 14 II 1919 – Zm. Wiktor Gomułicki, poeta, prozaik, badacz dziejów Warszawy (ur. 17 X 1848)
- (440) 15 II 1564 – Ur. Galileo Galilei (Galileusz), włoski fizyk i astronom (zm. 8 I 1642)
- (100) 17 II 1904 – Ur. Józef Chałasiński, profesor, socjolog kultury i myśli społecznej (zm. 5 XII 1979)
- (440) 18 II 1564 – Zm. Michał Anioł Buonarroti, malarz i rzeźbiarz włoski (ur. 6 III 1475)
- (110) 20 II 1894 – Ur. Jarosław Iwaszkiewicz, prozaik, poeta, eseista, tłumacz (zm. 2 III 1980)
- (20) 21 II 1984 – Zm. Michał Szolochow, pisarz rosyjski, laureat nagrody Nobla w 1965 r. (ur. 24 (11) V 1905)
- 22 II – Dzień Myśli Braterskiej, obchodzony przez organizacje skautowe całego świata
- (190) 22 II 1814 – Ur. Oskar Kolberg, kompozytor i etnograf (zm. 3 IV 1890)
- (105) 23 II 1899 – Ur. Erich Kästner, poeta i prozaik niemiecki (zm. 27 VII 1974)
- (145) 23 II 1859 – Zm. Zygmunt Krasiński, poeta, dramaturg (ur. 19 II 1812)
- (100) 27 II 1904 – Ur. Jalu Kurek, poeta, prozaik, eseista, tłumacz, dziennikarz (zm. 10 XI 1983)
- (185) 28 II 1819 – Ur. Ryszard Berwiński, poeta (zm. 19 XI 1879)

M a r z e c

- 1 III – Międzynarodowy Dzień Walki przeciwko zbrojeniom atomowym, obchodzony w rocznicę wybuchu amerykańskiej bomby wodorowej na atolu Bikini w 1954 r.

- (100) 1 III 1904 – Ur. Glenn Miller, amerykański kompozytor, aranżer i puzonista (zm. 16 XII 1944)
- (180) 2 III 1824 – Ur. Bedřich Smetana, kompozytor czeski (zm. 12 V 1884)
- 3 III – Międzynarodowy Dzień Pisarzy (ustanowiony przez Międzynarodowy PEN-Club w 1984 r.)
- (95) 6 III 1909 – Ur. Stanisław Jerzy Lec, poeta i satyryk (zm. 7 V 1966)
- (80) 7 III 1924 – Ur. Kobo Abe, pisarz japoński (zm. 22 I 1993)
- (35) 7 III 1969 – Zm. Anna Kowalska, pisarka (ur. 26 IV 1903)
- 8 III – Dzień Kobiet
- (70) 9 III 1934 – Ur. Jurij Gagarin, pierwszy kosmonauta świata (zm. 27 III 1968)
- (190) 9 III 1814 – Ur. Taras Szewczenko, poeta ukraiński, malarz (zm. 10 III 1861)
- (460) 11 III 1544 – Ur. Torquato Tasso, poeta włoski (zm. 25 IV 1595)
- (110) 12 III 1894 – Zm. August Cieszkowski, filozof, ekonomista, działacz polityczny i społeczny związany z Wielkopolską (ur. 12 IX 1814)
- (95) 13 III 1909 – Ur. Lucjan SzeŃwald, poeta (zm. 22 VIII 1944)
- (125) 14 III 1879 – Ur. Albert Einstein, fizyk amerykański pochodzenia niemieckiego, twórca teorii względności, laureat nagrody Nobla w 1921 r. (zm. 18 IV 1955)
- (210) 14 III 1794 – Ur. Józef Bem, generał wojsk polskich, węgierskich i tureckich (zm. 24 II 1850)
- (65) 15 III 1939 – Napaść Niemiec hitlerowskich na Czechosłowację
- 17 III – Światowy Dzień Morza
- 18 III – Europejski Dzień Mózgu, obchodzony w Polsce od 1998 r. z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Krzewienia Wiedzy o Mózgu „DANA”
- 19 III – Dzień Inwalidy

- (135) 19 III 1869 – Ur. Józef Mehoffer, malarz (zm. 8 VII 1946)
- 21 III – Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową
- (165) 21 III 1839 – Ur. Modest Musorgski, kompozytor rosyjski (zm. 28 III 1881)
- (95) 21 III 1909 – Ur. Zdzisław Skowroński, dramaturg, scenarzysta filmowy (zm. 24 XI 1969)
- 21 III – Dzień Ziemi, obchodzony w dzień wiosennego przesilenia, ogłoszony przez ONZ w 1971 r.
- 22 III – Międzynarodowy Dzień Wody, obchodzony od 1993 r., ustanowiony podczas szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 r.
- 22 III – Dzień Ochrony Bałtyku, ustanowiony przez Komisję Helsińską w 1997 r.
- (140) 22 III 1864 – Uchwalenie Konwencji Genewskiej w sprawie poprawienia losu rannych i chorych w armiach walczących oraz utworzenie Międzynarodowego Czerwonego Krzyża
- (180) 22 III 1824 – Ur. Kazimierz Kantak, działacz polityczny, poseł do sejmu pruskiego, propagator turystyki tatrzańskiej (zm. 28 XII 1886)
- 23 III – Światowy Dzień Meteorologii, obchodzony od 1967 r.
- (180) 23 III 1824 – Ur. Tomasz Jeż (właśc. nazw. Zygmunt Miłkowski), powieściopisarz, działacz polityczny (zm. 11 I 1915)
- (210) 24 III 1794 – Początek powstania kościuszkowskiego
- (50) 25 III 1954 – Zm. Leon Schiller, inscenizator i reżyser polski (ur. 14 III 1887)
- (90) 26 III 1914 – Ur. Tennessee Williams (właśc. nazw. Thomas Lanier Williams), dramaturg amerykański (zm. 25 II 1983)

	27	III		– Międzynarodowy Dzień Teatru (w rocznicę otwarcia Teatru Narodów w 1957 r.)
(125)	27	III	1879	– Zm. Dezydery Chłapowski, generał wielkopolski, działacz gospodarczy (ur. 23 V 1788)
(160)	30	III	1844	– Ur. Paul Marie Verlaine, poeta francuski (zm. 8 I 1896)
(20)	30	III	1984	– Zm. Aleksander Wojciechowski, poeta poznański (ur. 24 I 1930)
(120)	31	III	1884	– Ur. Sean O'Casey, pisarz i dramaturg irlandzki (zm. 18 IX 1964)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Tomasz Mizerkiewicz

KOMIZM

WE WSPÓŁCZESNEJ LITERATURZE POLSKIEJ

1.

Literatura polska posiadała znakomitą tradycję humorystyki staropolskiej (fraszki Kochanowskiego, figliki Reja, wiersze i dramaty sowizdrzańskie, pamiętniki sarmackie itp.), tradycja ta wszakże stopniowo traciła swą żywotność i Jerzy Stempowski przed drugą wojną opisywał śmiech szlachecki jako zjawisko wymarłe. Wiek XIX jako czas niewoli nie sprzyjał autorom tekstów komicznych. Najprzyszyk przekał się o tym zapewne Aleksander Fredro; mimo że jego świetne komedie przynosiły ulgę i radość rodakom, to został ostro skrytykowany przez romantyków w kilka lat po upadku powstania za to, że w czasie narodowej żaloby oddaje się tak „nieprzystojnemu” zajęciu. I choć bynajmniej nie brakło później prób humorystycznej twórczości literackiej (felietony Prusa, fragmenty dzieł Sienkiewicza, żarty kabaretowe „Zielonego Balonika”), to humor mógł pełnić raczej funkcje pomocnicze niż stawać się pełnoprawnym „bohaterem” literatury. Na przełomie wieków często cytowano zawarte w pismach Nietzschego pochwały człowieka śmiejącego się, niemniej, jak kategorycznie stwierdził Stanisław Brzozowski: „Młoda Polska nie kochała śmiechu”.

Po 1918 roku pisarze często odcinali się od wcześniejszego „ponuractwa”. Hasła futurystów obwieszczały nastanie epoki śmiechu, a ich wiersze miały z reguły żartobliwy charakter. Nie inaczej skamandryci, których kabaret „Pod Picadorem” rozpoczął długotrwałą współpracę takich autorów, jak Tuwim, Stonimski czy Lechoń, z pismami humorystycznymi, rozwijanie kpiarskiej publicystyki, tworzenie zabawowej literatury dla dzieci i młodzieży. Komiczne tradycje odnawiał również Boy-Zeleński jako publicysta, Gałczyński jako autor pumonsensownych wierszy, Wańkiewicz jako twórca reportaży utrzymanych nieraz w niepoważnej tonacji. W dyskusjach estetycznych pojawiła się ciekawa koncepcja Irzykowskiego, który dowodził, że metafora i dowcip są ze sobą blisko spokrewnione. Przywódca polskiej poezji awangardowej, Tadeusz Peiper, również wskazywał na takie pokrewieństwo i domagał się, by w jego tekstach dostrzegać nie tylko wysiłąną powagę, ale i gest komiczny.

Osobne miejsce zajęła twórczość Witkacego, Schulza i Gombrowicza. Znali oni współczesne sobie koncepcje komizmu (np. Bergsona) i sięgali po

śmiech jako narzędzie głębokiego poznania człowieka i rzeczywistości. Witkacy stosował komizm jako niezbędny składnik groteskowej wizji świata, groteska pozwalała mu wyjawiać prawdę o kondycji zagubionego, przeczuwającego katastrofę człowieka. Schulz korzystał głównie z teorii Freuda, w jej świetle tworzony przez kogoś dowcip czy żart odsłaniają część jego nieświadomości. Najważniejszy wszakże okazał się Gombrowicz, który konsekwentnie upominał się o wartość śmiechu, zauważał że komizm służył w polskiej kulturze zwykle do deprecjacji, był wartością pejoratywną, dlatego przekornie korzystał z różnych odmian humoru, by podkreślić własną odrębność na tle najbliższej tradycji (zwłaszcza romantycznej i poromantycznej). Powoływał się na mistrzów dawnej powieści posiłkujących się komizmem, takich jak Rabelais, Cervantes, Dickens oraz czuł bliskość z niektórymi współczesnymi sobie absurdalistami np. Jarry'm, autorem dramatu *Król Ubu*. Po wojnie wydał powieść *Trans-Atlantyk*, gdzie domagał się, by Polacy zdobyli się na śmiech nad swym nieszczęśliwym losem, bo tylko w ten sposób nie popadną w paraliżujący patos kolejnej klęski.

O dziwo, w okresie wojny nie zabrakło utworów, w których wykorzystywano komizm. Podobna skłonność pisarzy była jednym z przejawów znanego zjawiska – „użytkowego” humoru czasu wojny, upamiętnionego chociażby przez film *Zakazane piosenki*; żart stanowił społeczną reakcję obronną na budzącą grozę rzeczywistość. Komizm zjawiał się w twórczości opisującej działania wojenne (Wańkowicz, Meissner, Pruszyński) oraz w relacjach z codzienności okupacyjnej, w której zabiegi osób przystosowujących się do zmienionych reguł życia społecznego wydawały się nieraz gotowym materiałem dla wisielczej humoreski – opowiadania *Paszportowa żona*, *Kukulka*, *Przebudzenie Iwa Andrzejewskiego*, *Śmierć liberała Sandauera*, *Jezioro Bodeńskie* Dygata.

W okresie powojennym próby komicznego pisania poddane zostały ograniczeniom i ścisłej kontroli. Poezja Gałczyńskiego, mimo że poeta głośno potwierdzał swe poparcie dla socjalizmu, była co rusz piętnowana. Panująca do roku 1956 doktryna socrealizmu dopuszczała jedynie satyrę. Miała ona ściśle wytyczone zadania ideologiczne – wyśmiewała wrogów nowej władzy. Utwory satyryczno-paszkwilanckie dotyczyły konkretnych zdarzeń, np. wojny koreańskiej, ucieczki Miłosza na Zachód; bądź odnosiły się do typów źle widzianych postaci: bumelanta (osoby unikającej pracy), zwolenników przedwojennych porządków i in. Z nieufnością odnoszono się do komizmu humorystycznego, radziecki teoretyk, Minczin, traktował humor jak „zasłonę dymną”, która pozwala piszącym przemycić szkodliwe intencje. W Polsce Tadeusz Borowski głosił: „Pisarz robotniczy to nie Sowizdrzał, lecz Majakowski.” Sowizdrzał oznaczał w tym wypadku artystę przyjmującego postawę błażeńską, metodycznie niepoważną, zaś Majakowski – artystę przekuwającego komizm w poręczne narzędzie ideologiczne.

Przełom polityczny roku 1956 przyniósł powrót postaci błazna i był to powrót w wielkim stylu. Kołakowski napisał ważny esej (*Kapłan i błazen*) o potrzebie dopuszczenia do głosu kpiarzy, skłonnych wykazywać relatywizm najpowszechniej nawet podzielanych opinii. Ponadto niepoważna, prześmiewcza tonacja dominowała w żywiołowo rozwijających się kabaretach studenckich (STS, Bim-Bom, Piwnica pod Baranami), których kontynuacjami były kolejne sceny kabaretowe uprawiające z powodzeniem sztukę aluzyjnej krytyki systemu komunistycznego. Wreszcie – wykształciło się pokolenie prześmiewczych pisarzy, których utwory stanowiły niejednokrotnie ukrytą (choć dla ogółu odbiorców czytelną) kpinę z absurdów życia w państwie socjalistycznym. Wśród nich prym wiodł Mrożek, autor groteskowych dramatów, opowiadań i rysunków, za nim szedł legion prześmiewców, takich jak Konwicki, oraz ironistów (Szyborska, Herbert), do których dołączyli potem poeci kolejnych pokoleń (m.in. Barańczak, Krynicki, Lipska). Istniała również grupa autorów uprawiających twórczość humorystyczną i satyryczną, ale nieuwikłaną ideologicznie, tak funkcjonowały np. popularne zartobliwe gawędy warszawskie Wiecha (ich poznańskim odpowiednikiem były radiowe i książkowe *Blubry starego Marycha*).

Opisanym powyżej przejawom komizmu w polskiej literaturze współczesnej towarzyszyło stałe przekonanie, że śmiech nie został przez nią wyzyskany w należyтым stopniu, że pozostała nadal obszarem smutku, powagi, cierpiętnictwa i nudy. W szkicu *Tragiczność, drwina i realizm* Wyka nie dostrzegał w przedwojennej twórczości udanych form komizmu, brakowało jej humoru, zdobywała się ona co najwyżej na drwinę. W powojennej literaturze Wańkowicz dostrzegał stopniowe „wyjaławianie” humoru; przyczynę owego zjawiska widział w traumie wojennej i w – aluzyjnie wskazywanych - działaniach nowej władzy, dążącej do sztucznego dzielenia humoru na „wsteczny” i „postępowy”. Przedłużające się panowanie komunizmu odbierało też impet wspomnianym literackim prześmiewcom systemu. Jednostkowe, nieraz intrygujące, próby zainteresowania różnymi wymiarami komizmu zwykle nie przynosiły efektu – przykład stanowi poezja Anny Świrszczyńskiej, którą odczytywano głównie w kontekście tematyki patriotycznej i feminizującej, natomiast pomijano milczeniem oryginalną i fundamentalną dla poetki koncepcję stworzenia świata poprzez śmiech i terapeutyczną rolę komizmu opisywaną wielokrotnie przez bohaterkę jej wierszy. Gombrowiczowskie żądanie heroicznego dostrzegania śmieszności we własnym upadku okazywało się głosem wołającego na puszczy. Wszystkie te zjawiska wpłynęły na postaci komizmu w literaturze tworzonej po roku 1989.

2.

Opis dokonania literatury najnowszej w zakresie przetworzeń tradycji pisarstwa komicznego nie może być bez uwzględnienia kontekstu zachodniej

kultury ponowoczesnej, która zaczęła oddziaływać na naszą rodzimą twórczość po upadku komunizmu. Andrzej Szahaj charakteryzował ową kulturę jednoznacznie w tytule artykułu *Ponowoczesność – czas karnawału. Postmodernizm – filozofia błazna*. Kultura postmodernistyczna przyniosła zabawową wizję rzeczywistości – w jej obrębie człowiek bawił się światopoglądami, programowo nie dotrzymywał wierności żadnemu z mniemań, pojęć, konwencji. Również na terenie literatury nastąpiła ekspansja terminów związanych z komizmem. Milan Kundera pisał o śmiechu należącym do dziejów powieści, Umberto Eco osnuł fabułę *Imienia róży* wokół średniowiecznych dysput dotyczących śmiechu i ukazał upadek doktryny zabraniającej komizmu, zaś jeden z głównych programotwórców literatury postmodernistycznej, John Barth, wydał książkę *Zagubiony w labiryncie śmiechu*. Również filozofia i estetyka zaproponowały „błazeńską” postawę wobec rzeczywistości. Jean-François Lyotard pisał, że twórczość postmodernistyczna rezygnuje z wytwarzania własnego stylu, lecz podejmuje cudze style nie po to, by je niewolniczo cytować, lecz by je poddać satyrycznej obróbce, która wykazać ma ograniczenia owych stylów. Susan Sontag przyczyniła się do kariery pojęcia „kamp” – oznaczał on dobrotliwą, choć i z lekka cyniczną kpinę z dziwacznych, sztucznych, wyrazistych konwencji przeszłości i współczesnej kultury popularnej (opisywała reakcje estetyczne, jakie budziły w jej epoce np. secesja czy rokoko).

Powyższe idee – i im podobne – okazały się łatwe do zaadaptowania na gruncie literatury polskiej, kolejny raz zrywającej z patosem i etycznością dzieł walczących o niepodległość. Wiersze Marcina Świetlickiego, Jacka Podsiadły, Roberta Tekielego i in. sięgały po chwyt bezczelnej drwiny z poprzedników oraz z poważnego nastrojenia ich utworów. W cenie znalazł się ponownie ekscentryczny wybrzyk, poeci prowokowali absurdalnymi, doprawionymi wulgaryzmem wierszami-żartami. Purnonsensowne utwory wydawały się najlepszym unikiem wobec tradycji literatury zainfekowanej politycznością. W tym samym czasie upowszechniał znajomość angielskiej poezji nonsensu Stanisław Barańczak, tłumaczący podobne utwory bądź tworzący na ich wzór własne (książki *Fioletowa krowa*, *Pegaz zdębiał* i in.). Kampowe lubowanie się w kuriozalnych utworach, filozofiach, ezoteryzmach, perwersjach pojawiło się w niektórych dziełach prozatorskich, np. w *Kabarecie metafizycznym* i *Tarocie paryskim* Manueli Gretkowskiej.

Zmieniały się również – jak powiedziałby Wallis – przedmioty komiczne. Rzadko kierowano uwagę na świat polityki (jeśli już, to marginesowo, w satyrycznym tonie np. w *Strzałach w motelu „George”* Marka Nowakowskiego). Chętnie natomiast przekształcano w komicznym stylu konwencje mówienia o miłości i erotyce. Piotr Łuszczkiewicz widział we współczesnej liryce miłosnej „estetykę skeczu” – o miłości najchętniej pisali poeci w taki sposób, by dać

do zrozumienia, że nie można niczego powiedzieć na jej temat bez poczucia wtórności, cytowania już wymyślonych wyrażań, skłaniało ich to zatem do pisania parodystycznego. Nie inaczej działo się w prozie, w której wyśmiewano chętnie np. konwencje pornograficzne oraz pokpiwano z upowszechnienia języka erotyki we współczesnej kulturze (opowiadania Wojciecha Kuczoka, Michała Witkowskiego, Zbigniewa Kruszyńskiego). Co szczególne – przedmiotem ludycznego przedstawienia stała się rzeczywistość PRL-u, tyle że zamiast dawnego szyderstwa wybierano aprobujący przeszłość humor. Zwłaszcza w prozie dążono do wykreowania alternatywnego obrazu życia w państwie komunistycznym, gdzie można było sobie wygodnie i bezpiecznie ponoć żyć; obraz taki nie mógł się zwykle obyć bez przewrotnego humoru, jaki znaleźć można np. w *Jak zostałem pisarzem* Andrzeja Stasiuka. Wirtuozem narracji komicznych okazał się Jerzy Pilch, którego przedmiotami komicznymi były – prócz miłości (m.in. *Wyznania twórcy pokątnej literatury erotycznej*) i PRL-u (*Tysiąc spokojnych miast*) – symbole tradycji narodowej (*Spis cudzołóżnic*), „małe ojczyzny” (*Inne rozkosze*), emblematy Polski pokomunistycznej, feminizm itd.

Zmieniały się także poetyki autorów starszych generacji. Cechą charakterystyczną poezji Miłosza, Herberta czy Różewicza stała się przybierająca na sile autoironia. Kreowali wizerunki własnej starości jako czegoś niepoważnego, np. Miłosz w wierszu *Dobranoc* ogłaszał, że idzie na węgry, zaś Różewicz ochrzcił siebie żartobliwym mianem poety *emeritusa* i włączał do tomików poezji teksty o niemal kabaretowym charakterze (np. *Balada o naszych sprawozdawcach sportowych*). Można więc zasadnie uznać, że potrzeba komizmu wydawała się powszechnie podzielana. Nie było zapewne przypadkiem, że właśnie w latach 90. ponownie zainteresowano się postaciami Chestertona i Lewisa, angielskimi pisarzami kojarzonymi ze „śmiejącym się” chrześcijaństwem.

Wszechobecność śmiechu zaczęła wszakże budzić rosnące obawy. Kiedy polska kultura zetknęła się z postmodernizmem, to już w jego obrębie pojawiły się głosy ostrej krytyki ponowoczesnej wersji komizmu. Neil Postman opisał przekształcanie wszystkich wytworów kultury wedle niemal humorystycznych, a już na pewno zabawowych zasad, np. zauważał że programy informacyjne mają charakter rozrywkowy. Z podobnym niepokojem polski pisarz, Artur Daniel Liskowacki, zauważał gwałtowny „przymus śmiechu”, jaki płynął z mediów i jaki znaleźć można było w popularnej literaturze. Nawiązując do powieści Wiktora Hugo, zatytułowanej *Człowiek śmiechu*, zastanawiał się czy wszyscy uczestnicy współczesnej kultury nie są zniewoleni przez maskę uśmiechu, nakaz pustego śmiechu. Odpowiedzią na tą sytuację były odmienne od dotychczasowych ujęcia komizmu stwarzane przez filozofów – Odo Marquard podkreślał, że śmiechu nie można sprowadzać wyłącznie do roli zabawowych, gdyż bywa ratunkiem

w chwilach, gdy odkrywamy nasze ograniczenia, gdy słykamy się ze zjawiskami, na które nic nie możemy poradzić. Śmiech (tak jak płacz) pozwala nam wtedy na dojrzałe pogodzenie się z koniecznościami życia. Podobnie sądziła Agata Bielik-Robson pisząca o antropologii ironicznej. W obydwu ujęciach nie chodziło o śmiech z kogoś lub czegoś obcego, lecz o odkrywanie własnej śmieszności, poznawanie samego siebie poprzez śmiech.

Trudno na razie orzec czy i jak odpowie literatura na owe odczucia myślicieli, eseistów, kulturoznawców, czy pokaże spotkanie komizmu z powagą we współczesnej kulturze. Na razie podać można tylko kilka przykładów potwierdzających ową tendencję. Pilch w *Pod mocnym aniołem* ogranicza prawa żartu i parodii, próbuje opowiedzieć serio „sentymtalną” fabułę o wyrwaniu swego bohatera z alkoholizmu poprzez miłość. W powieści *Tequila* Krzysztofa Vargi główny bohater żegna zmarłego przyjaciela, wygłaszając przy okazji zabawne komentarze do współczesności, w zakończeniu niespodzianie zostaje osamotniony i odrącony przez tą współczesność. W *Farciarzu* Andrzeja Horubały bohater nazywa siebie „zdradzonym sowizdrzałem”; odczuwa konflikt między swą religijnością a pokusami płynącymi z wykonywanego zawodu reżysera programów telewizyjnych, „niechcący” odsłania przed czytelnikiem śmieszność własnej pogoni za karierą, za co spada na niego zabawno-ironiczna kara w finale książki.

Być może książki owe stanowią zapowiedź nowej literackiej refleksji nad komizmem. Jego obecność przestała być już rozumiana sama przez się, musi być w pisanych obecnie utworach głębiej przemyślany i umiejętniej „dozowany”. Z pewnością wszakże znaleźliśmy się w chwili sprzyjającej rzetelnej dyskusji nad komizmem w literaturze.

BIBLIOGRAFIA

Komizm w polskiej literaturze

1. BABA potęgą jest i basta / J. Kwiatkowski // W: *Magia poezji (O poetach polskich XX wieku) / wybór M. Podraza-Kwiatkowska i A. Łebkowska; postówie M. Stala. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1995. – 436 s.*
2. BRUNO Schulz a komedia / Theodosia S. Robertson; tłum. Barbara Kowalik // W: *Bruno Schulz 1892-1942 : in memoriam / pod red. Malgorzaty Kitowskiej-Łysiak. – Lublin : Wydaw. KUL, 1992. – S. 101-109*
3. „DOBRY humor jest jak oset...” Bolesława Prusa koncepcja komizmu i humoru / Anna Martuszczyńska // W: *Ulotność i trwanie : studia z tema-*

- tologii i historii literatury / pod red. Ewy Wiegandt, Agnieszki Czyżak i Zbigniewa Kopcia. – Poznań : „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 2003. – S. 107-121
4. GEST śmiechu : z przemian świadomości literackiej początku wieku XX (do pierwszej wojny światowej) / Ryszard Nycz // W: Język modernizmu : prolegomena historycznoliterackie. – Wrocław : Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej, 1997. – S. 227-261
 5. KARAFKA La Fontaine'a / Melchior Wańkowicz. T. 1. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1983. – S. 379-443: O tę Rejowską „mokrość” (humor)
 6. PAN Jowialski i jego następcy : rzecz o perspektywach śmiechu szlacheckiego : szkic literacki / Jerzy Stempowski. – Warszawa : Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”, 1931. – 110 s.
 7. PISMA / Tadeusz Peiper. T. 1, Tędy; Nowe usta. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1972. – S. 284-293: Komizm, dowcip, metafora; S. 234-238: Komizm ekranowy
 8. POD prąd... : z Anną Świrszczyńską rozmawia Krystyna Nastulanka // Polityka. – 1979, nr 15, s. 9
 9. POGRANICZE powieści / Kazimierz Wyka. – Warszawa : „Czytelnik”, 1989. – S. 7-31: Tragiczność, drwina i realizm
 10. SZKIC do erotyki z końca XX wieku / Piotr Łuszczkiewicz // W: Literatura Polska 1990-2000. / pod red. Tomasza Cieślaka i Krystyny Pietrych. T. 1. – Kraków : Wydawnictwo Zielona Sowa, 2002. – S. 366-379
 11. ŚWIAT w zabawie – „zabawa światem” : ludyczne koneksje literatury / pod red. Danuty Ossowskiej i Anny Rzymskiej. – Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2001. – 148 s.
 12. ŚMIECH jowialny / Dorota Siwicka // Teksty Drugie. – 1995, nr 6, s. 44-52

Teoria i historia komizmu

1. DO RADOŚCI / Artur Daniel Liskowacki // W: Pożegnanie miasta i inne szkice z pamięci / Artur Daniel Liskowacki. – Szczecin : Wydawnictwo 13 Muz, 2002. – S. 125-131
2. DOWCIP i jego stosunek do nieświadomości / Sigmund Freud; tłum. Robert Reszke. – Warszawa : Wydawnictwo KR, 1993. – 331 s.
3. DZIECI czasu i losu: ponowoczesne kontrowersje wokół natury ludzkiej / Agata Bielik Robson // W: Inna nowoczesność : pytania o współczesną formułę duchowości / Agata Bielik Robson. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2000. – S. 159-191

4. EROS vulgaris / Karel Čapek // W: Marsjasz, czyli na marginesie literatury (1919-1931) / przeł. Halina Janaszek-Ivaničková. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1981. – S. 110-119
5. FILOZOFIA i malarstwo w epoce eksperymentu / Jean-François Lyotard; przeł. Michał Paweł Markowski // W: Postmodernizm : antologia przekładów / pod red. Ryszarda Nycza. – Kraków : Wydawnictwo Baran i Suszczyński, 1997. – S. 62-80
6. G. K. CHESTERTON a zagadnienie humoru w kulturze katolickiej / Przemysław Mroczkowski // Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. – 1959, z. 1, S. 47-63
7. KAPŁAN i błazen : rozważania o teologicznym dziedzictwie współczesnego świata / Leszek Kołakowski // T w ó r c z o ś ć . – 1959, nr 10
8. KOMEDIA i historia. Podmiotowość komiczna u Hegla / Aleksander Ochocki // W: Trzy opery czyli podmiotowość komiczna / Aleksander Ochocki. – Warszawa : Fundacja Aletheia, 2003. – 276 s.
9. KOMIZM / Jan Stanisław Bystroń. – Warszawa : „Text”, 1993. – 540 s.
10. NOTATKI o kampie / Susan Sontag; przeł. Wanda Wartenstein // Literatura na Świecie. – 1979, nr 9, s. 306-323
11. NUMER poświęcony radości i śmiechowi // Res Publica Nowa. – 1993, nr 1
12. O GŁÓWNYCH terminach teorii komizmu / Aleksander Głowczewski // Acta Universitatis Nicolai Copernici. – 1994, s. 127-151
13. O HUMORZE poważnie / Władysław Chłopicki. – Kraków : Wydawnictwo Oddziału Polskiej Akademii Nauk, 1995. – 98 s.
14. O KOMIZMIE / Bohdan Dziemidok. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1967. – 205 s.
15. PONOWOCZESNOŚĆ – czas karnawału. Postmodernizm – filozofia błazna / Andrzej Szahaj // W: Postmodernizm a filozofia : wybór tekstów / pod red. Stanisława Czerniaka i Andrzeja Szahaja. – Warszawa : Instytut Filozofii i Socjologii PAN, 1996. – S. 386-387
16. RADZIECCY estetycy i teoretycy sztuki o komizmie / Bohdan Dziemidok // „Estetyka”. – R. 4, Warszawa : Państwowe Wydawnictwa Naukowe, 1963. – s. 173-198
17. RZECZY komiczne / Jerzy Ziomek . – Poznań : „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 2000. – S. 77: Komizm – spójność teorii i teoria spójności. – (Biblioteka Literacka „Poznańskich Studiów Polonistycznych”; t. 25)
18. ŚMIECH. Esej o komizmie / Henri Bergson; tłum. Stanisław Cichowicz; przedmowa Stefan Morawski. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1977. – 246 s.

19. ŚMIECH. Filozofia i ptaszek / Tadeusz Żeleński (Boy) // W: Pisma / Tadeusz Żeleński (Boy); oprac. Władysław Kopaliński. T. 18. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1959. – S. 7-29
20. ŚMIECH jest małą teodyceą : Odo Marquard w rozmowie ze Steffenem Dietzschem // W: Apologia przypadkowości : studia filozoficzne / Odo Marquard; przeł. Krystyna Krzemieniowa. – Warszawa : Oficyna Naukowa, 1994. – S. 143-156
21. TWÓRCZOŚĆ Franciszka Rabelais'go a kultura ludowa średniowiecza i renesansu / Michaił Bachtin. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1975. – 653 s. – (Biblioteka Studiów Literackich)
22. ZABAWIĆ się na śmierć. Dyskurs publiczny w epoce show-businessu / Neil Postman; przeł. Lech Niedzielski. – Warszawa : Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, 2002. – 240 s.
23. ZASKOCZENI śmiechem / Terry Lindvall; przeł. Tadeusz Szafranski. – Warszawa : Instytut Wydawniczy Pax, 2001. – 496 s.
24. ZDOBNICTWO w poezji : rzecz o metaforze / Karol Irzykowski // W: Wybór pism krytycznoliterackich / oprac. Wojciech Głowala. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975
25. ZOFII Lissy teoria komizmu / Aleksander Głowczewski // W: Polonistyka Toruńska w 50. Rocznice Utworzenia UMK. – Toruń, 1996. – S. 75-86

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

EURO, CZYLI NOWA WALUTA W UNII EUROPEJSKIEJ

Decyzja o utworzeniu Unii Gospodarczej i Walutowej (UGW) zapadła w czerwcu 1989 roku w Madrycie, w trakcie spotkania szefów rządów i państw Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Unia ta miała być realizowana w trzech etapach. Ostatni z nich zakładał wprowadzenie w krajach Wspólnoty jednolitej waluty.

Na podstawie traktatu z Maastricht (1992 – o Unii Europejskiej) oraz tzw. Zielonej Księgi (z maja 1995 roku) Rada Europejska zebrana w Madrycie w grudniu 1995 roku określiła podstawowe zasady wprowadzenia wspólnej waluty (ramy czasowe, środki, podział kompetencji na poziomie wspólnoty).

Uzgodniono, że będzie nią euro, równoważne 100 centom. Od 1 stycznia 1999 roku nowy pieniądz zaczął funkcjonować w formie bezgotówkowej w większości krajów Unii Europejskiej. Do obszaru jednowalutowego, zwanego potocznie Eurolandem, przystąpiły: Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Grecja (od 1.01.2001), Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia i Włochy. Trzy państwa: Dania, Szwecja i Wielka Brytania pozostały przy walutach narodowych. W praktyce oznaczało to rozliczenia w euro realizowane głównie przez bankowców i przedsiębiorców.

Z początkiem 2002 roku do obiegu w dwunastu krajach Unii Europejskiej zostały wprowadzone nowe banknoty i monety, które po krótkim okresie równoczesnego funkcjonowania z dotychczasowymi pieniędzmi, stały się wyłącznym środkiem płatniczym. Dla większości mieszkańców krajów dwunastki oznaczało to konieczność przełamania wieloletnich przyzwyczajeń, zerwania z kształtowaną przez wieki tradycją własnego pieniądza będącego oznaką suwerenności państwa.

Wprowadzenie euro było jednym z największych wydarzeń w dziejach gospodarczych Europy. Pociągnęło za sobą znaczne trudności techniczne, koszty ekonomiczne i społeczne, związane z przygotowaniem i rozprowadzeniem nowego pieniądza oraz przystosowaniem poszczególnych gospodarek. Nowa waluta przyniosła także szereg korzyści. Do nich zalicza się zniesienie kosztów wymiany walut, zniwelowanie ryzyka różnic kursowych, porównywalność cen i łatwość oceny kosztów wytwarzania. Dla przedsiębiorców szczególnego znaczenia nabiera powstanie dużego i płynnego rynku finansowego, co sprzyja niskim kosztom zdobycia kapitału. Nowy pieniądz oznacza także prowadzenie polityki pieniężnej przez Europejski Bank Centralny stojący na czele Europejskiego Systemu Banków Centralnych (narodowych) przy pozostawieniu polityki budżetowej w gestii państw-członków.

Unia Gospodarcza i Walutowa stanowi wyzwanie dla Polski, która zgodnie z traktatem z Maastricht, powinna w przyszłości dołączyć do obszaru jednowalutowego. Oprócz spełnienia kryteriów zbieżności musimy przystosować polskie firmy do funkcjonowania w jednolitej przestrzeni gospodarczej. Nasi przedsiębiorcy również będą mogli korzystać z dobrodziejstw stabilnej waluty, niskich stóp procentowych oraz przynależności do olbrzymiego, wolnego rynku.

Prezentowane zestawienie zawiera pozycje zwarte (od 1998 roku) i artykuły (1996-2003), o krótkiej, bo zaledwie pięcioletniej, historii euro. Całość materiału podzielono na cztery części. Pierwsza z nich dotyczy wprowadzenia i funkcjonowania euro. Kolejne działy poruszają wpływ nowego pieniądza na gospodarkę Polski, stosunek krajów Unii Europejskiej do nowej waluty oraz jej rolę w międzynarodowym systemie finansowym.

I. Euro w Europie – wprowadzenie, funkcjonowanie

a. Pozycje zwarte

1. ANALIZA przygotowań państw członkowskich UE i państw kandydujących do wprowadzenia EURO w formie gotówkowej / Konrad Szelaǳ [i In.]; Narodowy Bank Polski. Departament Analiz i Badań. – Warszawa : NBP, 2001. – 119 s. – (Materiały i Studia / Narodowy Bank Polski; z. 122)
2. EURO, czyli nowa waluta starego kontynentu / [tekst. Piotr Pasiński]. – Wyd. 3 uaktual. – Warszawa : Komitet Integracji Europejskiej, 2000. – 16 s. – (Biblioteczka Przedsiębiorcy)
3. EURO – nowy pieniąǳ / Leokadia Oręziak. – Wyd. 2 popr. i uaktual. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2003. – 169 s.
4. EURO – świat, Europa, Polska / Paweł Żukowski. – Warszawa : „CeDeWu”, 2002. – 200 s. : il.
5. EURO – wprowadzenie banknotów i monet do obiegu / Konrad Szelaǳ. – Warszawa : „Zarządzanie i Finanse”, 2001. – 165 s., [8] s. tabl. : il. kolor. – (Biblioteka Menedżera i Bankowca)
6. EURO – wspólna waluta / red. nauk. Paul Temperton. – Warszawa : „Felberg SJA”, 2001. – 292 s. : il., mapy
7. EUROPEJSKI sondaż małych i średnich przedsiębiorstw. – Warszawa : Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, 1999. – 78 s. : il.
8. FINANSE publiczne a stabilność euro / Joanna Babińska. – Katowice : Wydaw. Uczelniane AE, 2000. – 168 s. – (Prace Naukowe / Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego)
9. KONCEPCJE współczesnych reform podatkowych : Europa na drodze do wspólnej waluty : książka wydana z okazji 40-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Andrzeja Komara / [red. nauk. Jerzy Małecki]. – Poznań : Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej, 1998. – 196 s.
10. WSPÓLNA waluta – euro jako stymulator dalszego rozwoju regionu / Kinga Borzym; [Narodowy Bank Polski. Departament Analiz i Badań]. – Warszawa : [NBP], 1998. – 32 s. : 1 wykr. – (Materiały i Studia / Narodowy Bank Polski; z. 78)

b. Artykuły

1. AKTUALNE i przyszłe kierunki rozwoju obszaru euro / Leokadia Oręziak // *Bank i Kredyt*. – 2000, nr 12, s. 4-18
2. ASPEKTY prawne wprowadzenia i funkcjonowania euro / Anna Górńska // *Bank i Kredyt*. – 2001, nr 3, s. 17-28

3. CORAZ wyższa stawka w grze na konwergencję / Łukasz Wilkowicz // *Gaz. Bank.* – 2002, nr 44, s. 7-8
4. DOLAR by się uśmieiał / Andrzej Krzysztof Wróblewski // *Polityka.* – 2001, nr 23, s. 74-76
Przygotowania do wprowadzenia euro.
5. DWIE unie razem / Krzysztof Popowicz // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 172, s. A11
Unia monetarna a Unia Europejska.
6. EURA wszędzie – co to będzie? / Andrzej Krzysztof Wróblewski // *Polityka.* – 2002, nr 1, s. 6-8
7. EURO a małe i średnie przedsiębiorstwa / Eberhard Drechsel // *Fir. i Rynek.* – 1999, nr 10, s. 15-18
8. EURO na równi pochyłej / Jędrzej Bielecki // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 50, s. A10
9. EURO – nowa waluta europejska / Jolanta Szczygielska // *Fir. i Rynek.* – 2001/2002, nr 4/1, s. 231-234
10. EURO – nowe szanse i zagrożenia / Tomasz Kucharski // *Management.* – 1998, nr 4, s. 203-216
11. EURO – przedwczoraj, wczoraj, dziś i jutro... / Sylwia Pangsy-Kania // *Ekonomia.* – 2002, nr 6, s. 92-108
12. EURO : sukces czy porażka / Jolanta Zombirt // *Spr. Międzynar.* – 2001, nr 3, s. 65-84
13. EURO – wspólny pieniądz Unii Europejskiej – implikacje dla polskich przedsiębiorstw / Michał Szostkowski // *Fir. i Rynek.* – 2000, nr 1, s. 52-57
14. EURO w opałach / Marek G. Lusztyń // *Gaz. Bank.* – 2000, nr 6, s. 28-29
15. EURO, złoto, złoty / Ernest Welteke; rozm. przepr. Paweł Tarnowski // *Polityka.* – 2002, nr 23, s. 64
16. EUROCHOROBA / Krzysztof Gołata // *Wprost.* – 2000, nr 1, s. 74-76
17. „EUROLAND”, euro i budownictwo / Mariusz Sochacki // *Prob. Rozw. Bud.* – 1999, nr 1, s. 26-32
18. EUROLUCJA : jak powstają Stany Zjednoczone Europy / Krzysztof Trębski // *Wprost.* – 2002, nr 1, s. 38-42
19. EUROPA ma wspólną gotówkę / Zbigniew J. Marski // *Bank i Kredyt.* – 2002, nr 2, dod. s. 1-27
20. EUROPA na beczcze pieniędzy / Jacek Pawlicki // *Gaz. Wybor.* – 2001, nr 180, s. 20

Problemy związane z wprowadzeniem od 2002 r. wspólnej waluty euro.

21. EUROPEJSKI Bank Centralny a stabilność euro / Joanna Babińska // *Ek on . i H um .* – 2000, nr 2, s. 5-15
22. EUROPEJSKI euroimpet [korespondencja z Paryża, Rzymu] / Elżbieta Dominik // *T yg . P ow sz .* – 2002, nr 4, s. 7
23. EUROUTRAPIENIE / Krystyna Doliniak // *G az . B an k .* – 2001, nr 25, s. 20-21
24. KONSEKWENCJE wprowadzania euro / Maciej Łuczak // *Z ar z ą d z . i E d uk .* – 1999, nr 4/5, s. 149-165
25. NIEPRZEWIDYWALNA słabość euro / Paweł Kowalewski // *G az . B an k .* – 2001, nr 6, s. 34-35
26. O CO chodzi w Unii? / Krzysztof Mazur // *N aj w y ż . C z as .* – 2002, nr 5, s. XXXVI-XXXVIII
27. OD WSPÓLNEJ polityki walutowej do euro / Aneta Jarosz, Bogumiła Mucha-Leszko // *Bi ul . E u rop .* – 1998, T. 4, s. 365-410
28. OPERACJA euro [korespondencja z Berlina] / Piotr Cywiński // *W pr ost .* – 2001, nr 10, s. 46-47
Przygotowania do akcji wymiany pieniędzy w państwach Unii Europejskiej.
29. PIENIĄDZU, ratuj się sam / Paweł Tarnowski // *P ol it y k a .* – 2000, nr 40, s. 68-69
Spadek kursu euro.
30. PYTANIA o duszę Europy / Henryk Muszyński // *T yg . P ow sz .* – 2002, nr 2, s. 1, 10
31. RATUNKU, idzie euro [korespondencja z Berlina] / Farada Kuligowska // *P ol it y k a .* – 2001, nr 50, s. 36-37
32. SŁABE euro i poszerzenie / Jędrzej Bielecki // *R z ec z p os p ol it a .* – 2000, nr 221, s. A9
33. STREFA euro / Jerzy J. Wajszczuk // *N ow e Ż y c i e G o s p .* – 1999, nr 38, s. 38-39
34. SWOBODNY przepływ kapitału w procesie tworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej : perspektywa Unii Europejskiej i Polski / Renata Zak, Konrad Szelaąg // *P r a w o B an k .* – 2001, nr 1, dod. s. 2-36
35. TENDENCJE w rozwoju rynku finansowego w ramach obszaru euro / Leokadia Oręziak // *B an k i K r e d y t .* – 2001, nr 9 s. 4-15
36. TRZY lata istnienia euro – doświadczenia i perspektywy / Leokadia Oręziak // *B an k i K r e d y t .* – 2001, nr 11/12, dod. s. 2-21
37. UDANY start euro / Władysław Baka // *D z i ś .* – 1999, nr 2, s. 5-6
38. UMARŁ król, niech żyje euro / Anna Rubinowicz // *G az . W y b or .* – 2001, nr 302, s. 8

39. UNIA Europejska i jej wspólna waluta, czyli: opłacać ma się wszystkim / Klaus Bachmann // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 46, s. 5
40. UNIA Gospodarcza i Walutowa – nowe wyzwanie dla integracji europejskiej / Katarzyna Kołodziejczyk // *Prz. Europ.* – 2000, nr 1, s. 94-111
41. UNIA Gospodarcza i Walutowa Unii Europejskiej / Bartłomiej Nowak // *Stud. Europ.* (Warsz.). – 2000, nr 4, s. 49-63
42. UNIA walutowa nie ma sensu / Jakub Mazur // *Głos.* – 2003, nr 2, s. 13; nr 3, s. 13; nr 4, s. 15; nr 6, s. 13; nr 7, s. 18; nr 8, s. 15
43. WIELKA wymiana / Małgorzata Pokojska // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 50, s. 5-6
Wprowadzenie do obiegu euro.
44. WITAJ Euro / Andrzej Kalinowski // *Prz. Tech.* – 2002, nr 1, s. 20-21
45. WITAJ euro / Leszek Baicerowicz // *Wprost.* – 2002, nr 1, s. 49-50
46. WSPÓLNE buty : rok euro / Paweł Tarnowski // *Polityka.* – 2003, nr 1, s. 58-60
47. ZGNIŁE awokado / Maciej Rybiński // *Wprost.* – 2000, nr 46, s. 42-43
Spadek kursu euro.
48. ZNACZENIE decyzji Unii Europejskiej o wprowadzeniu euro / Katarzyna Żukrowska // *Ad Meritum.* – 1999, nr 7, s. 29-49
49. ŻEGNAJ ERM 2 / Paweł Kowalewski // *Gaz. Bank.* – 2000, nr 11, s. 18-19
Europejska unia walutowa.

II. Euro a gospodarka i interesy Polski

a. Pozycje zwarte

1. KONSEKWENCJE realizacji III etapu unii gospodarczej i walutowej dla Polski / Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego. – Warszawa : IKiCHZ, 1998. – 167 s.
2. EURO : nowa waluta w twojej firmie / [oprac. meryt. i red. Anna Tarnawa]. – Warszawa : Euro Info Centre : Fundusz Współpracy, 2000. – 36 s. : il.
3. PERSPEKTYWY przystąpienia Polski do Europejskiej Unii Walutowej / Blanka Jabłońska, Wojciech Ławecki. – Poznań : Wydaw. Politechniki Poznańskiej, 1998. – 33 s. : wyk. – (Unia Europejska i Polska)
4. POLSKA a euro : biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu / [red. Zofia Szpringer, Andrzej Chodyra]. – Warszawa : KS, 2000. – 192 s. – (Konferencje i SeminaRIA / Biuro Studiów i Ekspertyz; 10(38))

b. Artykuły

1. ARGUMENTY za i przeciw Unii Gospodarczej i Walutowej / Jakub Mazur // *Głos*. – 2002, nr 35, s. 10-12
2. BEZ pośpiechu : kiedy euro zastąpi złotego? / Edmund Pietrzak // *Rzeczpospolita*. – 2001, nr 252, s. B4
3. BEZ taryfy ulgowej / Jakub Borowski, Robert Woreta // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 279, s. B3
4. CENA za dwa lata / Łukasz Wilkowicz // *Gaz. Bank.* – 2002, nr 13, s. 5-6
5. CZY euro zastąpi złotego? / Urszula Płowiec // *Kontr. Państw.* – 2000, nr 4, s. 43-56
6. CZY warto się śpieszyć do euro? / Karol Lutkowski // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 132, s. B4
7. DATA przejścia na euro jest sprawą drugorzędną / Karol Lutkowski // *Gaz. Bank.* – 2003, nr 13, s. 28-29
8. DLACZEGO euro powinno być przedmiotem naszego zainteresowania / Krzysztof Jakubiszyn // *Bank i Kredyt*. – 2002, nr 1, dod. s. 1-15
9. DLACZEGO złoty jest cieniem euro / Andrzej Sławiński // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 18, s. 33-34
10. DO waluty na skróty : euro zamiast złotówki – jak najszybciej! / Jacek Rostowski // *Polityka*. – 2001, nr 41, s. 64-66
11. EURO! / Robert Kaczmarek // *Odra*. – 2003, nr 2, s. 16-21
12. EUROPA za nami, strefa euro – przed nami / Jacek Rostworowski // *Rzeczpospolita*. – 2003, nr 15, s. B3
13. EURO zamiast Balcerowicza / Marcin Olbrycht // *Myśl Pol.* – 2001, nr 46, s. 8
Polityka finansowa.
14. JAK szybko do euro? / Krzysztof Jakubiszyn // *Gaz. Bank.* – 2002, nr 28, s. 16-18
15. JAKI kurs do euro? : dyskusja Bankowej / Krystyna Dołiniak, Łukasz Wilkowicz, Ryszard Kokoszcyński, Stanisław Gomółka, Maciej Krzak, Dariusz Filar // *Gaz. Bank.* – 2003, nr 8, s. 24-27
16. KIEDY euro powinno zastąpić złotego? / Stanisław Nieckarz // *Przeegląd*. – 2002, nr 48, s. 51-52
17. [KONFERENCJA naukowa NBP NT. „Polska droga do euro” w Falentach, 22-23 X 2001 r. : materiały] // *Bank i Kredyt*. – 2001, nr 11/12, s. 1-230

18. KONSEKWENCJE prawne wprowadzenia waluty euro dla obrotu gospodarczego w Polsce / Anna Znaniec // *Prawo Bank.* – 2000, nr 7/8, s. 73-80
19. KONSEKWENCJE wprowadzenia Euro dla Polski i krajów Unii Europejskiej – ujęcie jakościowe / Alojzy Z[bigniew] Nowak // *Prz. Ustawod. Gosp.* – 1999, nr 2, s. 14-19
20. KTÓRĘDY prowadzi droga do euro : dylematy polityki kursowej / Paweł Durjasz // *Gaz. Wybor.* – 2002, nr 227, s. 30
21. LEPIEJ być w środku / Jerzy Osiałyński; rozm. przepr. Dariusz Teresiński // *Prz. Org.* – 2002, nr 12, s. 4-6
Polityka pieniężna i fiskalna.
22. NA drodze do euro / Władysław Baka // *Dziś.* – 2002, nr 10, s. 5-7
23. NIE całkiem zbędna / Zbigniew Minda // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 29, s. 31-32
Ustawa o skutkach wprowadzenia w niektórych krajach Unii Europejskiej wspólnej waluty euro.
24. NIE ma co się spieszyć / Edmund Pietrzak // *Rzeczpospolita.* – 2002, nr 261 [291], s. B3
25. NIE warto się spieszyć / Olgierd Bagniewski // *Rzeczpospolita.* – 2002, nr 197, s. B3
Jednostronne wprowadzenie euro.
26. OBOWIĄZKI banków w związku z wymianą walut narodowych na euro / Teresa Dukiet-Nagórska // *Prawo Bank.* – 2001, nr 12, 89-91
27. PERSPEKTYWY produkcji euro w Polsce / Adam Kalinowski // *Bank i Kredyt.* – 1999, nr 9, s. 38-44
28. PERSPEKTYWY udziału Polski w strefie euro / Paweł Wieczorek // *Kontr. Państ.* – 2001, nr 6, s. 18-36
29. POLE manewru / Andrzej S. Brałkowski; rozm. przepr. Krystyna Doliniak // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 48, s. 24-25
Narodowy Bank Polski a europejska unia monetarna.
30. PRZEKONAJMY Polaków, że mają rację : euro dla Polski / Leszek Balcerowicz; rozm. przepr. Karolina Wichowska, Maciej Wnuk // *Gaz. Pol.* – 2003, nr 8, s. 12-13
31. REGULACJA całkiem zbędna / Piotr Marek Jaworski, Jarosław Wierzbicki // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 22, s. 31-32
Ustawa normująca konsekwencje wprowadzenia euro.
32. TROCHĘ ostrożniej z tym euro / Paweł Kowalewski // *Gaz. Bank.* – 2001, nr 50, s. 19-20
Członkostwo Polski w unii walutowej.

33. TYLKO bez pośpiechu / Edmund Pietrzak // *Gaz. Bank.* – 2003, nr 9, s. 26-27
Polska droga do euro.
34. USTAWA o skutkach wprowadzenia euro / Andrzej Jakubiak, Krzysztof Jakubiszyn, Konrad Szelaǳ // *Prawo Bank.* – 2001, nr 7/8, s. 67-83
35. WPŁYW wprowadzenia wspólnej waluty EURO na działalność małych i średnich przedsiębiorstw / Joanna Wołszczak-Derlacz // *Gosp. Prakt. Teor.* – 2002, nr 2, s. 44-56
36. WYMIENIALNOŚĆ złotych i polityka kursowa jako element strategii przedczłonkowskiej do Unii Europejskiej / Katarzyna Zukrowska // *Prz. Europ.* – 2001, nr 1, s. 119-137
37. ZAPRZEPASZCZONA szansa / Danuta Gotz-Kozierkiewicz // *Rzeczpospolita.* – 2003, nr 45, s. B3
38. ZŁOTÓWKA czy euro? / Jakub Mazur // *Głos.* – 2002, nr 28, s. 6-7
39. ZŁOTÓWKA czy euro? : likwidacja polskiej złotówki to likwidacja polskiego państwa / Jakub Mazur // *Głos.* – 2002, nr 26, s. 16

III. Kraje Unii Europejskiej wobec euro

1. ANTYUNIJNA euforia [korespondencja z Kopenhagi] / Nathan Gurfinkel // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 226, s. A8
Referendum w sprawie przyjęcia wspólnej waluty europejskiej.
2. CZARNA środa i złota niedziela / Tomasz Pomowski // *Głos.* – 2003, nr 38, s. 5
Szwedzkie referendum w sprawie wprowadzenia euro.
3. DANIA, euro i sprawa polska / Klaus Bachmann // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 229, s. A10
4. DUŃSKIE „nej” dla euro? / Krzysztof Kęćiek // *Przegląd.* – 2000, nr 39, s. 12-13
5. FUNT euro / Juliusz Urbanowicz // *Wprost.* – 2003, nr 24, s. 94-95
6. INSTYTUCJONALNE dylematy przystąpienia do europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej : niemiecka debata w sprawie przyjęcia Euro / Jacek Pietrucha // *Stud. Europ.* – 1998, nr 4, s. 61-76
7. NIEMIECKIE sobory i przekręty / Roland Hau. – (Prosto z Reichu) // *Najwyż. Czas.* – 2001, nr 51/52, s. XXV-XXVII
8. SZWEDZI mówią „nie”! / (bz) // *Nowa Myśl Pol.* – 2003, nr 39, s. 6
Wynik referendum w sprawie wprowadzenia euro.
9. W ZJEDNOCZONEJ Europie bez euro / Beata Płomecka // *Guttenberg.* – 2002, nr 1, s. 9-11
Polityka finansowa Wielkiej Brytanii.

10. WIDMO Churchilla / Paweł Kowalewski // *Gaz. Bank.* – 2003, nr 30, s. 27-28
Problem przystąpienia Wielkiej Brytanii do Unii walutowej.
11. ZAPOMNIJCIE o koronie / Anna Mickiewicz // *Gaz. Wybór.* – 2000, nr 227, s. 23
Duńskie referendum w sprawie przystąpienia do unii walutowej.
12. ŻEGNAJ marko, franku, peseto... witaj euro! / Krzysztof Jakubiszyn; rozm. przepr. Witold Radomski // *Gaz. Wybór.* – 2002, nr 2, dod. Magazyn nr 1, s. 18-20
13. ŻEGNAJ marko, witaj euro / Marek Karońkiewicz // *Przeгляд.* – 2002, nr 1, s. 25-26

IV. Euro, dolar, międzynarodowy system finansowy

1. DOLAR czy euro pieniądzem przyszłości? / Alojzy Z[bigniew] Nowak // *Stud. Europ.* (Warsz.). – 2001, nr 1-2, s. 11-23
2. EURO a międzynarodowy system walutowy / Paweł Kowalewski. – Warszawa : „Twigger”, 2001. – 286 s. : il. – (Biblioteka Bankowca)
3. EURO i dolar: zderzenie tytanów? : zarys architektury systemu walutowego XXI wieku / Bartłomiej Bańka // *Nowe Spr. Polit.* – 2002, nr 10, s. 37-51
4. EURO – konsekwencje dla krajów Unii Europejskiej, USA i Polski / Robert Sprusiński // *Fir. i Rynek.* – 2000, nr 2, s. 23-25
5. EURO pieniądzem światowym? / Alojzy Z[bigniew] Nowak // *Prz. Ustawod. Gosp.* – 2002, nr 6, s. 17-22
6. EURO-PIENIĄDZ jeden czy jedyny / Eugeniusz Tabaczyński // *Zarządz. i Eduk.* – 1998, nr 4/5, s. 330-335
7. EURO spełniło moje oczekiwania / Robert Mundell; rozm. przepr. Danuta Waweńska // *Rzeczpospolita.* – 2003, nr 249, s. B3
8. EURO to nie monetarna wyspa / Maciej Stańczuk // *Gaz. Bank.* – 2000, nr 9, s. 36-37
9. MIĘDZYNARODOWA pozycja euro / Leokadia Oręziak // *Bank i Kredyt.* – 2002, nr 8, dod. s. 1-18
10. MIĘDZYNARODOWY system walutowy a Unia Gospodarcza i Walutowa / Paweł Kowalewski // *Bank i Kredyt.* – 2001, nr 4, s. 46-54
11. ŚWIAT przesiąknięty dolarem / Anna Mackiewicz // *Gaz. Wybór.* – 2000, nr 214, s. 24-25
Pozycja wspólnej waluty euro w stosunku do dolara.
12. WPŁYW euro na rynki kapitałowe / Jolanta Zombirt // *Bank i Kredyt.* – 2002, nr 6, dod. s. 2-19

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

FENOMEN LUDZKIEGO MÓZGU

Mózg stanowi najbardziej skomplikowane urządzenie znane we Wszechświecie. To część ośrodkowego układu nerwowego znajdującego się w tzw. jamie czaszkowej, jeden z najważniejszych organów człowieka. Tworzą go dwie półkule wykonujące określone funkcje. Harmonia i niezakłócona współpraca pomiędzy nimi decyduje o sprawności mózgu. Lewa półkula jest językowa, analityczna, pracuje sekwencyjnie (w kolejności zdarzeń). Odpowiada za mowę, pisanie, logiczne myślenie, poczucie czasu, analizę detali, za kierowanie ruchami prawej ręki. Prawa pracuje syntetycznie (ujmuje kwestie całościowo) i specjalizuje się w funkcjach ruchowo-przestrzennych. Wydaje się być bardziej „artystyczna”. Zasady działania mózgu w sensie całościowym ciągle pozostają tajemnicą. Przedmiotem nieustających rozważań są zagadnienia umysłu czy świadomości. Poznanie niektórych szczegółów funkcjonowania mózgu, możliwe dzięki nowoczesnym, specjalistycznym urządzeniom, daje tylko wiedzę fragmentaryczną. Znaczący postęp w tym zakresie osiągnięto w „Dekadzie Mózgu” 1990-2000. Prowadzone w tym okresie na całym świecie intensywne badania nad różnymi elementami układu nerwowego pozwoliły spojrzeć na mózg z nowej perspektywy i stały się potężną siłą napędzającą rozwój medycyny klinicznej w neurologii.

Poszerzenie wiedzy w zakresie neurobiologii i farmakologii zapewnia coraz większe możliwości badania i leczenia chorób mózgu, nawet w przypadku chorób zwyrodnieniowych układu nerwowego. Nowe możliwości technologiczne w zakresie specjalistycznego sprzętu pozwalają na zmniejszenie ryzyka podczas interwencji chirurgicznej.

Trwają jednocześnie badania nad tym jak normalnie funkcjonujący mózg uczynić jeszcze sprawniejszym a informatyczne poszukiwania i prace nad stworzeniem sztucznego mózgu nie brzmią już futurystycznie.

Dla popularyzowania wiedzy na temat mózgu człowieka ze względu na rosnącą liczbę zachorowań na choroby układu nerwowego ustanowiono Dzień Mózgu – 18 marca. W Polsce jest on obchodzony od 1998 roku z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Krzewienia Wiedzy o Mózgu DANA. Corocznie krakowscy neurologowie organizują w tym okresie konferencję popularnonaukową „Tydzień Mózgu”. Podobne imprezy odbywają się w tym samym czasie na całym świecie.

Proponujemy zestawienie bibliograficzne nt. mózgu, jego budowy i funkcjonowania oraz badania (nowych technik badania mózgu) i badań nad nim. Obszerne fragmenty dotyczą chorób mózgu, tych najczęściej spotykanych jak: udar, choroba Alzheimera, choroba Parkinsona, stwardnienie rozsiane i inne oraz ich skutków. Uwzględniono liczne opracowania poradnikowe pomagające chorym i ich rodzinom, często najbardziej obciążonym tym problemem. Ostatnie rozdziały traktują o możliwości usprawnienia mózgu i badaniach w tym zakresie oraz próbach skonstruowania sztucznej inteligencji – sztucznego mózgu.

Bibliografia uwzględnia najnowsze opracowania (książki od 1980 roku, artykuły z ostatnich pięciu lat). Uzupełnienie stanowi wykaz adresów internetowych dot. chorób mózgu.

1. Mózg – jego budowa i funkcjonowanie

a. Pozycje zwarte

1. ASYMETRIA i integracja półkulowa a zachowanie / Anna Herzyk. – Lublin : Wydaw. UMCS, 1992. – 182 s.; 1 rys. – (Rozprawy Wydziału Pedagogiki i Psychologii)
2. BIOLOGICZNE mechanizmy zachowań / pod red. Daniela Kimble'a i Andrew M. Colmana; przeł. Mariusz Siemiński. – Poznań : Zysk i S-ka Wydaw, 2001. – 163 s. : il.
3. BŁĄD Kartezjusz : emocje, rozum i ludzki mózg / Antonio R. Damasio; tł. z ang. Maciej Karpiński. – Poznań : Rebis, 1999. – 331 s. : rys., wykr. – (Nowe Horyzonty)
4. CO potrafi twój mózg / David Gamon i Allen D. Bragdon; przeł. Sebastian Musielak. – Warszawa : „Klub dla Ciebie” : „Medium”, 2003. – 124 s. : il.
5. DUCH nie spadł z nieba / Holmar von Dittfurth; przeł. [z niem.] Anna Danuta Tauszyńska; przedm. opatrzył Maciej Iłowiecki. – [Wyd. 3]. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1989. – 450 s., [16] s. tabl. (w tym kolor.) : fot., il. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)
6. DWIE półkule – jeden mózg / Wanda Budohoska, Anna Grabowska. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1994. – 207 s.; rys. – (Omega : biblioteka wiedzy współczesnej)
7. EWOLUCJA świadomości / Euan M. Macphail; tł. Robert Bartold. – Poznań : Rebis, 2002. – 331 s. – (Nowe Horyzonty)
8. FUNKCJONOWANIE mózgu – wypowiedź językowa – twórczość : (z tematyki światowych Kongresów humanistycznych) / Władysław Olesiński,

- Anna Olesińska-Serafin. – Warszawa : [s.n.], 1989 (Legionowo : „Solidus”). – VIII, 60 s.
9. HIPOTEZY o istocie świadomości a bioelektronika / Walenty Moskwa, Danuta Ertel, Adam Adamski. – Lublin : Fundacja Bioelektroniki, 1998. – 46 s.
 10. HOLOGRAFIA mózgu / Mirosław Harciarek. – Wyd. 1. – Katowice : Śląsk, 2002. – 118 s.; il
 11. JAK chronić mózg / Teresa Bętkowska, Krystyna Rożnowska, Bogna Wernichowska. – Kraków : „Emilia”, 1996. – 151 s.
 12. JAK myśli mózg : ewolucja w okamgnieniu / William H. Calvin; tł. Jacek Suchecki. – Warszawa : CIS, 1997. – 207 s. – (Science Masters)
 13. MECHANIZMY plastyczności mózgu ; praca zbiorowa / red. Małgorzata Kossut; współaut. Jolanta Barańska. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1994. – 245 s.; fot., rys., wykr.
 14. MÓZG / Susan Greefield; tłum. z ang. Roman Zawadzki. – Warszawa : CIS, 1999. – 183 s. : fot., rys., 1 wykr.
 15. MÓZG / pod red. Mirosława Mossakowskiego i Marka Kowalczyka. – [Warszawa] : Libramed, 1997. – 152 s.
 16. MÓZG / Bogusław Żernicki; Wszechnica Polskiej Akademii Nauk. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1983. – 168 s. : fot., 5 portr., rys., wykr. – (Najnowsze Osiągnięcia Nauki)
 17. MÓZG a jego jaźń / Jan Trąbka. – Kraków : [nakł. Autora], 1991. – 238 s.
 18. MÓZG a świadomość / Jan Trąbka. – Wrocław : Wydaw. Literackie, 1983. – 293, 20 s. : il.
 19. MÓZG a zachowanie : praca zbiorowa / red. Teresa Górńska, Anna Grabowska, Jolanta Zagrodzka. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1997. – 514 s. : il.
 20. MÓZG emocjonalny : tajemnicze podstawy życia emocjonalnego / Joseph E. LeDoux; tł. z ang. Andrzej Jankowski. – Poznań : Media Rodzina, 2000. – 447 s. : il.
 21. MÓZG i znaki / Jan Kordys. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1991. – 228 s.; 2 fot. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)
 22. MÓZG, język, zachowanie / Bożydar L.J. Kaczmarek. – [Wyd. 2]. – Lublin : UMCS, 1995. – 75 s.; faks., rys., 1 wykr. – (Wykłady Otwarte UMCS [Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej]; 6)
 23. MÓZG – tajemniczy kosmos / Ernst Pöppel, Anna-Lydia Edingshaus; przeł. Maria Skalska; przedmową opatrzyła Elżbieta Szelağ. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1998. – 254 s., [16] s. il. kolor. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)

24. NASZ wspinały mózg : jak wspomagać go dietą / Jean Carper; przetł. ang. Stanisław Dubicki. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 2001. – 303 s.
25. O CZYM myślą mężczyźni, o czym marzą kobiety : tajemnice mózgu człowieka / Jeanne Rubner; tłum. Maria Skalska. – Warszawa : „Świat Książki”, 1999. – 286 s. : il.
26. OD neuronu do psychiki / Bogusław Żernicki; Wszechnica Polskiej Akademii Nauk. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1988 (Wroc. : WDNSK). – 133 s. : fot., rys., wykr. – (Najnowsze Osiągnięcia Nauki)
27. ODRUCHY mózgowe / Iwan M. Sieczenow; [przetł. Lidia Uszkiewiczowa; przedm. opatrzył Włodzimierz Szewczuk]. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1986. – 173 s. : 1 portr. – (Biblioteka Klasyków Psychologii)
28. PŁEĆ mózgu : o prawdziwej różnicy między mężczyzną a kobietą / Anne Moir; tłum. Nina Kancewicz-Hoffman. – Wyd. 2. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1999. – 296 s. : rys., 1 wykr. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)
29. RÓWNOWAŻNOŚĆ i asymetria funkcjonalna półkul mózgowych / Jerzy Mroziak. – Warszawa : Uniwersytet Warszawski, 1992. – 210 s.; rys. – (Psychologia / red. Anna Ciechanowicz)
30. SIANO w głowie? : instrukcja obsługi mózgu czyli jak z „właściciela” mózgu stać się jego „użytkownikiem” / Vera F. Birkenbihl. – Katowice : Dom Wydawniczo-Księgarski „Kos”, 1997. – 250 s. : il
31. STYLE myślenia : zmień swoje życie, nie zmieniając siebie / Marlane Miller; przetł. Marek Mastalerz. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 2000. – 523 s. : il.
32. ŚWIADOMOŚĆ : lokalizacjonalizm a globalizm / Jan Trąbka. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2001. – 160 s.
33. TAJEMNICA świadomości : ciało i emocje współtworzą świadomość / Antonio R. Damasio; tł. z ang. Maciej Karpiński. – Poznań : Rebis, 2000. – 407 s. – (Nowe Horyzonty)
34. TAJEMNICE mózgu / Susan Greenfield; z ang. przetł. Elżbieta Turlejska. – Warszawa : „Diogenes” : „Świat Książki”, 1998. – 191 s. : il. (w tym kolor.), fot., portr., rys., wykr. – (Labirynty Wiedzy)
35. TAJEMNICA świadomości : ciało i emocje współtworzą świadomość / Antonio R. Damasio; przetł. Maciej Karpiński. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 2000. – 407 s. : il. – (Nowe Horyzonty)
36. TAJEMNICZY świat umysłu / Rita Carter; kons. nauk. Christopher Frith; tł. Bogdan Kamiński. – Poznań : Atena, 2000. – 224 s. : il.

37. TWÓJ fascynujący mózg / Jenny Bryan; przedm. William Harkness; tłum. Miłosz Ł. Łukasik. – Warszawa : „RTW”, 1996. – 17 s.; il kolor.
38. UMYSL / Anthony Smith; tłum. Bogdan Kamiński. – Warszawa : Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1989. – 318 s.
39. UMYŚL, który szkodzi : mózg, zachowanie, odporność i choroba / Paul Martin; tł. z ang. Piotr Turski. – Poznań : Rebis, 2000. – 395 s. – (Nowe Horyzonty)
40. UMYŚL, mózg i nauka / John R. Searle; tłum. Jerzy Bobryk. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1995. – 94 s. – (Logos)
41. ZAMEK Frankensteina : prawy mózg – wrota do mądrości / Colin Wilson; tłum. Piotr Jaśkowski, Marek Obarski. – Poznań : „Rebis”, 1994. – 143 s.

b. Artykuły

1. CORAZ mniej tajemnic!? : światowy tydzień mózgu '99 / Waldemar Pławski // *Nauka i Przyszłość*. – 1999, nr 5, s. 3
2. CZŁOWIEK z automatycznym pilotem / Bożena Kastory // *Wprost*. – 1999, nr 16, s. 82-83
3. CZOŁO złego : moralność ma podstawy biologiczne / Dorota Czajkowska-Majewska // *Polityka*. – 1999, nr 49, s. 78-80
4. CZUJ zwój! / Marek Oramus // *Polityka*. – 2000, nr 12, s. 3-6, 8-9
5. CZY MOŻLIWY jest naukowy opis tego, co dzieje się w umyśle? / Wojciech Wiślicki // *Wszechświat*. – 2000, z. 1/3, s. 8-12
6. DANA / Małgorzata Kossut // *Kosmos*. – 2001, nr 3, s. 193-195
Towarzystwo Krzewienia Wiedzy o Mózgu „DANA”.
7. DWA mózgi wzrokowe : percepcja a wzrokowa kontrola działania / Grzegorz Króliczak // *Kognit i Media w Eduk.* – 1999, nr 1, s. 199-224
8. DWUGŁOS o mózgu / wypowied. Jerzy Vetulani, Ryszard Tadeusiewicz; rozm. przepr. Marian Nowy // *Wszechświat*. – 2000, z. 10/12, s. 220-225
9. DWIE strony mózgu / Zbigniew Sołtys // *Nowa Fantast.* – 1999, nr 8, s. 72-74
10. DZIEŃ Mózgu w Krakowie / Jerzy Vetulani // *Wszechświat*. – 1999, z. 4, s. 84
11. EMOCJE, pamięć i mózg / Joseph E. LeDoux // *Świat Nauki*. – (2003), s. 68-77
12. EROTYKA mózgu / Bożena Kastory // *Wprost*. – 2003, nr 20, s. 88-90
13. EWOLUCYJNE korzenie leworęczności / Anna Grabowska // *Probl. Porad. Psychol.* – 2000, nr 1, s. 42-50

14. ILUMINACJA i mózg / Stanisław Lem // Tyg. Powsz. – 2001, nr 19, s. 16
15. JAK MÓZG tworzy umysł / Antonio R. Damasio // Świat Nauki. – (2003), s. 4-9
16. LEWORECZNOŚĆ – praworeczność : próby kategoryzacji / Anna Grabowska // Probl. Porad. Psychol. – 2000, nr 1, s. 51-59
17. METODOLOGICZNA charakterystyka definicji śmierci mózgowej / Jerzy Kopania // Archeus. – (2000). – s. 163-172
18. MŁODE komórki w starym mózgu / Marguerite Holioway // Świat Nauki. – 2001, nr 11, s. 20-21
19. MÓZG a mowa / Bożydar Leon Kaczmarek // Logopedia. – (2000), s. 9-21
20. MÓZG a pleć / Doreen Kimura // Świat Nauki. – (2003), s. 32-37
21. MÓZG i umysł z punktu widzenia socjobiologii / Zdzisława Piątek // Hum. i Przyrodozn. – (1998), s. 13-22
22. MÓZG jako mikrokosmos / Stanisław Syrycki // Dziś. – 1999, nr 11, s. 118-120
23. MÓZG na kwantach : fenomenu ludzkiej świadomości nie wyjaśnia żadna z dotychczasowych teorii fizycznych / wypowied. Roger Penrose; rozm. przepr. Bożena Kastory // Wprost. – 2001, nr 26, s. 80-81
24. MÓZG – największy cud świata / Jarosław Grzędowicz // Gaz. Pol. – 2000, nr 14, s. 12-13
25. NIECIEPLE półtora kilograma galaretki / wypowied. Małgorzata Kossut; rozm. przepr. Artur Włodarski, Sławomir Zagórski // Gaz. Wybor. – 1998, nr 67, dod. s. 8-13
26. NIEZWYKŁE własności mózgu / wypowied. Jarosław Kwapięń; rozm. przepr. Małgorzata Nowina-Konopka // Spr. Nauki. – 2001, nr 5, s. 5-6
27. NOWE komórki nerwowe w dojrzałym mózgu / Gerd Kempermann, H. Fred Gage; tłum. Andrzej Bidziński // Świat Nauki. – 1999, nr 7, s. 24-29
28. O TYM jak makrofag rozmawia z komórką Leydiga / Joanna Niemiec // Wszechświat. – 1999, z. 5/6, s. 99-104
29. OBALONY dogmat? / W. Wayt Gibbs // Świat Nauki. – 1999, nr 1, s. 10-11
30. PŁEĆ mózgu / Anna Grabowska // Stud. Psychol. – 1998, z. 2, s. 17-38
31. PŁEĆ mózgu / Hanna Lewandowska // Nauka i Przyszł. – 2001, nr 2, s. 17, 21

32. PŁEĆ szarych komórek / Dorota Czajkowska-Majewska // *Polityka*, 1998, nr 11, s. 86-87
33. PODRÓŻ w czasie / Bożena Kastory // *Wprost*. – 1999, nr 45, s. 82, 84
34. PODZIELONY mózg – odsłona druga / Michael S. Gazzaniga; tłum. Marcin Gierdalski // *Świat Nauki*. – 1998, nr 9, s. 66-71; (2003), s. 27-31
35. PROBLEM świadomości / Francis Crick, Christof Koch // *Świat Nauki*. – (2003), s. 10-17
36. RÓŻNICE między kobietami a mężczyznami w zdolnościach poznawczych i organizacji funkcjonalnej mózgu : wpływ płci psychicznej / Anna Herman-Jeglińska // *Prz. Psychol.* – 1999, nr 1/2, s. 73-98
37. RYWALIZUJĄCE półkule : neurobiologia – złudzenia optyczne / W. Wayt Gibbs // *Świat Nauki*. – 2001, nr 3, s. 12-13
38. RZEŻBIENIE mózgu / Dorota Czajkowska-Majewska // *Polityka*. – 1998, nr 17, s. 84-85
39. STRONNICZOŚĆ mózgu / Anna Hercka, Magdalena Hercka // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 116, dod. s. 50-53
40. SYNCHRONIZACJA półkul mózgowych / Lech Wysocki // *Wychow. Fiz. Zdr.* – 2001, nr 12, s. 10-12
41. ŚWIATOWY Tydzień Mózgu / Agnieszka Wójcik // *Kult. Fiz.* – 2001, nr 7/8, s. 27
42. ŚPIĄCY i czuwający mózg / Marian H. Lewandowski // *Alma Mater*. – (2000), s. 17-19
43. TAJEMNICE mózgu / Konrad Tomasz Lewandowski // *Spr. Nauki*. – 2001, nr 5, s. 8-9
44. TEOTROPIZM / wypowied. Henryk M. Wiśniewski; rozm. przepr. Jerzy Surdykowski // *Wprost*. – 1999, nr 39, s. 72-73
45. TOWARZYSTWO Krzewienia Wiedzy o Mózgu DANA / Jolanta Zagrodzka, Małgorzata Kossut. – Cz. 1: Poznawanie wielkich tajemnic. Cz. 2: DANA – wiedza o mózgu // *Nauka i Przyszł.* – 1997, nr 6, s. 1, 5; nr 7 s. 13
46. WIDZENIE : okno na świadomość / Nikos K. Logothetis // *Świat Nauki*. – (2003). – s. 18-25
47. WSPÓŁPRACA lewej i prawej półkuli : rola spoidel międzypółkulowych / Anna Nowicka // *Psychol. Ewol. Genet.* – (2000), s. 39-60
48. WSZYSTKIE smaki mózgu / Hervé This // *Świat Nauki*. – 2000, nr 9, s. 88
49. WYBRANE metody analizy rytmicznej i nierytmicznej czynności elektrycznej mózgu / Anna Korzeniewska // *Kosmos*. – 1997, nr 3, s. 337-354

50. ZAGADKA świadomości / David J. Chalmers // Świat Nauki. – (2003), s. 102-110

II. Choroby mózgu

1. Zagadnienia ogólne

1. CIAŁO z wyłączoną duszą / Barbara Pietkiewicz // *Polityka*. – 1997, nr 46, s. 28, 30
2. CHEMIA szarych komórek : neurochemia i toksykologia ośrodkowego układu nerwowego / Stefan Ball. – Warszawa : „Medyk”, 2003. – 280 s.
3. CHIRURGIA duszy / Marcin Szwed // *Wprost*. – 1999, nr 37, s. 68-69
4. CZEGO mózg oczekuje od nauki? / Maria Bobrowiska // *Spr. Nauki*. – 2001, nr 5, s. 7, 10
5. GENY a choroby mózgu / Marta Dziedzicka-Wasylewska, Agata Faron-Górecka // *Wszelchświat*. – 2003, z. 1/3, s. 18-24
6. GRANICE ludzkiego życia a współczesne badania biomedyczne / Jerzy Chełstowski // *Podl. Kwart. Hum.* – 2000, nr 1/2, s. 63-67
7. KRUCHY DOM duszy : wielka Odyseja chirurgii mózgu / Jurgen Thorwald; tł. z niem. Wawrzyniec Rawicki. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1994. – 330 s.
8. MĘŻCZYNA, który pomylił swoją żonę z kapeluszem / Oliver Sacks; tłum. Barbara Lindeberg. – Poznań : Zys i Ska, 1996. – 283 s.
9. NEUROPSYCHOLOGIA kliniczna / Kevin W. Walsh; tł. z ang. Barbara Mroziak. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2000. – 507 s. : fot., rys.
10. NEUROBIOLOGICZNE mechanizmy lęku / Ned H. Kalin // *Świat Nauki*. – (2003), s. 84-93
11. ODMIENNE stany świadomości : co o ludzkim poznaniu mówią nam choroby mózgu? / Iwo Bohr // *Kognit i Media w Eduk.* – 2000, nr 1/2, s. 159-190
12. ZABURZENIA w funkcjonowaniu człowieka : z perspektyw neuropsychologii klinicznej / red. Anna Herzyk, Danuta Kądziałowa. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłod., 1996. – 251 s. : rys.
13. ŻYCIE po śmierci / Dorota Romanowska // *Wprost*. – 1998, nr 4, s. 64-65

2. Badania neurologiczne

1. ANALIZA przestrzenna elektroencefalogramu / Waldemar Szelenberger, Jiri Wackermann // *K o s m o s .* – 1997, nr 3, s. 355-368
 2. BADANIE funkcjonowania mózgu za pomocą sieci neuronowych / Ryszard Tadeusiewicz // *Kognit i Media w Eduk.* – (1998), s. 169-203
 3. BARIERA krew–mózg: „żelazna kurtyna” czy otwarta granica / Katarzyna Anna Nałęcz // *W s z e c h ś w i a t .* – 1998, z. 7/8, s. 141-142
 4. CIAŁO w mózgu / wypowiedź. Vilayanur Ramachandran; rozm. przepr. Bożena Kastory // *W p r o s t .* – 2003, nr 36, s. 74-75
 5. CZŁOWIEK przezroczysty / Bożena Kastory // *W p r o s t .* – 1998, nr 3, s. 64-65
 6. CZAS życia / Karen Wright; tłum. Marcin Ciuk // *Świat Nauki.* – 2002, nr 11, s. 41-47
 7. CZY LEPSZE jest najlepsze? / Arthur L. Caplan // *Świat Nauki.* – 2003, nr 10, s. 86
- Etyczne aspekty badań nad mózgiem.
8. EMISYJNA tomografia pozytronowa (PET) i jej zastosowania w diagnostyce klinicznej oraz w badaniach funkcjonalnej organizacji mózgu / Anna Grabowska, Leszek Królicki // *K o s m o s .* – 1997, nr 3, s. 393-403
 9. JAK „UCZY się” mózg? / wypowiedź. Leszek Karczmarek; rozm. przepr. Anna Leszkowska // *Nauka i Przyszłość.* – 2001, nr 1, s. 1, 18
 10. KAPRYSY mózgu : ekscentryczne zachowania mogą być determinowane przez budowę mózgu / Dorota Romanowska // *W p r o s t .* – 2001, nr 22, s. 90-91
 11. NOWE komórki nerwowe w dojrzałym mózgu / Gerd Kempermann, Fred H. Gage // *Świat Nauki.* – (2003), s. 44-50
 12. O MÓZGU, który się sam wyleczył : jak naprawić uszkodzony mózg? / Fred H. Gage // *Świat Nauki.* – 2003, nr 10, s. 30-37
 13. PAMIĘĆ czasu / Antonio R. Damasio; tłum. Piotr Jaśkowski // *Świat Nauki.* – 2002, nr 11, s. 48-55
 14. POPRAW sobie mózg / Sławomir Zagórski // *Gaz. Wybor.* – 2003, nr 61, dod. Duży Format nr 11, s. 4-8
 15. POWIEM ci, co myślisz : urządzenia obrazujące pracę mózgu być może już niedługo będą rozpoznawać elementarne myśli i odróżniać prawdę od fałszu / Philip Ross // *Świat Nauki.* – 2003, nr 10, s. 56-59
 16. STYMULUJĄC mózg / Mark S. George // *Świat Nauki.* – 2003, nr 10, s. 48-57

17. SZCZUR w Disneylandzie / Dorota Czajkowska-Majewska // *Polityka*. – 1999, nr 27, s. 76-77
18. TEORIA nieliniowych układów dynamicznych w badaniach funkcji mózgu ludzkiego / Zbigniew J. Kowalik // *Kosmos*. – 1997, nr 3, s. 369-392
19. „TYDZIEŃ Mózgu 2003” w Krakowie pod hasłem „Jak badać i leczyć mózg” : streszczenie wykładów // *Wszechświat*. – 2003, z. 1/3, s. 5-12
20. URODZENI mordercy : czy skłonność do popełniania ciężkich przestępstw to efekt deformacji mózgu? / Dorota Romanowska // *Wprost*. – 2001, nr 19, s. 80-81
21. WYBRANE metody analizy rytmicznej i nierytmicznej czynności elektrycznej mózgu / Anna Korzeniewska // *Kosmos*. – 1997, nr 3, s. 337-354
22. ZBIORCZA aktywność elektryczna mózgu / Andrzej Wróbel // *Kosmos*. – 1997, nr 3, s. 317-326

3. Choroby

A. Udar

1. AKTYWNOŚĆ osób po udarze mózgu a uprawianie turystyki i rekreacji / Krzysztof Kaganek // *FoL. Turist.* – (2000), s. 97-117
2. BADANIA nad skutecznością chirurgicznego leczenia niedokrwienia mózgu / Andrzej Dorobisz. – Wrocław : AM, 1996. – 109 s.
3. CO TRZEBA wiedzieć o opiece nad osobą po udarze mózgu / Robert Buckman i Jenny Sutcliffe; słowo wstępne John Cleese; z jęz. ang. przeł. Sławomir Kaczorowski. – Warszawa : „Klub dla Ciebie”, 2000. – 80 s. : il.
4. KARA śmierci / Bożena Kastory // *Wprost*. – 1997, nr 49, s. 86, 88
5. NIEDOWŁAD / Paweł Walewski // *Polityka*. – 2000, nr 41, s. 78-79
6. OCENY poziomu lipidów i lipoprotein surowicy krwi chorych w drugim i trzecim okresie udaru mózgu podczas szpitalnej rehabilitacji / Andrzej Kwolek, Maria Pabis // *Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz.* – 1998, z. 2, s. 61-74
7. OSTEOPOROZA u chorych po udarze mózgu – dodatkowy problem w rehabilitacji / Andrzej Kwolek, Sylwia Buregwa-Czuma // *Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz.* – 1997, z. 3, s. 65-69
8. REHABILITACJA po udarze mózgu / Polly Laidler. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 1996. – 243 s.

9. SKALE udarów / Józef Opara. – Opole „ PO. Oficyna Wydawnicza, 1999. – 90 s. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska; z. 112)
10. SYTUACJA społeczno-ekonomiczna i dostępność do rehabilitacji u osób po udarze mózgu / Andrzej Kwolek, Halina Bartyzel-Lechforowicz, Małgorzata Majka // Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz. – 1999, z. 3/4, s. 61-68
11. ŚMIERĆ na własne życzenie / Katarzyna Sulek // Polityka. – 1997, nr 41, s. 86-87
12. UDAR mózgu / Krystyna Rożnowska. – Kraków : „Emilia”, 1999. – 155 s. : rys.
13. UDAR mózgu : poradnik dla pacjentów, ich rodzin i wszystkich zainteresowanych / oprac. merytoryczne Arleta Kuczyńska-Zardzewiały, Dorota Szelałowska, Anna Członkowska. – Warszawa : Instytut Psychiatrii i Neurologii, [2001]. – 27 s. : il.
14. UMIERALNOŚĆ i śmiertelność w udarach mózgu / Danuta Ryglewicz. – Warszawa : IPIŃ, 1996
15. ZABURZENIA czynności językowych i aktywności w kontaktach z otoczeniem po uszkodzeniu struktur podkorowych w wyniku udaru mózgu / Aleksandra Duranowska-Serocka // L o g o p e d i a . – (2000), s. 93-112
16. ZAPOBIEC udarowi / Kristin Leutwyler // Świat Nauki. – 1997, nr 6, s. 12-13
17. ZAWAŁ mózgu / pod red. Romana Mazura; [aut. Stanisław Betlejewski]. – Bydgoszcz : Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, 1987. – 241 s. : fot., rys., wykr.

B. Guzy mózgu

1. NOWOTWORY mózgu u dzieci / pod red. Pawła P. Liberskiego. – Kraków : „Vesalius”, 2001. – 229 s. : il.
2. PSYCHOLOGICZNE następstwa guzów mózgu u dzieci i młodzieży : (analiza kliniczno-neuropsychologiczna) / Gabriela Chojnacka-Szawłowska; Uniwersytet Gdański. – Gdańsk : Wydaw. UG, 1993 (Sopot : UG). – 78 s. : wykr.
3. PRZERZUTY nowotworowe do mózgu : (klinika, porównanie wyników leczenia operacyjnego i zachowawczego, rokowanie) : rozprawa habilitacyjna / Janusz Bolewski. – Warszawa : WAM, 1992. – 186 s.; fot., rys., wykr.
4. ROZWÓJ dzieci z guzami mózgu / Agnieszka Maryniak. – Warszawa : „Żak”, 2000. – 118 s. : il.

C. Urazy mózgu (uszkodzenia)

1. URAZY czaszkowo-mózgowe / Mirosław Ząbek. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 1994. – 172 s.; fot., rys., 2 wykr. – (Biblioteka Chirurga i Anestezjologa; 29)

a. Zaburzenia po uszkodzeniu mózgu

1. AFAZJA : mechanizmy mózgowie i symptomatologia / Anna Herzyk // *Logopedia*. – (2000), s. 23-54
2. AFAZJOLOGIA / Maria Pąchalska. – Warszawa ; Kraków : Wydaw. Naukowe PWN, 1999. – 414 s. : faks., fot., nuty, portr., rys., wykr.
3. DYNAMIKA wycofywania się zaburzeń afatycznych u chorego po urazie mózgowo-czaszkowym : studium przypadku / Jolanta Panasiuk, Danuta Turzańska // *Logopedia*. – (2000), s. 113-143
4. FUNKCJONOWANIE pojęć u afatyków z zaburzeniami nazywania / Anna Bolewska; Uniwersytet Warszawski. Instytut Psychologii. – Warszawa : Wydawnictwa UW, 1983 (Warsz : UW). – 62 s. : 3 rys., 2 wykr. – (Psychologia / Uniwersytet Warszawski. Instytut Psychologii; 17)
5. GLOBALNA niepamięć wsteczna w następstwie urazów mózgu / Marek J. Celiński // *Prz. Psychol.* – 1999, nr 1/2 s. 27-48
6. JĘZYK a komunikacja u osób po uszkodzeniach mózgu / Jolanta Panasiuk // *Logopedia*. – (2001), s. 117-129
7. METODY terapii zaburzeń pamięci w przypadkach ogniskowych uszkodzeń mózgu / Krzysztof Jodzio, Dariusz Wieczorek // *Prz. Psychol.* – 1996, nr 3/4, s. 41-63
8. MÓZG, język, zachowanie / Bożydar L.J. Kaczmarek. – [Wyd. 3]. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. – 75 s. : faks., rys., 1 wykr.
9. MÓZGOWE mechanizmy formowania wypowiedzi słownych / Bożydar Kaczmarek; Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Wydział Pedagogiki i Psychologii, Polskie Towarzystwo Logopedyczne. – Lublin : UMCS, 1986. – 129 s. : fot., rys., wykr.
10. PŁATY czołowe a język i zachowanie człowieka / Bożydar L.J. Kaczmarek; Polska Akademia Nauk. Wydział Nauk Medycznych. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1986. – 129 s. : fot., rys., wykr.
11. WIEDZA a język : praca zbiorowa. T. 1, Ogólna psychologia języka i neurolingwistyka / pod red. Idy Kurcz, Jerzego Bobryka, Danuty Kądziaławy; Polska Akademia Nauk. Zakład Psychologii. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1986. – 413 s. : rys., wykr.

Stanowi wybór art. z międzynarodowej konferencji Knowledge and language, która odbyła się w zerwcu 1984 r. w Jachrance pod Warszawą. – Część. tf. z ang.

12. ZABURZENIA czytania i pisania u dzieci afatycznych, głuchych i dyslektycznych / Władysław Zelech. – Kraków : Wydaw. Naukowe WSP, 1997. – 179 s. : faks. – (Prace Monograficzne / Wyższa Szkoła Pedagogiczna Im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; nr 229)
13. ZABURZENIA czytania i pisania u osób z uszkodzeniem prawej półkuli mózgu / Krzysztof Jodzio, Walenty M. Nyka, Wioleta Taraszkiewicz // Prz. Psychol. – 2001, nr 4, s. 509-525
14. ZABURZENIA w komunikacji emocji w uszkodzonej prawej półkuli / Anna Herzyk // Ann. UMCS, Sect. J. – (1998), s. 47-62
15. ZMIANY zakłóceń głosek w procesie reedukacji osób z afazją / Maria Sadowska; Polska Akademia Nauk. Instytut Języka Polskiego. – Kraków : PAN. IJP, 1996. – 157 s. : 1 rys., 1 wykr. – (Prace Instytutu Języka Polskiego; 95)

D. Choroba Parkinsona

1. BEZCENNA istota czarna / wypowied. Andrzej Friedman ; rozm. przepr. Elżbieta Cichočka // Gaz. Wybór. – 2001, nr 87, s. 16
2. CHOROBA Parkinsona : objawy kliniczne, diagnostyka i leczenie farmakologiczne / Wilfried Kuhn; red. Tomasz Dubelt. – Lublin : „Czelej”, [1999]. – 90 s. : 1 il.
3. CHOROBA Parkinsona / red. Andrzej Friedman. – Bielsko-Biała : „a-Medica Press”, 1999. – 79 s. : il.
4. CHOROBA Parkinsona / Andrzej Friedman // Kosmos. – 1999, nr 2, s. 193-199
5. CHOROBA późnego wieku / Remigiusz Tarnecki // Nauka i Przyszłość. – 1999, nr 9, s. 8
6. CZYNNIKI środowiskowe powodujące wystąpienie choroby Parkinsona i pokrewnych schorzeń neurodegeneracyjnych / Jerzy Vetulani // Wszechświat. – 2000, z. 1/3, s. 27-30
7. DRŻĄCE ręce / Paweł Walewski // Polityka. – 2001, nr 22, s. 70-71
8. NEUROTOKSYNY a choroba Parkinsona / Lucyna Antkiewicz-Michaluk // Wszechświat. – 2002, z. 4/6, s. 93-96
9. NIEWOLNICZY dopaminy : jaki los czeka Polaków cierpiących na chorobę Parkinsona? / Renata Karwat // Wprost. – 2000, nr 11, s. 80-81

10. PARKINSON to nie wyrok / Justyna Hofman-Wiśniewska // *Prze-gład.* – 2000, nr 18, s. 26
11. POJEDYNEK z Parkinsonem / wypowied. Jakub Sienkiewicz; rozm. przepr. Katarzyna Sulek // *Polityka.* – 1998, nr 18, s. 82-83
12. PORADNIK dla osób z chorobą Parkinsona / Jakub Sienkiewicz. – Warszawa : Stołeczne Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona, 1999. – 38 s. : rys.
13. REHABILITACJA w chorobie Parkinsona / Wolfgang Fries; tłum. Jan Ścigalski. – Kraków : „Elipsa-Jaim”, 2002. – 183 s. : il. – (Biblioteka Specjalisty Rehabilitacji)
14. SPOSÓB z elektrodą / Paweł Walewski // *Polityka.* – 1999, nr 37, s. 76-77
Pierwsza w Polsce operacja mózgu pacjenta z chorobą Parkinsona.
15. WIRUS nadziei / Stanisław Tyszcza // *Wprost.* – 2001, nr 29, s. 78-79
16. ZABIĆ Parkinsona / Bożena Kastory // *Wprost.* – 2003, nr 35, s. 74-75
17. ZDREWNIENIE / Barbara Pietkiewicz // *Polityka.* – 1999, nr 21, s. 84-86
18. ZROZUMIEĆ chorobę Parkinsona / Moussa B.H. Youdim, Peter Riederer; tłum. Andrzej Bidziński // *Świat Nauki.* – 1997, nr 3, s. 26-34
19. ŻEBY więcej nie fruwać / Joanna Zarnoch-Chudzińska // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 106, s. 23-24
Metoda stymulacji mózgu w leczeniu choroby Parkinsona.
20. ŻYJĘ z chorobą Parkinsona / Włodzimierz Kuran. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2002. – 143 s. : il. – (Lekarz Radzi)

E. Mózgowe porażenie dziecięce

1. BEZPOŚREDNIA pamięć wzrokowa i grafopercepcja u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym (MPD) / Stanisława Mihilewicz // *Auxil. Soc.* – 1998, nr 1, s. 9-21
2. DZIECI z porażeniem mózgowym w szkole masowej / Renata Rożyńska // *Nowa Szk.* – 2002, nr 1, s. 57-59
3. DZIECKO z mózgowym porażeniem dziecięcym w szkole / Maria Rowińska // *Kwart. Eduk.* – 1998, nr 3, s. 39-46
4. ŁAŃCUCH pocieszenia / Ryszarda Socha // *Polityka.* – 1997, nr 47, s. 25-26
Fundacja „Daj Szansę” skupiająca rodziców dzieci z porażeniem mózgowym.
5. MOGĘ sama zjeść bułkę / Małgorzata Szczepańska-Piszcz // *Prze-gład.* – 2003, nr 27, s. 60-61

6. MOŻE być happy end / Anna Klossowska // Tyg. Solid. – 1999, nr 44, s. 15
7. MOŻLIWOŚCI usprawniania dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym / Aneta Jeger // Szk. Spec. – 2003, nr 2, s. 114-120
8. MÓZGOWE porażenie dziecięce / Roman Michałowicz. – Wyd. 3 popr. i uzup. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2001. – 493 s.: fot., rys., wyk. –
9. MÓZGOWE porażenie dziecięce / Leszek Piasecki, Elżbieta Marszał // Auxil. Soc. – 1997, nr 2, s. 81-91
10. MÓZGOWE porażenie dziecięce w teorii i terapii / Kazimierz Jacek Zablocki. – Warszawa : „Żak”, 1998. – 170 s. : il., rys.
11. MYŚLĘ, czuję... więc jestem / Irena Szyrkowska // Edukacja. – 2001, nr 4, dod. s. 27-29
Kształcenie dzieci z porażeniem mózgowym.
12. NIE SPINAJ się, dziecko, nie spinaj / Katarzyna Gójska // Gaz. Pol. – 2001, nr 31, s. 12-13
Historia niepełnosprawnej dziewczyny.
13. OPIEKA psychologiczno-pedagogiczna wobec uczniów z mózgowym porażeniem dziecięcym – utrudnienia, propozycje / Teresa Oleńska-Pawlak // Auxil. Soc. – 1998, nr 1, s. 109-116
14. PIĘTNAŚCIE kroków w kosmos / Wojciech Markiewicz // Polityka. – 2000, nr 14, s. 100-105
Terapia dzieci z porażeniem mózgowym w ośrodku rehabilitacyjnym „Euromed” w Mielnie.
15. PRZYSTOSOWANIE społeczne dzieci z porażeniem mózgowym objętych wieloprofilowym usprawnianiem / Jolanta Ostasz // Lub. Rocz. Pedag. – (2001), s. 121-136
16. RATOWANIE dzieci z uszkodzeniem mózgu : [porażenie mózgowie, upośledzenie umysłowe, opóźnienie psychoruchowe, nadpobudliwość, Zespół Downa, padaczka, autyzm] / Keith Pennock; tłum. Piotr Falkiewicz. – Toruń : „Bookinista”, 1992. – 249 s., [12] s. tabl.; fot., portr., rys.
17. REHABILITACJA dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym na przykładzie funkcjonowania Ośrodka Rehabilitacyjno-Wychowawczego w Katowicach / Tadeusz Dzierka // Naucz. i Szk. – 1999, nr 2, s. 130-139
18. RZECZYWISTE i postulowane warunki psychopedagogicznego oddziaływania na dzieci i młodzież z zespołem mózgowego porażenia dziecięcego / Teresa Oleńska-Pawlak // Rocz. Nauk.-Dydak., Pr. Pedag. / WSP Krak. – (1999), s. 73-82
19. TERAPIA logopedyczna dziecka z porażeniem mózgowym / Joanna Gruba // Auxil. Soc. – 1997, nr 3/4, s. 204-214

20. UWIĘZIONY umysł : testy a praca terapeutyczna / Halina Pętlewska // *Auxil. Soc.* – 1998, nr 1, s. 83-90
Terapia dzieci z porażeniem mózgowym.
21. WCZESNE uszkodzenie dojrzewającego mózgu : od neurofizjologii do rehabilitacji / Zofia Kutakowska; współpr. Wojciech Konera. – Lublin : „Folium”, 2003. – 359 s. : il. (w tym kolor.)
22. WPŁYW terapii na opanowanie pozawerbalnych sposobów porozumiewania się u dziecka niesłyszącego z zespołem mózgowego porażenia dziecięcego (MPD) / Stanisława Mihilewicz // *Audiofonologia.* – (2000), s. 187-200
23. WSPARCIE społeczne młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym i jego uwarunkowania / Janusz Kirenko, Monika Parchomiuk // *Auxil. Soc.* – 2000, nr 1, s. 55-65
24. ZABURZENIA mowy u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym : studium przypadku bliźniąt / Beata Bielak // *Logopedia.* – (2000), s. 161-171
25. ZASTOSOWANIE stabilografii w ocenie równowagi dzieci z porażeniem mózgowym / Karina Słonka // *Człow. i Ruch.* – 2001, nr 2, s. 73-81

F. Stwardnienie rozsiane

1. DEFICYT strategii pamięciowych u osób chorych na stwardnienie rozsiane (SM) / Ewa Małgorzata Szepietowska // *Prz. Psychol.* – 2002, nr 3, s. 347-359
2. DZIEŃ z SM / Piotr Skrzypek // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 95, s. 14
Tekst nagrodzony w konkursie Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego „Żyję z SM i...”
3. INTERFERON ratunkowy / Janusz Michałak // *Wprost.* – 1997, nr 48, s. 82, 84
4. LIMIT na życie / Paweł Wawelski // *Polityka.* – 2003, nr 35, s. 82-83
5. MOŻLIWOŚCI rehabilitacji pozainstytucjonalnej chorych na stwardnienie rozsiane (SM) na przykładzie Klubu SM / Andrzej Kwolek // *Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz.* – 1998, z. 1, s. 93-99
6. NIESTETY, ciągle żyjemy / Alina Kietrys // *Przeгляд.* – 2000, nr 21, s. 15
7. NOWY poradnik dla chorych na stwardnienie rozsiane (Sclerosis Multiplex, S.M.) : praca zbiorowa / red. Marian Bogacz. – Warszawa : Wydawnictwa Akcydensowe, 1989. – 124 s.; rys.
8. OBUDZONY gad / Małgorzata Kobierska // *Polityka.* – 1998, nr 12, s. 66

9. POSTĘPY w rehabilitacji chorych na stwardnienie rozsiane / Andrzej Kwolek // *Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz.* – 1998, z. 3, s. 67-71
10. STWARDNIENIE rozsiane / Wojciech Stefan Cendrowski. – Wyd. 2 uzup. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 1993. – 274 s.; fot., 1 mapa, wykr.
11. STWARDNIENIE rozsiane (SM) a zjawiska odporności : (w nowym oświetleniu) / Tadeusz Marcinkowski. – Goleniów : „BIOS”, 1991. – 50 s.; 1 fot., rys.
12. STWARDNIENIE rozsiane i rodzina : psychologiczna analiza sytuacji w rodzinach osób dorosłych chorych na stwardnienie rozsiane / Danuta Ochojska. – Rzeszów : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 2000. – 187 s. : il.
13. STWARDNIENIE rozsiane : poradnik dla chorych i ich rodzin / Mieczysław J. Świątek. – Warszawa : „Pelikan”, 1989. – 66 s.; rys.
14. STWARDNIENIE rozsiane : poradnik dla pacjenta / red. Beata Zakrzewska-Pniewska. – Warszawa : „Morpol”, 2002. – 96 s. : il.
15. STWARDNIENIE rozsiane : wskazówki dla pacjentów i osób z rodziny / red. Jan Fagius; tłum. Lidia Popielewicz. – Warszawa : Rada Główna Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego, 2003. – 127 s. : il.
16. UWIĘZIONE dusze / Renata Kamieńska // *Prz. Tyg.* – 2000, nr 11, s. 7
17. WPŁYW rehabilitacji na symetryczność obciążenia kończyn dolnych u chorych na stwardnienie rozsiane / Andrzej Kwolek, Ewa Nowak, Teresa Pop // *Prz. Nauk. Ins. Wychow. Fiz.* – 1998, z. 1, s. 83-87
18. ZA DUŻO : walka o życie / Elżbieta Dziwisz // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 83, dod. s. 4-7
19. ZABURZENIA wegetatywne u pacjentów ze stwardnieniem rozsianym / Halina Bartyzel-Lechforowicz, Andrzej Kwolek // *Prz. Nauk. Inst. Wychow. Fiz.* – 1998, z. 4, s. 71-77
20. ZANIM nastąpi marchewka / Iwona Dudzik // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 292, s. 20

G. Padaczka

1. ASPEKTY społeczne padaczki widziane oczami chorego / Tadeusz Zarębski // *Prob. Rehab. Społ.* – 1998, nr 4, s. 115-125
2. DZIECKO z zaburzeniami padaczkowymi : aspekty pedagogiczne i psychologiczne / Bożena Krochmal-Bach, Marzena Rorat. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. – 144 s. : il.

3. IMPULS ulgi : nowa szansa leczenia dla chorych na padaczkę / Dorota Romanowska // *Wprost*. – 1998, nr 11, s. 78-79
4. KUCHARZ zostaje sam / Dariusz Zaborek // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 35, s. 15, 17
 Losy chorych na padaczkę w Polsce.
5. NASZE dziecko ma napady : padaczka u dzieci : poradnik dla rodziców / Ansgar Matthes, Hansjörg Schneble; tł. z jęz. ang. Jerzy Wójcicie; konsult. nauk. ed. pol. Jerzy Makowski, Jagna Czocharńska. – Hamburg : Desitin Arzneimittel; Lublin : „Folium”, 1998. – 43 s. : il. kolor
6. PADACZKA / Anthony Hopkins, Richard Appleton; przeł. Agnieszka Romaniak. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1999. – 152 s. : fot., rys., wykr.
7. PADACZKA : diagnostyka, leczenie, zapobieganie / Jerzy Makowski. – Warszawa : Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1986 (Ciesz : CDW). – 343 s. : 1 fot., wykr., err.
8. PADACZKA : poradnik / Neil Buchanan; tł. z ang. Andrzej Cedro. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 1997. – 84 s. : il. – (O Zdrowiu dla Zdrowia)
9. PADACZKA : porady dla chorych / Jerzy Makowski, Lidia Bułachowa; [rozdz. III napisany przez L. Bułachową przełt. z ros. Borys Bekkarewicz]. – Warszawa : Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1991. – 87 s. : rys.
10. PADACZKA i inne stany napadowe u dzieci / pod red. Romana Michałowicza; aut. Roman Ignatowicz. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2001. – 342 s. : il.
11. SPRAWOZDANIE z Trzeciego Europejskiego Kongresu Epileptologii / Krzysztof Owczarek // *Probl. Społ. Ruchu Nauk.* – 1998, [nr] 2, s. 43-44
12. STAN nieobecności / Paweł Wawelski // *Polityka*. – 1998, nr 21, s. 94-95
13. TWOJA padaczka i jej leczenie / Jerzy Makowski; [Fundacja Epileptologii]. – Warszawa : FE, 2000. – 48 s. : il. kolor.
14. Z PROBLEMATYKI epileptologii / Wojciech Gocek // *Stud. Psychol. KUL.* – (1996), s. 299-309
15. ZMAGANIA z padaczką / Helena Noskowicz-Bieronowa; konsultacja medyczna i współpr. Piotr Czapiński. – Kraków : „Emilia”, 2000. – 141 s.

H. Choroba Alzheimerera

1. ALZHEIMER / oprac. Jerzy Kraśniewski // *Głos Naucz.* – 1998, nr 14, s. 8

2. B-AMYLOID a choroba Alzheimerera / Adam A. Gołąbek // *W s z e c h - ś w i a t .* – 1997, z. 9, s. 211-216
3. BIAŁKA choroby Alzheimerera / Agnieszka Piekietko // *P o s t . B i o c h .* – 1999, nr 2, s. 116-122
4. BOMB zegarowa : czy pękające sferony są przyczyną choroby Alzheimerera? / Bożena Kastory // *W p r o s t .* – 1998, nr 13, s. 74-75
5. CHOROBA Alzheimerera / red. Jerzy Leszek. – Wrocław : „Volumed”, 1998. – XV, 256 s. : fot. (w tym kolor.), rys.
6. CHOROBA Alzheimerera a schorzenia pokrewne / Maria Barcikowska, Maria Desperat // *K o s m o s .* – 1999, nr 2, s. 187-192
7. CHOROBA Alzheimerera : patogeneza, diagnostyka, leczenie / Wanda Dobryszcka. – Wrocław : „Continuo”, 2002. – 70 s. : il.
8. CHOROBA Alzheimerera : poradnik dla chorych i opiekunów / Gaby Schwarz; tłum. Sławomir Michałak. – Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2002. – 117 s. – (Lekarz Radzi)
9. CHOROBA Alzheimerera – rosnący problem medyczny, społeczny i rodzinny // *P r o b l . R o d z .* – 2001, nr 2, s. 57-60
10. CHOROBA Alzheimerera wyzwaniem dla współczesności / Elżbieta Trafiałek // *N i e p e ł n o s p r . i R e h a b .* – 2002, nr 4, s. 69-79
11. CHOROBA niepamięci / Marzena Sygut-Nowak // *W p r o s t .* – 2000, nr 2, s. 66-67
12. CHORZY na zapominanie / Justyna Hofman-Wiśniewska // *P r z . T y g .* – 1999, nr 14, s. 22
13. DOTKINIĘCI czasem / Katarzyna Woynarowska // *N i e d z i e ĩ a .* – 2003, nr 31, s. 12
14. ENZYM pamięci : szczepionka na chorobę Alzheimerera? / Ewa Nowakowska // *P o l i t y k a .* – 2000, nr 11, s. 90-91
15. FARMAKOTERAPIA choroby Alzheimerera u schyłku XX wieku / Jerzy Vetulani // *W s z e c h ś w i a t .* – 1999, z. 4, s. 59-62
16. I JUŻ cię nie pamiętam / Iwona Konarska // *P r z . T y g .* – 1997, nr 42, s. 4-5
17. NIEULECZALNE towarzyski starości / Ryszard Bobecki // *P r z . T y g .* – 2000, nr 8, s. 19
Choroby Alzheimerera i Parkinsona.
18. O PAMIĘCI i jej perfidnym wrogu: chorobie Alzheimerera / Ignacy Zenon Siemion // *W i a d . C h e m .* – Notatki chaotyczne cz. 302000, nr 9-10, s. 915-923
19. OFIARY Alzheimerera / Dorota Romanowska // *W p r o s t .* – 1997, nr 50, s. 82, 84

20. PERSPEKTYWY terapii choroby Alzheimera / Jerzy Vetulani // *Wszechświat*. – 2003, z. 1/3, s. 13-18
21. OTĘPIENNA układanka / George-Hyslop Peter H. St., tłum. Andrzej Bidziński // *Świat Nauki*. – 2001, nr 2, s. 56-63
22. UKŁADANKA niepamięci : Alzheimer – choroba w Polsce wstydliva / Paweł Walewski // *Polityka*. – 1999, nr 38, s. 67, 69
23. UKRYTE ofiary / Paweł Walewski // *Polityka*. – 2001, nr 32, s. 70-71

I. Choroba Creutzfeldta-Jakoba

1. CHOROBA głupich ludzi / Janusz Korwin-Mikke // *Najwyż. Czas.* – 2001, nr 1, s. VIII-IX
Encefalopatia gąbczasta byłą i choroba Creutzfeldta-Jakoba.
2. CHOROBA „wściekłych krów” a odmiana choroby Creutzfeldta-Jakoba (vCJD) / Tadeusz Ostrowski // *Nauka i Przyszł.* – 1997, nr 6, s. 12
3. CHOROBY zwyrodnieniowe mózgu wywołane przez priony / Bożena Olszańska // *Kosmos*. – 1997, nr 2, s. 231-236
4. CZY ZAGRAŻA nam choroba wściekłych krów? // *Ekopartner*. – 2000, nr 12, s. 13-14
5. EPIDEMIA strachu / Janusz Michalak, Ryszard Kamiński // *Wprost*. – 2001, nr 7, s. 20-23
6. EPIDEMIA szalonych ludzi : setki tysięcy ludzi umrą na chorobę Creutzfeldta i Jakoba / Dorota Romanowska, Marcin Rotkiewicz, Ryszard Kamiński // *Wprost*. – 2000, nr 50, s. 89-94
7. HIPOTEZY szalone jak krowy / Marcin Rotkiewicz // *Polityka*. – 2001, nr 49, s. 72, 74
Badania nad przyczynami choroby byłą BSE.
8. INWAZJA prionów / Bożena Kastory // *Wprost*. – 2000, nr 40, s. 94-95
Epidemia choroby Creutzfeldta-Jakoba.
9. NOWE oblicze choroby szalonych krów / Zbigniew Wojtasiński // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 100, s. 25
10. PROBLEM wścieklej krowy / Jarosław Grzędowicz // *Gaz. Pol.* – 2001, nr 3, s. 16-17
Gąbczaste zwyrodnienie mózgu byłą i choroba Creutzfeldta-Jakoba.
11. SKUTKI choroby gąbczastej encefalopatii (BSE) dla ludzi i zwierząt / Ryszard Rywołycki // *Wszechświat*. – 2002, z. 1/3, s. 25-29
12. STRACH przed krową / Iwona Konarska // *Przegląd*. – 2000, nr 49, s. 5-6
13. TRÓJKĄT bermudzki : priony, krowy i ludzie / Jacek Kubiak // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 48, s. 7

14. WARTO wiedzieć więcej ; o chorobie szalonych krów / Zbigniew Dąbrowski // *Prz. Tech.* – 2001, nr 20, s. 24-25
15. ZATRUTE jądło : lęk przed prionami łudząco przypomina lęk przed wirusem HIV sprzed lat / Andrzej Leder // *Polityka.* – 2001, nr 8, s. 32-33
16. ŻEGNAJ wołowino / Grzegorz Dobiecki // *Polityka.* – 2000, nr 49, s. 48-49

Choroba „wściekłych krów” a ryzyko zachorowania na chorobę Creutzfeldta-Jakoba.

J. Choroby roznoszone przez kleszcze: borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu

1. BORELIOZA z Lyme – choroba przenoszona przez kleszcze / Jerzy Kulczycki // *Wsz. Ch. Świat.* – 1997, z. 7/8, s. 184-186
2. BORELIOZA z Lyme (krętkowica kleszczowa) : niedawno odkryta choroba przenoszona przez kleszcze / Ján Lach // *Aura.* – 2001, nr 7, s. 15-17
3. CHOROBA z Lyme : (krętkowica kleszczowa) / red. Władysława Zielińska; współaut. Janina Ellert-Zygadłowska. – Gdańsk : AM, 1994. – 39 s.
4. DLACZEGO kleszcz wyszedł z lasu / Karl Maramorosch // *Polityka.* – 1998, nr 22, s. 77-78

Borelioza – choroba przenoszona przez kleszcze.

5. DYZARTRIA jako objaw kliniczny boreliozy – studium przypadku / Katarzyna Gustaw, Urszula Mirecka // *Logopedia.* – (2001), s. 131-138
6. GENETYCZNA zmienność *Borrelia burgdorferi* s.l. u kleszczy *Ixodes ricinus* zebranych w północnozachodniej Polsce / Beata Woźdecka, Bogumiła Skotarczak // *Wiad. Parazyt.* – 2000, z. 4, s. 475-485
7. KLESZCZOWE zapalenie mózgu / red. Teresa Hermanowska-Szpakowicz; współaut. Maciej Kondrusik. – Białystok : Klinika Neuroinfekcji i Chorób Paso, 1996. – 116 s., [2] k. tabl.

III. Starzenie mózgu

1. STARZEJĄCY się mózg – zmiany strukturalne i czynnościowe / Grażyna Niewiadomska // *Kosmos.* – 1999, nr 2, s. 201-213
2. ZABURZENIA depresyjne u osób z demencją / Łucja Romańska // *Ann. UMCS, Sect. J.* – (1998), s. 77-85

3. **MÓZG a starzenie** / Joanna B. Strosznajder, Mirosław J. Kossakowski; Polska Akademia Nauk. Centrum Upowszechniania Nauki. – Warszawa : Upowszechnianie Nauki – Oświata „UN-O”, 2001. – 198 s. : il. – (Patologia Układu Nerwowego)

IV. Doskonalenie mózgu

1. **ĆWICZENIA dla mózgu** : co używane – nie zanika : ukierunkowane ćwiczenia fizyczne i umysłowe poprawiają funkcjonowanie mózgu / Marguerite Halloway // *Świat Nauki*. – 2003, nr 10, s. 60-67
2. **ĆWICZENIA z przeszłości** : jak udoskonalić zapamiętywanie / Bożena Kastory // *Wprost*. – 2000, nr 51, s. 78-79
3. **JAK ZWIĘKSZYĆ moc mózgu** : metody, techniki i ćwiczenia podwyższające sprawność umysłu / Richard Leviton; tł. z ang. Iwona Rutkowska. – Konstancie-Jeziorna : Medium, 2001. – 464 s.
4. **JAK zwiększyć potencjał umysłu** : potęga szarych komórek / Johannes R. Holler; [tł. Barbara Tamas]. – Warszawa : „Comes”, 1998. – 141 s. : il.
5. **LEKI usprawniające pracę mózgu** : zmienność rytmu serca / Andrzej Lech-Sobczak; red. Ryszard Piotrowicz. – Gdańsk : „Makmed” : „Via Media”, 1995. – 173 s.
6. **NAJWYŻSZA forma samodoskonalenia** / Gary Stix // *Świat Nauki*. – 2003, nr 10, s. 28-29
 Perspektywa ulepszenia normalnych funkcji mózgu.
7. **NEUROBIK** : zadbaj o kondycję mózgu / Lawrence C. Katz, Manning Rubin; przeł. Anna Buingoc. – Warszawa : „Klub dla Ciebie”, 2002. – 154 s. : il.
8. **PIGUŁKA na pamięć** / Stephen S. Hall // *Świat Nauki*. – 2003, nr 10, s. 38-47
 Nowe leki poprawiające pamięć i zdolności poznawcze.
9. **ROZWIŃ swój genialny umysł** : zanim zaczniesz uczyć się trzy razy szybciej / Katarzyna Gozdek-Michaelis. – Warszawa : „J&BF”, 1996. – 251 s. : il., rys.
10. **TECHNIKI trenowania umysłu** : 400 ćwiczeń / [Dietek Raifenschneider; tł. Krzysztof Kruk]. – Warszawa : „Muza”, 1999. – 207 s. : rys.
11. **TRENING mózgu** : pamięć i zdolności umysłowe można wytrenować / Paweł Górecki // *Wprost*. – 2001, nr 18, s. 78-79
12. **TRENUJ swój mózg** / Dawid Gamon, Allen D. Bragdon; tł. Dorota Kozłowska. – Warszawa : Medium, 2003. – 320 s.

13. UCZ się szybciej, zapamiętujęj więcej / Dawid Gamon i Allen D. Bragdon; z ang. przeł. Dorota Kozińska. – Warszawa : „Klub dla Ciebie” : „Medium”, 2003. – 312 s. : il.

V. Sztuczny mózg – sztuczna inteligencja

1. NOOINFORMATYKA – fantazja czy problem naukowy? / Marek Premedowicz // *Nauka i Przyszłość*. – 1999, nr 7, s. 17
2. PRZENIKLIWE powietrze, jasny ogień : o materii umysłu / Gerard M. Edelman; przeł. Joanna Rączaszek. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1998. – 359 s. : 1 faks., fot., portr., rys., wykr. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)
3. SZTUCZNY mózg : to już nie fantazja / Andrzej Bulle. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1998. – 123 s. : il. – (Na Ścieżkach Nauki)
4. UMYŚŁ a maszyny : krytyka obliczeniowej teorii umysłu / Marek Hetmański. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2000. – 223 s.

VI. Strony internetowe dotyczące chorób mózgu

1. <http://zdrowie.medicentrum.pl>
Medi Centrum Zdrowie – portal medyczny. ABC – Zdrowie i Medycyna. Choroby i objawy. M.in. choroba Alzheimera, udar mózgu, padaczka
2. www.resmedica.pl
Vademecum medycyny. Układ nerwowy, choroba Alzheimera, choroba Parkinsona, Stwardnienie rozsiane, nowotwory
3. www.mp.pl/neurologia
Medycyna praktyczna: neurologia
4. www.nencki.gov.pl/dona/informacje.htm
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Krzewienia Wiedzy o Mózgu „DANA”. Informacje, aktualności, kontakty
5. <http://odn-plock.edu.pl>
Choroby naczyniowe mózgu; udary mózgu
6. www.wiw.pl/biblioteka/czarne_hazen/01.asp
Mózg człowieka: jaka jest fizyczna podstawa pamięci? /Robert M. Hazen, Maxine Singer – artykuł
7. www.emedica.pl
Internetowy serwis dla pacjentów: neurologia
8. www.gazeta.pl/zdrowie
Przewodnik po zdrowiu: układ nerwowy

9. www.medserwis.pl
Choroby układu nerwowego
10. www.sluzbazdrowia.com.pl/html/more2981c.html
Udar mózgu
11. www.migrena.com.pl
Akademia bólu głowy i migreny – serwis informacyjno-edukacyjny.
Ciekawe linki dot. diagnozy, poradni, leczenia
12. www.alzheimer.pl
Serwis informacyjny poświęcony problematyce choroby Alzheimera. M.in. przychodnie, organizacje, stowarzyszenia
13. www.bid.ew.edu.pl/sknn/191101.ppt
Choroba Alzheimera
14. www.alzheimers-illinois.org/factsheetpolish.html
Choroby neurologiczne, demencja
15. www.alzheimer.katowice.pl
Popularyzacja idei teleopieki
16. www.zdrowie.med.pl/parkinson
Choroba Parkinsona
17. www.lilly.pl/strony/i/90.php
Choroby i leki – choroba Parkinsona
18. www.arnwaw.edu.pl/pld/przyp1/diagnoza/rozn/chonn.htm
Guz mózgu, krwotok mózgowy, udar mózgu, zapalenie mózgu
19. www.antonihost.sk/mpd.html
Mózgowe porażenie dziecięce
20. <http://jacklanq.terramail.pl/mpd-1.html>
Mózgowe porażenie dziecięce
21. www.neuro.med.pl
Stwardnienie rozsiane
22. <http://smkoscian.webpark.pl/smkoscian.html>
Kościańskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego i Udaru Mózgu
23. www.idn.org.pl/sm
Strona poświęcona problematyce stwardnienia rozsianego.
24. www.niepelnosprawni.info/labeo/app/cms/x/861
Padaczka, Europejska Deklaracja o Padaczce (25 X 1998)
25. www.padaczka.net
Strona poświęcona padaczce
26. www.halat.pl/priony.html
Choroby prionowe
27. www.halat.pl/priony.html
Choroba Creutzfeldta-Jacoba, choroby prionowe w Polsce

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Witold Gombrowicz
Rok Witolda Gombrowicza
100 rocznica urodzin

Witold Gombrowicz – ur. 4.08.1904 – zm. 25.07.1969 – powieściopisarz, dramaturg, eseista. Urodził się w Małoszycach (koło Opatowa) w rodzinie ziemiańskiej o patriotycznych tradycjach. W Warszawie ukończył gimnazjum oraz studia prawnicze na UW (1927). Później wyjechał do Paryża, gdzie studiował (1927-1929) ekonomię i filozofię. Po powrocie do kraju i krótkiej pracy w warszawskich sądach zajął się wyłącznie literaturą. Publikował felietony (od 1930) w warszawskiej prasie codziennej a w 1933 roku ogłosił tom opowiadań „Pamiętnik z okresu dojrzewania”. Wybuch wojny zastał go w Argentynie. Tam, po kilku latach dorywczego zarobkowania zatrudnił się (1947-1953) w Banku Polskim w Buenos Aires. Na początku lat pięćdziesiątych nawiązał współpracę z „Kulturą” (paryska) i Instytutem Literackim. Dzięki rozgłosowi swoich książek uzyskał stypendium Fundacji Forda i udał się do Berlina (1963), skąd po rocznym pobycie przeniósł się do Francji. Ostatecznie osiadł w Vence (koło Nicei), gdzie zmarł.

Utworki Gombrowicza tłumaczone na kilkanaście języków są oryginalne pod względem treści oraz pisarskiego warsztatu. Skupiają się na problematyce dojrzałości i niedojrzałości człowieka, stosunku do kultury narodowej i stereotypach patriotyzmu, relacji między człowiekiem a światem zewnętrznym, alienacji jednostki w konfrontacji z kulturą.

Na dorobek pisarza składają się m.in.: powieści „Ferdydurke” (1937), „Opętani” (1939), „Trans-Atlantyk” (1953), „Pornografia” (1960), „Kosmos” (1965); opowiadania: „Bakakaj” (1957); dramaty: „Iwona, księżniczka Burgunda” (1938, 1958), „Ślub” (1953), „Operetka” (1966) oraz „Dziennik”.

„Ferdydurke” i „Pornografia” zostały sfilmowane.

Niniejsza bibliografia jest uzupełnieniem zestawienia z PBM 1999, nr 3.

a. Pozycje zwarte

1. AUTOBIOGRAFIA pośmiertna / Witold Gombrowicz; wybór, układ, oprac. Włodzimierz Bolecki. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 373 s. : il.
2. CONRAD i Gombrowicz w walce o swoją wybitność / Aniela Kowalska. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1986. – 222 s.

3. FORMA, śmiech i rzeczy ostateczne : studia o Gombrowiczu / Jan Błoński. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2003. – 286 s.
4. GOMBROWICZ a teatr / Janusz Majcherek. – Warszawa : Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki, 1983. – S. 187-199
5. GOMBROWICZ : człowiek wobec ludzi / Leszek Nowak. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2000. – 326 s. – (Filozofia Polska XX Wieku. Filozofia Bytu i Wartości)
6. GOMBROWICZ filozof / wybór i oprac. Francesco M. Cataluccio i Jerzy Illg. – Kraków : „Znak”, 1991. – 254 s.
7. GOMBROWICZ i krytycy / wybór i oprac. Zdzisław Łapiński. – Kraków ; Wrocław : Wydaw. Literackie, 1984. – 847 s. – (Pisarz i Krytycy)
8. GOMBROWICZ i nadliteratura / Michał Głowiński. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 284 s.
9. GOMBROWICZ w Argentynie : świadectwa i dokumenty 1939-1963 / Rita Gombrowicz. – Wrocław [i in.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1991. – 255 s. : faks., fot., portr., rys.
10. GOMBROWICZ w Europie : świadectwa i dokumenty 1963-1969 / Rita Gombrowicz. – Wyd. 2 popr. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 423 s., [36] s. tabl. : il.
11. GOMBROWICZ w przedwojennej Polsce / Agnieszka Stawiarska. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 312 s., [24] s. tabl. : il.
12. GOMBROWICZ w regionie świętokrzyskim : materiały z sesji / pod red. Jana Paclawskiego. – Kielce : Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, 1992. – 130 s.
13. GOMBROWICZ w regionie świętokrzyskim : materiały sesji odbytej w Kielcach i Opatowie 30 maja – 1 czerwca 1994 / pod red. Jana Paclawskiego; Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kieleckie Towarzystwo Naukowe. [Cz.] 2. – Kielce : WSP, 1995. – 242 s., fot.
14. GOMBROWICZ w Vence i inne opowiadania / Kazimierz Głaz. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1989. – 253 s. : faks., fot., il., portr.
15. GOMBROWICZ – wieczny debiutant / Janusz Margański. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2001. – 224 s.
16. GOMBROWICZ wobec sztuki : (wybrane zagadnienia) / Piotr Millati. – Gdańsk : „Słowo/Obraz/Terytoria”, 2002. – 372 s.
17. GRA w Gombrowicza / Jerzy Jarzębski. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1982 [i.e.] 1983. – 514 s.
18. GRYMASY Gombrowicza : w kręgu problemów modernizmu, społeczno-kulturowej roli płci i tożsamości narodowej / red. Ewa Płonowska-Ziarek.

- Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2001. – 362 s. : il.
19. HOMO transcendens w świecie Gombrowicza / Edward Fiało. – Lublin : Wydaw. KUL [Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego], 2002. – 289 s. – (Literatura Współczesna – Pisarze i Problemy; 6)
 20. JA, Ferdurke / Zdzisław Łapiński. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1997. – 162 s. – (Syntezy, Analizy, Zbiory)
 21. JAŚNIE panicz / Joanna Siedlecka. – [Wyd. 3 poszerz. i uzupełn.]. – Warszawa : „Alfa-Wero”, 1997. – 333 s., [40] s. tabl. : 2 faks., fot., portr.
 22. JAŚNIE Panicz : o Witoldzie Gombrowiczu / Joanna Siedlecka. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2003. – 310 s., [54] s. tabl. : il.
 23. KŁAMSTWO nieprzerwane nas draży : cztery szkice o Gombrowiczu / Józef Olejniczak. – Katowice : Wydaw. UŚ, 2003. – 160 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, nr 2124)
 24. MODERNIZM Witolda Gombrowicza / Michał Legierski; Fundacja „Centrum Międzynarodowych Badań Polonistycznych”, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : IBL. Wydaw., 1999. – 280 s. – (Badania Polonistyczne za Granicą; t. 3)
 25. NASZA niedojrzała kultura : postmodernizm inspirowany Gombrowiczem / Dagmara Jaszewska. – Warszawa : Oficyna Naukowa, 2002. – 203 s. : il.
 26. NIEZNANYM śladem Gombrowicza : wizyty u Zdziechowskich / Stanisław Kaszyński. – Kraków : Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, 1991. – 85 s., [19] s. tabl. : faks., fot., 1 mapa, portr. – (Biblioteka Stowarzyszenia Autorów Polskich; seria nr 1)
 27. O WITOLDZIE Gombrowiczu : materiały z sesji w 95 rocznicę urodzin i 30 rocznicę śmierci pisarza / [red. Elżbieta Brodowska-Skonieczna]. – Kielce : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 2000. – 122 s. : il.
Sesja zorg. przez WBP w Kielcach i Miejską Bibliotekę Publiczną w Ostrowcu Świętokrzyskim w dniach 21-22.06.1999 r.
 28. PODGLĄDANIE Gombrowicza / Jerzy Jarzębski. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2001. – 246 s.
 29. POLSKI Kosmos : 10 esejów przy Gombrowiczu / Andrzej Falkiewicz. – [Wyd. 2]. – Wrocław : „A”, 1996. – 231 s.
 30. PRZESTRZENIE świadomości : studia z filozofii literatury / red. Andrzej Falkiewicz, Leszek Nowak. – Poznań : Zysk i Ska, 1996. – 231 s.
 31. SZUKANIE głosu Gombrowicza : wybór referatów i wypowiedzi z czterech edycji Międzynarodowego Festiwalu Gombrowiczowskiego (1993-1999) / pod red. Doroty Kolano; [Teatr Powszechny im. Jana Kocha-

- nowskiego]. – Radom : TP : Instytut Technologii Eksploatacji, 2002. – 168 s. : il.
32. ŚW. GOMBROWICZ : zinstytucjonalizowane formy komunikowania o literaturze : socjologiczna analiza zjawiska / Krzysztof Łęcki. – Katowice : „Śląsk”, 1997. – 215 s.
 33. TANGO Gombrowicz / zebrał, przeł. [z hisz.] i wstępem opatrzył Rajmund Kalicki. – Kraków Wrocław : Wydaw. Literackie, 1984. – 389 s., [56] s. tabl.
 34. TRZY dyskursy o spotkaniu z Innym : Gombrowicza, Schelera i Lévinasa ścieżki spotkania w pobliżu wielkich dróg / Eryk Pieszak; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. – Poznań : PTPN, 2003. – 184 s.
 35. WITOLD Gombrowicz / Ewa M. Thompson. – Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2002. – 187 s. – (Bibliotheca Alia Universa; t. 5)
 36. WITOLD Gombrowicz i świat jego młodości / Tadeusz Kępiński. – [Wyd. 3]. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1987. – 405 s., [32] s. tabl. : faks., fot., portr.
 37. WITOLD Gombrowicz : studium portretowe / Tadeusz Kępiński. – [T.] 2. – [Wyd. 2 zm. i popr.]. – Warszawa : „Alfa”, 1994. – 302 s.
 38. WITOLD Gombrowicz : twórczość literacka / Wojciech Wyskiel. – Warszawa; Kraków : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1975. – 37 s. – (Nauka dla Wszystkich; nr 247)
 39. WSPOMNIENIA polskie / Witold Gombrowicz. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 242 s. – (Lekcja Literatury)
 40. WSPOMNIENIA polskie. Wędrowki po Argentynie / Witold Gombrowicz. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1999. – 338 s.

b. Artykuły

1. CHCIAŁ uwieść Europę / Rita Gombrowicz; rozm. przepr. Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 116, s. A11
2. CHORY na polskość / Agnieszka Stawiarska // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 171, s. 18-20
3. EUROPEJSKIE przygody Monsieur Ferdurke / Gaston Morell // *Lit. na Świecie*. – 2001, nr 4, s. 62-64
4. GALOPUJĄCA armia wirtuozów / Grzegorz Zieziula // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 90, s. D7
Upodobania muzyczne pisarza.
5. GĘBA Gombrowicza / Rita Gombrowicz; rozm. przepr. Ewa Likowska // *Przeгляд*. – 2002, nr 26, s. 42-43
6. GOMA / Henryk Bereza // *Twórczość*. – 2000, nr 7, s. 83-87

7. GOMBROWICZ i muzyka / Piotr Millati // *Opcje*. – 1999, nr 3, s. 14-17
8. GOMBROWICZ in love / Miguel Grinberg // *Lit. na Świecie*. – 2001, nr 4, s. 83-85
9. GOMBROWICZ jest w nas / Juan Carlos Gomez // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 165, s. D2
10. GOMBROWICZ : trzydzieści lat później / Ewa Bieńkowska, Jan Błoński, Wojciech Bonowicz, Stefan Chwin, Jerzy Giedroyc, Michał Głowiński, Piotr Gruszczyński, Maria Janion, Jerzy Jarocki, Jerzy Jarzębski, Wojciech Karpiński, Jan Kott, Zdzisław Łapiński, Zbigniew Mentzel, Czesław Miłosz, Ryszard Nycz, Marian Stala, Jan Józef Szczepański // *Tyg. Powsz.* – 1999, nr 31, s. 8-9
11. GOMBROWICZ w Berlinie / Ingeborg Bachmann // *Prz. Polit.* – 2002, nr 57/58, s. 132-133
12. KIEDY odchodzi przyjaciel... / Alan Pauls // *Twórczość*. – 2000, nr 6, s. 140-142
13. KOCHANI gombrowiczanie... [przem.] / Juan Carlos Gomez // *Twórczość*. – 2000, nr 4, s. 150-151
14. KTÓRĘDY do Gombrowicza? / Andrzej Łopata // *Polonistyka*. – 1999, nr 9, s. 537-540
15. LORNETKA Gombrowicza / Basil Kerski // *Kultura*. – 1999, nr 3, s. 107-112
16. MIĘDZY formą a nicością, czyli z Gombrowiczem ku wolności // Maria Wardęga // *Polonistyka*. – 2001, nr 10, s. 613-618
Twórczość Gombrowicza.
17. MÓJ czas z Gombrowiczem [fragm.] / István Eörsi // *Lit. na Świecie*. – 2001, nr 4, s. 86-113
18. NIEDYSKRECJE wiosenne / Rajmund Kalicki // *Twórczość*. – 2001, nr 6, s. 139-141
19. NIC do gadania / Rajmund Kalicki // *Twórczość*. – 2000, nr 1, s. 123-128
20. ODCZYT Gombrowicza w Teatro del Pueblo / Klementyna Czernicka // *Teksty Drugie*. – 2002, nr 3, s. 252-256
21. PODRÓŻ Gombrowicza na „Chrobrym” oraz jego pierwsze dni w Argentynie / Klementyna Czernicka // *Teksty Drugie*. – 2002, nr 3 s. 241-251
22. PODRÓŻ rozkoszna : gombrowiczowska rocznica / Mieczysław Abramowicz // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 175, s. 10
23. PRZYPLYWY i odpływy chaosu / Aleksander Fiut // *Dialog*. – 2000, nr 1, s. 95-103

24. ROZMAWIAMY o Gombrowiczu... / Juan Carlos Gomez; rozm. przepr. Esteban Peicovich // *Twórczość*. – 2000, nr 6, s. 136-140
25. SPOTKANIE w Vence / Teresa Stankiewicz // *Teksty Drugie*. – 2002, nr 3, s. 232-240
26. TROP Gombrowiczowski / Maria Kornatowska, Andrzej Koldyński // *Kino*. – 1998, nr 2, s. 16-17
27. WIESZCZ, filozof, humorysta / Adam Sroka // *Dialog*. – 1999, nr 11, s. 136-138
28. WITOLD Gombrowicz – biografia romantyczna? / Stanisław Stabro // *Twórczość*. – 2001, nr 3, s. 55-70
29. WITOLD Gombrowicz w sosie własnym / Gaston Morell // *Lit. na Świecie*. – 2001, nr 4, s. 51-53
30. WITOLD wieszcz : czy Gombrowicz był uczniem Słowackiego? / Ewa Graczyk, Alina Kowalczykova; rozm. przepr. Roman Pawłowski // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 65, s. 16
31. WYOBRAŻNIA i ból pod koniec wieku / Stefan Chwin // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 16, s. 8-9

Cierpienie i ból w doświadczeniach Witolda Gombrowicza, Aleksandra Wata i Czesława Miłosza.

Marek Hłasko
70 rocznica urodzin

Marek Hłasko – ur. 14.01.1934 – zm. 14.06.1969 – prozaik. Urodził się w Warszawie. Wraz z rodziną często zmieniał miejsce zamieszkania. Szkołę podstawową ukończył we Wrocławiu. Podejmował naukę w liceum wrocławskim oraz w warszawskiej szkole techniczno-teatralnej. Ostatecznie na kursie samochodowym zdobył kwalifikacje kierowcy. Zatrudnił się w bazie samochodowej w Bystrzycy Kłodzkiej (1950-1951). W 1951 roku przeniósł się do Warszawy, pracował jako kierowca i korespondent terenowy „Trybuny Ludu”. W tym okresie opublikował „Bazę Sokolowską” (1954), książkę powstałą z przeróbki „Sonaty marymonckiej”. Współpracował z pismem „Po prostu”, w którym redagował (1955-1957) dział kulturalny.

W 1958 roku na zaproszenie Instytutu Literackiego wyjechał do Paryża. W czasie pobytu we Francji opublikował zbiory opowiadań, których nie mógł wydać w Polsce. Udzielał również wywiadów zagranicznym dziennikarzom. Ich treść budziła oburzenie władz w kraju i spowodowała zakaz druku twórczości. Wobec nagonki prasy PRL-u i braku możliwości powrotu – pozostał na Zachodzie.

dzie. W Berlinie Zachodnim poprosił o azyl polityczny. Przebywał w Izraelu, Niemczech, Anglii, Szwajcarii, Włoszech, Jugosławii, USA. Zarabiał na życie pisaniem i pracą fizyczną, miał się różnych zajęć, uprawiał zawód kierowcy, w Stanach Zjednoczonych zdobył licencję pilota. Fiasko współpracy z Romanem Polańskim przyczyniło się do wyjazdu z Ameryki do Europy. Próby powrotu do kraju uniemożliwiało nieprzejednane stanowisko władz. Osiadł w Wiesbaden (Niemcy), gdzie zmarł.

Pisarstwo Hłaski było odbierane jako manifest pokolenia wyrosłego w okresie stalinizmu. Uważano go za najbardziej autentycznego wśród pisarzy. Jego utwory stanowiły próbę przezwyciężenia socrealizmu w literaturze. W opowiadaniach prezentował życie młodego pokolenia skłóconego z rzeczywistością, zawiedzionego w swojej wierze w świat wartości.

Na dorobek pisarza składają się m.in. „Baza Sokółowska” (1954), „Pierwszy krok w chmurach” (1956); „Cmentarze. Następny do raju” (1958); „Wszyscy byli odwrócenii. Brudne czyny” (1964); „Nawrócony w Jaffie” (1966), „Piękni dwudziestoletni” (1966) – wspomnienia; „Sowa, córka piekarza” (1967). Pośmiertnie wydano: „Palcie ryż każdego dnia” (1983). Pisał także scenariusze do adaptacji filmowych swoich opowiadań.

a. Pozycje zwarte

1. BYŁAM żoną Marka Hłaski / Sonja Ziemann. – Pruszków : Rachocki i ska, 2001. – 458 s., [8] k. tab. : il.
2. DZIWKI i Madonna : Marka Hłaski widzenie świata / Olga Dębicka. – Gdańsk : „Marpres”, 1996. – 106 s.
3. KASKADERZY literatury : o twórczości i legendzie Andrzeja Bursy, Marka Hłaski, Haliny Poświatowskiej, Edwarda Stachury, Ryszarda Milczewskiego-Bruna, Rafała Wojaczka / red. Edward Kolbus; wstęp Jan Zdzisław Brudnicki; posłowie Jan Marx. – Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1986. – 528 s.
4. LEGENDA i twórczość Marka Hłaski / Stanisław Stabro. – Wrocław; Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1985. – 55 s. – (Nauka dla Wszystkich; nr 388)
5. MAREK Hłasko / Bogdan Rudnicki. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1983. – 217 s. – (Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich)
6. MAREK Hłasko / Jan Galant. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 1996. – 117 s. – (Czytani Dzisiaj)
7. MAREK Hłasko : bibliografia / oprac. Anna Palczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki w Opolu. Dział Informacyjno-Bibliograficzny. – Opole : WBP, 1989. – [19] s.

8. MAREK Hłasko : 1934-1969 : poradnik bibliograficzny / [wybór i oprac. Hanna Bergander]. – Wrocław : WiMBP, 1989. – 21 s. – (Materiały Informacyjno-Bibliograficzne / Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego we Wrocławiu)
9. MATKA Hłaski / Barbara Stanisławczyk. – Warszawa : „Słowo”, 1992. – 134 s. : faks., fot., portr.
10. MIŁOSNE gry Marka Hłaski / Barbara Stanisławczyk. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1998. – 190 s. : faks., portr.
11. NIE wszyscy byli odwrócenii : wizerunek Marka Hłaski w prasie PRL / Joanna Pyszny. – Wrocław : nakł. autora, 1992. – 167 s.
12. OPOWIEM wam o Marku / Zyta Kwiecińska. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1991. – 150 s., [40] s. tabl. : faks., fot., portr.
13. PIĘKNY dwudziestoletni : biografia Marka Hłaski / Andrzej Czyżewski. – Warszawa : „DaCapo”, 2000. – 366 s., [16] s. tabl. : il.
14. SONJA i Marek : rozmowa z Sonją Ziemann jedyną żoną Marka Hłaski / Henryk Rozpędowski. – Warszawa : „Iskry”, 1999. – 207 s. [16] s. tabl. : fot.
15. ŚLADAMI Marka Hłaski / Piotr Wasilewski. – Kraków : „Parol”, 1994. – 190 s., [8] s. portr.

b. Artykuły

1. GDZIE jesteś, Mały Książę, albo sentymentalny buntownik / Iwona Kurz // *Res Pub. Nowa*. – 1999, nr 9, s. 10-16
2. HŁASKO / Leopold Tyrmand // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 141, s. 24-25, 27
3. HŁASKO na Śląsku / Bogdan Prejs // *Śląsk*. – 1996, nr 10, s. 30-31
4. HŁASKO w Izraelu [fragm.] / Jerzy Press; rozm. przepr. Bronisław Troński // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 3, s. 11
5. IZRAELSKI alfabet Marka Hłaski / Agnieszka Rygalo // *Opce*. – 1997, nr 4, s. 24-28
6. KRAWĘŻNIK przed Kameralną : śladami Marka Hłaski / Bartosz Marzec // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 162, s. A13
7. KREACJA czy autobiografia? : literackie portrety zbuntowanych wychowanków PRL-u / Izolda Kiec // *Czas Kult.* – 1995, nr 5/6, s. 32-37
8. KURWA i Madonna : Marka Hłaski widzenie kobiet i miłości / Olga Dębicka // *Tytuł*. – 1996, nr 3, s. 118-135
9. MILE widziany gość w Kibucu : mało znany epizod z pobytu Marka Hłaski w Izraelu / oprac. Grzegorz Sołtysiak // *Przeгляд*. – 2000, nr 15, s. 14

10. NIE chciał kochać mężczyzn, a kobiet nie potrafił / Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 13, s. 15
11. NIE wszyscy byli odwrócenici / Maria Lewińska; rozm. przepr. Jan Bończa-Szabłowski, Maciej Starczewski // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 136, s. A9
12. OPOWIEM wam o Hłasce / Marcin Wołk // *Nowe Książ.* – 1999, nr 5, s. 48-49
13. OTO Hłasko mało znany : z taśmoteki Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa / Stanisław Julicki; oprac. Konrad W[itold] Tatarowski // *Tygieł Kult.* – 1996, nr 5, s. 58-62
14. PAJAŁ Figielman / Bartosz Marzec // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 223, s. E2
15. PANNA Czaczkes i Fernando / Agnieszka Osiecka; rozm. przepr. Jan Bończa-Szabłowski // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 54 dod. s. 19-21
16. PIERWSZE bitwy o Hłaskę : 1954, 1956 / Piotr Kitrasiewicz // *Mag. Lit.* – 1995, nr 10, s. 61-62
17. PIERWSZY krok w chmurach / Michał Hermann. – (Ulubione lektury) // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 42, s. 9
18. POBOROWY Marek Hłasko : z archiwum PRL / oprac. Józef Stępień // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 207, s. D4
19. SIÓDMY dzień tygodnia [fragm.] / Sonja Ziemann; rozm. przepr. Henryk Rozpędowski // *Gaz. Wybór.* – 1998, nr 255, dod. s. 68-74
20. SKŁÓCONY z losem / Barbara Głębińska-Giza // *Nowe Książ.* – 2000, nr 12, s. 46-47
21. Z MARYMONTU do ziemi obiecanej : o prozie izraelskiej Marka Hłaski / Monika Królak // *Pogranicza*. – 2000, nr 4, s. 73-80
22. ZAKAZANY Hłasko / oprac. Grzegorz Sołtysiak // *Prz. Tyg.* – 1996, nr 23, s. 17
Zapisy wywiadów udzielanych przez pisarza.
23. ZJEDLI gotowane jajka : pytania o nieśmiertelność Hłaski wykroczyły poza sferę literatury / Henryk Dasko // *Polityka*. – 1999, nr 15, s. 54, 56
24. ŻYLI krótko : Marek Hłasko / Aleksiej Zwieriew // *Forum*. – 1996, nr 29, s. 15

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Jadwiga Ratajczak

ŁATWO ODNAJDUJĘ POTRZEBNĄ MI INFORMACJĘ W ENCYKLOPEDIACH MULTIMEDIALNYCH

Projekt zajęć bibliotecznych

Cel główny:

Uczeń zna i potrafi korzystać z multimedialnych encyklopedii znajdujących się w bibliotece.

Cele operacyjne:

Uczeń po lekcji:

Zapamięta:

- zasady pracy w grupie;
- rodzaje encyklopedii multimedialnych, z których korzystał;

Zrozumie:

- konieczność nabywania umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji;
- znaczenie umiejętności poruszania się po różnych encyklopediach multimedialnych;
- znaczenie pojęć: media, multimedia, link, hiperłącze;

Umie:

- zaprezentować zdobyte wiadomości;
- posługiwać się multimedialnymi programami edukacyjnymi w procesie gromadzenia informacji i w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy;
- wykorzystać wiadomości zawarte w programach multimedialnych z użyciem urządzenia technicznego, jakim jest komputer;

Metody i formy pracy:

Pokaz, „burza mózgów”, praca w grupach.

Materiały i pomoce dydaktyczne:

ENCYKLOPEDIE MULTIMEDIALNE WYDAWNICTWA OPTIMUS PASCAL
MULTIMEDIA

- Encyklopedia zwierząt – ssaki.
- Encyklopedia przyrody.
- Encyklopedia Wszechświata.
- Multimedialna encyklopedia powszechna.
- Encyklopedia świata – Ameryka Południowa.
- Encyklopedia świata – Ameryka Północna.
- Encyklopedia dinozaurów.
- Jak to działa? Encyklopedia techniki
- Wielka encyklopedia kultur starożytnych. Rzym.
- Wielka encyklopedia kultur starożytnych. Grecja.
- Wielka encyklopedia kultur starożytnych. Egipt.
- Historia świata.

Przebieg zajęć:

- Uczniowie siadają parami przy komputerach.
- Czynności organizacyjno-porządkowe.
- Podanie celów lekcji.
- Przypomnienie pojęć: encyklopedia, multimedia.
- Próba zdefiniowania: Co to są media (środki masowego przekazu), hiperłącza, interakcyjność?
- Po uruchomieniu komputerów uczniowie wkładają do stacji dysków płytę CD z określoną encyklopedią multimedialną otrzymaną od prowadzącego.
- Uczniowie otrzymują polecenia, inne dla każdej encyklopedii. Przykładowe zadania do wykonania przez pary uczniów:

ZADANIE dla zespołu I

Uruchom „Encyklopedię przyrody” i zapoznaj się z podstawowymi działami, wykonaj polecenia i odpowiedz na następujące pytania:

1. Czym charakteryzuje się klimat równikowy?
2. Znajdź informacje na temat obiegu azotu w przyrodzie.
3. Odszukaj wiadomości na temat dziury ozonowej.

ZADANIE dla zespołu II

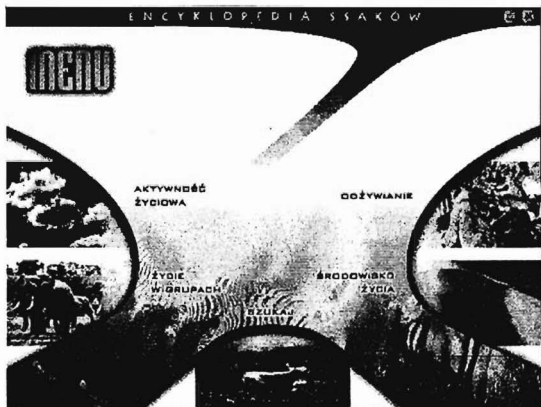
Uruchom „Wielką encyklopedię kultur starożytnych. Rzym” i zapoznaj się z podstawowymi działami, a następnie poszukaj odpowiedzi na następujące pytania:

1. Na czym polegała 6. praca wykonana przez Herkulesa?
2. Co było najstarszą formą teatralną w starożytnym Rzymie?
3. Kto panował w Cesarstwie Rzymskim w latach 41–52 n.e.?

ZADANIE dla zespołu III

Uruchom „Encyklopedię zwierząt – ssaki” i zapoznaj się z podstawowymi działami, a następnie poszukaj odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jakie zwierzęta zaliczamy do naturalnych wrogów chomika?
2. Ile zdjęć jeleni znajduje się w encyklopedii, a ile filmów?
3. Na jakich kontynentach mieszkają jeże?

ZADANIE dla zespołu IV

Uruchom „Encyklopedię Wszechświata” i zapoznaj się z podstawowymi działaniami, a następnie poszukaj odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jaka jest średnica Wenus na równiku?
2. Czy potrafisz odszukać film, który rejestruje pierwsze kroki człowieka na Księżycu?
3. Kto jest autorem dzieła „De revolutionibus orbium coelestium”?

ZADANIE dla zespołu V

Uruchom „Encyklopedię świata – Ameryka Południowa” i zapoznaj się z podstawowymi działaniami, wykonaj polecenia i odpowiedz na następujące pytania:

1. Wypisz trzy najwyższe szczyty Ameryki Południowej.
2. Przedstaw ranking długości dróg w poszczególnych państwach Ameryki Południowej.
3. Odszukaj mapę administracyjną Ameryki Południowej z zaznaczoną Boliwią. W *Detalach* odhacz krainy geograficzne, tak, aby nie były widoczne napisy tych krain.

- Podsumowując, prowadzący zaznacza, że zarówno periodyczne jak i medialne źródła informacji są potrzebne, a uczniowie we współczesnym świecie powinni umieć posługiwać się nimi i czerpać z nich wiedzę, mogą one również doskonale się uzupełniać. Zachęca do korzystania w bibliotece ze zgromadzonych tam multimediów, których kompletny spis znajduje się w katalogu programów komputerowych.

Zakończenie zajęć:

- Ocena aktywności uczniów.
- Zachęcenie uczestników lekcji do zapoznania się w katalogu programów komputerowych z innymi tytułami encyklopedii multimedialnych.

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ALE jazda : dzieje poznańskiej komunikacji miejskiej [w latach 1910-2003] w rodzinnej fotografii : [album] / tekst Iwona Gajdzińska i Bartosz Trzebiatowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – 150 s. : fot.

Tramwaje i autobusy w Poznaniu na fotografiach ze zbiorów prywatnych, nadesłanych na konkurs „Jazda z nagrodami” ogłoszony przez „Głos Wielkopolski”.

BAUER Piotr

Muzeum Regionalne w Kościanie : 1981-2001 : zarys monograficzny. – Kościan: MR, 2003. – 94 s., [16] s. tabl. : fot., portr.

Publikacja zawiera historię muzeum oraz omówienie najciekawszych eksponatów archeologicznych, militarnych i numizmatycznych. W aneksach zestawienie wystaw zorganizowanych w latach 1981-2001 oraz bibliografia publikacji i informatorów wystaw oraz materiałów prasowych.

BUDYNKI i wyposażenie techniczne gospodarstw rolnych 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruszka. – Poznań: US, 2003. – 111 s. : tab.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku. Publikacja zawiera dane porównawcze za rok 1996.

CIESIELSKA Urszula

Wspomnienie o Stanisławie Ciesielskim / Urząd Miejski w Śremie. – Śrem, 2003. – 52 s. : fot., il., portr.

Muzyk i dyrygent Towarzystwa Muzycznego w Śremie (1895-1960) we wspomnieniach córki.

CZARNY Eugeniusz

Nowe Miasto nad Wartą i okolice na dawnych pocztówkach : widokówki z lat 1899-1918. – Nowe Miasto nad Wartą: Biblioteka Publiczna Gminy Nowe Miasto nad Wartą, 2003. – 52 s. : fot., mapa, Zsfg

Album zawiera reprodukcje najstarszych widokówek Nowego Miasta nad Wartą i okolic z kolekcji Muzeum Regionalnego w Jarocinie. W części wstępnej krótkie wizytówki prezentowanych miejscowości i charakterystyka pocztówek.

DRUKI kaliskie XIX i połowy XX w. (1800-1945) : bibliografia / oprac. Ewa Andrysiak, Krzysztof Walczak, Danuta Wańka; Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2003. – 266 s.

Rejestr książek, roczników czasopism, map i druków ulotnych wydanych w Kaliszu w wymienionym okresie.

DZIEJE Śremu : paca zbiorowa / pod red. Marka Rezlera; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2003. – 509 s. : fot., il., portr. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”) (Seria: Dzieje Miast Wielkopolski; nr 12)

Bibliografia (wybór) s. 445-459

Monografia wydana w 750-lecie lokacji miasta.

GMINA Kiszkowo : [informator] / Urząd Gminy w Kiszkanie. – Kiszkanie; Swarzędz: „Instar-Geo”, 2003. – 19 s. : fot., il.

GMINA Klecko 2002 : [informator] / fot. Antoni Łęczszak. – Swarzędz: „Instar-Geo”, 2002. – 15 s. : fot.

GMINA Mieleszyn : [informator] / red. Edmund Wolski; fot. Romuald Erenski; tłum. Agnieszka Stępkowska. – Poznań: Oficyna Wydaw. Głos Wielkopolski Sp. z o.o., 2002. – 37 s. : fot., il. – (Vademecum Wielkopolski)

GMINA Witkowo : [informator] / Urząd Gminy i Miasta w Witkanie; red. zespół pod red. A. Łęczszaka. – Witkanie; Swarzędz: „Instar-Geo”, 2003. – 22 s. : fot., il.

GOSPODARSTWA domowe i rodziny 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruska. – Poznań: US, 2003. – 155 s. : tab.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku. Zawiera dane porównawcze za rok 1988.

GRZYBOWO : historia i ludzie : bibliografia / oprac. Halina Lepka. – Września : Wrzesińskie Towarzystwo Kulturalne, 2003. – 78 s. : fot. – (Biblioteczka WTK; 6)

„Pozycja ta jest bibliografią regionalną rejestrującą książki, fragmenty książek, artykuły z czasopism zarówno lokalnych jak i wiodących ogólnokrajowych, zdjęcia, nagrania magnetofonowe i filmowe (również amatorskie), zbiory

archiwalne (archidiecezji, biblioteki, ekspedycji wykopaliskowej, muzeum, szkoły, parafii, prywatne) dotyczące w całości lub w części okolic Grzybowa oraz ludzi z nim związanych, wydarzeń i faktów historycznych”.

(Ze wstępu)

HOUWALT Barbara

Śrem w rysunku. – [Śrem], 2002. – Teka, [26] k.

Rysunki najciekawszych budowli i zakątków miasta.

INFORMATOR : adresy instytucji kultury województwa wielkopolskiego /
Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. –
[Wyd. 2 popr. i uzup.]. – Poznań: WBPiCAK, 2003. – 193 s. : mapa
Informacja teleadresowa. Wydanie 1, 2000 r.

KATALOG wystawy stałej Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego /
oprac. Witold Banach. – [Ostrów Wlkp.: MMOW, b.r.]. – [8] s. : fot.
Wystawa pamiątek dot. historii miasta.

KOBYLA Góra : [informator] / tekst Gabriela Grzesik [i in.]; fot. Piotr Kubiak [i in.]; Urząd Gminy w Kobylej Górze. – Bydgoszcz: Folkat-Piotr Kubiak, 2003. – 16 s. : fot.

KOŚCIELNIAK Władysław

Kościół kaliskie w rysunkach Władysława Kościelniaka / wstęp Jacek Plota. – Kalisz: Agencja Wydaw. Sztuka i Rynek, 2003. – Teka, [24] s.

W tece znajdziemy reprodukcje czarno-białych rysunków szesnastu kościołów Kalisza. We wstępie krótkie informacje nt. przedstawionych obiektów.

KROTOSZYN : [informator] / Urząd Miejski w Krotoszynie; fot. Grzegorz Machowiak. – [Poznań]: Agencja Reklamowa OrSon, [b.r.]. – 26 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

LATAWIEC Bogusława

Kochana Maryniuchna. – Warszawa: Iskry, 2003. – 391 s. : fot., il., portr.

Opowieść napisana w oparciu o listy dziadków autorki, Marii i Henryka Wypiśniaków z okresu I wojny światowej. Dot. Poznania w latach 1914-1915.

LUDNOŚĆ : stan oraz struktura demograficzna i społeczno-ekonomiczna 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruska. – Poznań: US, 2003. – 252 s. : tab.

Wyniki narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku. Zawiera dane porównawcze za rok 1988.

MICHALAK Ligia, MICHALAK Bogdan

Książd Czesław Tuszyński. – Poznań: Klub „Święty Gabriel”, [2003]. – 192 s., [30] s. tabl. : fot., portr.

Biografia księdza kanonika, Czesława Tuszyńskiego, proboszcza parafii w Grodzisku Wlkp. Obszerny fragment publikacji to wspomnienia, dokumenty, fotografie i inne materiały ilustracyjne oraz wykazy księży i siostr zakonnych związanych z parafią grodziską.

MUJTA Józef Stanisław

Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Podwyższenia Świętego Krzyża w Kole : zarys dziejów. – Kolo: Muzeum Technik Ceramicznych, 2003. – 234 s. : fot., il.

Historia parafii i kościoła farnego od XIII wieku do 2003 roku. Ponadto krótka historia dekanatu kolskiego, wykazy duchowieństwa oraz biogramy księży kolskich – ofiar II wojny światowej.

MYCIELSKA Dorota

Z kresów do Wielkopolski : Wańkowicze w Jerce / red. Andrzej Kuźmiński. – Krzywiń: Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne, 2002. – 149 s. : fot., portr.

Dzieje rodziny na tle historii Jerki, pow. Kościan w okresie międzywojennym.

OD Szkoły Handlowej do „Ekonomika” : szkice do dziejów szkolnictwa handlowego i ekonomicznego w Kaliszu / red. Ewa Andrysiak [i in.]; Koło Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych, Fundacja Przyjaciół Kalisza. – Kalisz: Record, 2003. – 170 s. : fot.

Historia szkoły w anegdotach i wspomnieniach wychowanków. Zawiera m.in. biogramy nauczycieli i dyrektorów, wykaz nazwisk absolwentów z lat 1993-2002 oraz zarys działalności Koła Absolwentów.

POWIAT czarnkowsko-trzcianecki : [Informator] / Starostwo Powiatowe w Czarnkowie. – Czarnków: ADeon Reklamowy – Studio ZYCH, [2003]. – 25 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

POWIAT czarnkowsko-trzcianecki : [informator]. – Bydgoszcz: Agencja Promocyjno-Wydaw. Unigraf, 2003. – 18 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

POWIAT szamotulski : [informator] / Starostwo Powiatowe w Szamotu-
lach; fot. R. Frąckowiak [i in.]. – Bydgoszcz: Wydaw. „Unitex” Sp. z o.o., 2003.
– 31 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

POWIAT śremski : Dolsk, Książ Wlkp., Brodnica, Śrem : [informator] /
Starostwo Powiatowe w Śremie. – Śrem: INTERmedi@, 2003. – 23 s. : fot.

POZNAJ Ostrzeszów i okolice : [informator turystyczny] / tekst Mirosława
Rzepecka; fot. Stanisław Kulawiak, Roman Frankowski. – Ostrzeszów: Oficyna
Wydaw. Kulawiak, [2003]. – 32 s.

Informator zawiera omówienie pięciu tras turystycznych z Ostrzeszowa do
okolicznych miejscowości. Mapa i kolorowe fotografie najciekawszych obiektów
usupelniają treść informatora.

POZNAŃ : [album] / fot. Dariusz Krakowiak [i in.]; wstęp Anna Plenzler. –
Poznań: „DDK Edition”, 2003. – 96 s. : fot.

W zbiorze fotografii Dariusza Krakowiaka znajdziemy wizerunki najcie-
kawszych budowli, pomników i zakątków miasta. We wstępie krótka historia
Poznania.

POZNAŃ : atlas miasta / red. Beata Konopska, Cezary Mazur, Michał Sta-
rzewski. – Wyd. 3. – 1 : 15 000. – Warszawa: Pol. Przedsięb. Wydaw. Karto-
graficznych im. E. Romera, 2003. – 96 s. : mapy

Zawiera m.in. informator krajoznawczy w jęz. angielskim i niemieckim.

POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Jerzy Borwiński [i in.]; red.
Janusz Pazder; fot. Anna Jabłońska [i in.]. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. –
387 s. : fot., mapy, pl.

Autorzy przewodnika prezentują zabytki architektury i sztuki Poznania
w powiązaniu z historią miasta. W rozdziale pierwszym historia Poznania
w opracowaniu Jacka Wiesiołowskiego.

POZNAŃ i okolice : 200 fotografii / tekst Rafał Jabłoński; fot. Stanisława
i Rafał Jabłońscy. – Warszawa: Wydaw. Festina, 2003. – 128 s. : fot.

Wybór fotografii krajoznawczych dot. głównie Ostrowa Tumskiego, Stare-
go Miasta i centrum Poznania.

PROBLEMY wsi i rolnictwa regionu leszczyńskiego : raport z badań / red. Andrzej Kowalczyk, Zbigniew Olejniczak; Wyższa Szkoła Marketingu i Zarządzania w Lesznie. – Leszno: WSMiZ, 2003. – 236 s. : tab.

Zbiór opracowań przygotowanych przez studentów Wyższej Szkoły Marketingu i Zarządzania w Lesznie. W przedmowie refleksje nt. funkcjonowania uczelni z okazji jej 10-lecia.

PTASZYK Jerzy

Ptaki Poznania – stan jakościowy i ilościowy oraz jego zmiany w latach 1850-2000. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2003. – 505 s. : mapy, tab., wykr. – (Zoologia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 26)

Bibliografia s. 455-476

Historia i życie ptaków w Poznaniu od połowy XIX wieku w oparciu o badania własne i opracowania. Publikacja zawiera ponadto pełny wykaz gatunków ptaków wraz z ich omówieniem oraz historię badań ornitologicznych.

RAPORT z wyników spisów powszechnych 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US: 2003. – 190 s. : tab.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonych w 2002 roku. Zawiera dane porównawcze z 1988 i 1996 roku.

RATUSZ poznański : [album] / tekst Jan Skuratowicz; fot. Maciej Kuszela, Andrzej Florkowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – 121 s. : fot., sum.

Starannie wydany album fotograficzny zawiera omówienie historii i wstroju wnętrza zabytkowej budowli.

RYNEK pracy w województwie wielkopolskim w 2002 r. / Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US, 2003. – 140 s. : tab., wykr. – (Informacje i Opracowania Statystyczne)

Publikacja zawiera także dane na temat warunków pracy oraz bezrobocia w Wielkopolsce.

SERWAŃSKI Edward

W kręgu myśli zachodniej : wspomnienia i zapiski Wielkopolanina / słowo wstępne Władysław Bartoszewski; do druku wybrał i edytorsko oprac. Jacek i Krystyna Serwańscy. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2003. – 309 s. : il., portr. – (Biblioteka Ostrowska; 23)

Wspomnienia poznańskiego historyka dot. m.in. działalności konspiracyjnej i harcerskiej w okresie II wojny światowej oraz działalności publicystycznej i naukowej głównie w Instytucie Zachodnim w Poznaniu.

SŁUŻYŁ w prostocie i miłości : księga pamiątkowa ku czci ks. Stanisława Piotrowskiego (1912-1998) / red. Stanisław Olejnik, Jacek Plota. – Kalisz: Sanktuarium Świętego Józefa, 2003. – 308 s. : fot., il., portr.

Książdź proboszcz parafii św. Mikołaja w Kaliszu. Publikacja zawiera wspomnienia, świadectwa i utwory literackie poświęcone duchownemu.

SPACER po Pile : [album] / tekst M. Fijałkowski, L.R. Suwik; fot. R. Ereński [i in.]; Wydział Promocji i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Pile. – Wyd. 2. – Pila: UM w Pile, [2003]. – 97 s. : fot.

Tekst także w jęz. niemieckim

ŚREM : [album] / rys. Barbara Houwalt. – Bydgoszcz: Agencja Promocyjno-Wydaw. Unigraf, 2003. – 50 s. : fot., il.

Zawiera m.in. kalendarium wydarzeń z historii Śremu (X/XI w. – 2000 r.).

Publikacja wydana z okazji 750-lecia nadania Śremowi praw miejskich. Tekst także w jęz. angielskim

ŚREM : [album] / fot. Dariusz Żabiński, Marek Piasecki. – Śrem: Urząd Miejski w Śremie, Muzeum Śremskie, [2003]. – [58] s. : fot.

Publikacja wydana z okazji 750-lecia nadania Śremowi praw miejskich.

ŚREM sprzed lat. – [Śrem: Urząd Miejski w Śremie, 2003]. – Teka, [18] k. : fot.

Śrem na starych pocztówkach i fotografiach.

ŚRODA Wielkopolska : [informator] / Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej. – Swarzędz: „Instar-Geo”, [b.r.]. – 19 s. : fot.

TRANSWIELKOPOLSKA Trasa Rowerowa : atlas rowerowy / tekst i fot. Andrzej Kaleniewicz. – Poznań: Pietruska & Mierkiewicz Wydaw. i Bank Geo-Informacji Sp. z o.o., 2003. – 60 s. : fot., mapy. – (Top Mapa)

Zbiór map i przewodnik turystyczny po miejscowościach Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej.

TRZCIANKA na starej fotografii : (1899-1945) / teksty Jan Dolata; red. Edmund Wolski; oprac. graf. Rafał Siemiński; tłum. Erwin Napierała. – Poznań: Oficyna Wydaw. Wielkopolski Sp. z o.o., [2003]. – 15 s. : fot.

Tekst także w jęz. niemieckim

UJŚCIE : [informator] / oprac. Estera Serówka; fot. Estera Serówka, Zbigniew Tomczak; tłum. Halina Leśnikowska, Lidia Kozma; Urząd Miejski w Ujście. – Ujście, 2003. – 32 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim

UŻYTKOWANIE gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; oprac. zespół pod kier. Kazimierza Kruszki. – Poznań: US, 2003. – 134 s. : tab.

Publikacja opracowana w oparciu o wyniki Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku. Zawiera dane porównawcze za lata 1995-2001.

WARUNKI życia ludności w województwie wielkopolskim w 2002 r. / Urząd Statystyczny w Poznaniu; oprac. Maria Jasiewicz. – Poznań: US, 2003. – 51 s. : tab. – (Informacje i Opracowania Statystyczne)

Zawiera dane porównawcze za lata 1999-2002.

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie 2003 / Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US, 2003. – 31 s. : tab., wyk.

Zawiera dane porównawcze za lata 2000-2002. Tekst także w jęz. angielskim.

ZIĄBKĄ Leszek

Ze świata Celtów : Kaliskie w kręgu wpływów europejskiej cywilizacji celtyckiej. – Kalisz: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej w Kaliszu, 2003. – 36 s. : il.

Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej w Kaliszu pod patronatem Konsula Honorowego Irlandii.

ZRANIONE miasto : Poznań w czerwcu 1956 roku : [album] / wybór i oprac. zdjęć oraz komentarze Stanisław Jankowiak, Paweł Machcewicz, Agnieszka Rogulska; oprac. graf. Andrzej Tomaszewski. – Poznań; Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, 2003. – 215 s. : fot.

Album poświęcony wydarzeniom Poznańskiego Czerwca 1956 roku zawiera 242 fotografie wykonane w większości przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu uporządkowane

według chronologicznego przebiegu wydarzeń. Zobaczymy także ponad pięćset zdjęć osób aresztowanych i represjonowanych.

ZWIERZYKOWSKI Michał

Komisja Skarbowa Poznańska : z dziejów sejmikowej administracji i sądownictwa skarbowego w Wielkopolsce w XVII i XVIII wieku. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2003. – 427 s. : il. – (Wielkopolska. Historia. Społeczeństwo. Kultura; 15)

Bibliografia s. 286-298

Historia działalności sądu skarbowego utworzonego przez sejmik województw poznańskiego i kaliskiego opracowana w oparciu o dokumenty i źródła archiwalne.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(wrzesień–listopad 2003)

W październiku i listopadzie w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego obchodzono uroczyste Świątowo Dzień Pluszowego Misia – z okazji 77. rocznicy pierwszego wydania książki A.A. Milne „Kubuś Puchatek”. W działalności bibliotek zaakcentowano też: 64. rocznicę wybuchu II wojny światowej, Święto Niepodległości (11 listopada) oraz 25. rocznicę pontyfikatu Papieża Jana Pawła II. Ponadto odbywały się liczne imprezy andrzejkowe oraz kontynuowano akcję „Cała Polska czyta dzieciom”.

Wrzesień

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - Lew Tolstoj w 175 rocznicę urodzin (Mroczeń)
 - Twórczość Jacoba L.K. Grimma (Mroczeń)
 - „Porazińska dla dzieci” (Mroczeń)

Brzeziny (pow. Kolo)

- Wycieczka czytelników biblioteki do Sanktuarium Maryjnego w Licheniu

Chodów (pow. Kolo)

- Wystawka „175 rocznica urodzin Lwa Tołstoja”
- Wieczór bajek dla dzieci w 115 rocznicę urodzin Janiny Porazińskiej

Chodzież

- „Przyroda Wielkopolski” – wystawa fotograficzna Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
- „Malarze włoskiego romantyzmu” – spotkanie edukacyjne
- Multimedialne spotkanie z „Czerwonym Kapturkiem” (Oddział dla Dzieci)

Cienin Zaborny (pow. Sępca)

- Wystawka „115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej”

Czermin (pow. Pleszew)

- III Gminny Konkurs Ekologiczny pt. „Żyjemy w zgodzie z przyrodą”

Dąbie (pow. Kolo)

- Wystawka: „25 rocznica śmierci Jana Parandowskiego”
- Spotkanie z poezją Adama Asnyka w 165 rocznicę urodzin poety
~ wystawka tematyczna
- Teatrzyk „Wiersze” Juliana Tuwima

Gizalki (pow. Pleszew)

- Konkursy o tematyce ekologicznej „Środowisko przyrodnicze naszej gminy” i „Czy twój dom jest ekologiczny”
- Konkurs plastyczny organizowany w 140 rocznicę śmierci Jakuba Grimma pod hasłem „Jestem ilustratorem baśni braci Grimm”

Gniezno

- Spotkanie z Wandą Chotomską
- Wystawa „Gniezno w numizmatyce i medalierstwie”

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Konkurs plastyczny „Baśniowy świat braci Grimm” (Filia Kucharki)

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- III Gminny konkurs z cyklu: Sławni Wielkopolanie – „Adam Asnyk” – finał
- Wycieczka krajoznawcza (trasa Kalisz – Gołuchów) dla uczestników konkursu

Gostyń

- Wystawa „2003 – Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych”
- Podsumowanie konkursu plastycznego pt. „Obrazki z życia Muminków” i wystawa prac pokonkursowych

Grzegorzew (pow. Koło)

- Pogadanka dla uczniów szkoły podstawowej z okazji Międzynarodowego Dnia Pokoju
- Przegląd bibliograficzny „115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej”

Jastrowie (pow. Złotów)

- Uroczyste zakończenie Wakacyjnej Akademii Ekonomicznej – kiermasz zorganizowany dla mieszkańców Jastrowia

Kalisz

- Spotkanie z Henrykiem Jedwabiem – komandosem, uczestnikiem walk pod Monte Cassino, Honorowym Obywatelom Miasta Kalisza – Centrum Kultury i Sztuki
- Prelekcja dla młodzieży pt. „Kaliskie drukarstwo zaczęło swe dzieje czterysta lat temu”, połączona z prezentacją dokumentów ze zbiorów Biblioteki Głównej, prelegent – Małgorzata Kowalewska
- Spotkanie z młodzieżą autorki wystawy fotograficznej pt. „Z Kalisza do Lupatingatinga”, prelegent – Anna Kotarska
- Prelekcja pt. „Zabytki w pełnym blasku”, Połączona z wycieczką po mieście, zorganizowana z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego (Filia Nr 1)
- Konkurs plastyczny dla dzieci na temat twórczości Komela Makuszyńskiego (Filia Nr 9)
- Wystawy:
 - ~ „Tak to już dawno, a przecież tak blisko...” – wystawa fotografii dawnego Kalisza ze zbiorów Biblioteki Głównej (z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego)
 - ~ „Z Kalisza do Lupatingatinga” – wystawa fotografii Anny Kotarskiej dokumentująca jej pobyt w Afryce

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Otwarcie wystawy twórczości ludowej z terenu powiatu kępińskiego pn. „W świecie rękodziel”
- Otwarcie wystawy plastycznej malarstwa Zygmunta Jerzyka pn. „Kępno – moje miasto”
- Spotkanie absolwentów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kępnie, studiujących na uczelniach humanistycznych. W spotkaniu udział wzięły również klasy humanistyczne ZSP Nr 1 w Kępnie

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- W cyklu „Jesiennych spotkań z poezją” wieczór poetycki z Agnieszką Stodolską, debiutującą poetką

Kłodawa (pow. Koło)

- Wystawka „165 rocznica urodzin Adama Asnyka”

Koło

- Powakacyjne spotkanie członków Koła Przyjaciół Biblioteki
- Wystawa „Kolskie księgozbiory kościelne” – z okazji jubileuszu 700-lecia Fary w Kole
- Wystawki:
 - ~ „Lew Tolstoj 1828-1910”
 - ~ „Rok 2003 rokiem Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego”
 - ~ „Jan Parandowski” – prozaik, eseista, tłumacz” (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Irena Conti Di Mauro (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
 - ~ Unia bez tajemnic. Wczoraj – dziś – jutro (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
 - ~ Przed-szkolne troski rodziców „Takie Rzeczpospolite będą jakie ich młodzieży chowaie” (J. Zamojski) (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - ~ „Skoro wrzesień to już jesień ale jabłek pełna kieszeń”. Robimy kompoty, marynaty i dżemy (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - ~ „Tolkienada” – 30 rocznica śmierci J.R.R. Tolkiena (Oddział dla Dzieci)
 - ~ Dary jesieni – wystawa rysunków (Filia Nr 1)
 - ~ Książka na jesienne wieczory (Filia Nr 1)
 - ~ Wanda Chotomska – przyjaciółka dzieci (Filia Nr 2)
 - Spotkanie autorskie z Ireną Conti Di Mauro w Domu Pomocy Społecznej w Jarogniewiczach
 - Wieczór autorski i promocja tomu poezji Ireny Conti Di Mauro – „I tylko miłość”
 - Spotkanie autorskie z Ireną Conti Di Mauro dla młodzieży z Liceum Ogólnokształcącego
 - Popołudnie z książką: Janina Porazińska i jej baśnie (Oddział dla Dzieci)
- ##### Biblioteka Publiczna Gminy
- „Jaka to bajka? Lektura?” – konkurs ze znajomości lektur dla klas czwartych

Kościelec (pow. Kolo)

- Konkurs plastyczny „Kraj moich marzeń” (Filia Dobrów)

Kozmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- Wystawy:
 - ~ 25 rocznica śmierci Jana Parandowskiego
 - ~ Literacka Nagroda NIKE 2003 – Nominacje
 - ~ Prezentacja nowości wydawniczych

Koźminek (pow. Kalisz)

- Konkurs plastyczny – malarstwo na desce „Koźminek – moja mała ojczyzna” – wystawa pokonkursowa w bibliotece

Krajenka (pow. Złotów)

- W 30. rocznicę śmierci Johna Ronalda Tolkiena – wystawa
- Akiro Kurosawa i jego twórczość – wystawa

Krobia (pow. Gostyń)

- Wystawa „175 rocznica urodzin Lwa Tołstoja”

Krotoszyn

- Wystawa – Polscy laureaci Nagrody Nobla – Prezentacja sylwetek polskich noblistów
- Indiański świat – wystawa tematyczna plansz, książek, rekwizytów informujących o życiu Indian oraz impreza plenerowa połączona z czytaniem fragmentów utworów o Indianach, nauka tańców i śpiewanie piosenek
- Konkurs manualny – Co można zrobić z kasztanów? – wystawa prac
- Poznajemy Ziemię Krotoszyńską – konkurs czytelniczy
- Sieć bibliotek powiatu krotoszyńskiego – wystawa folderów, zdjęć i książek
- Arkady Fiedler – pisarz i podróżnik – wystawa tematyczna

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Wystawa „Magiczny świat książek” – duńska literatura dla dzieci

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Wielkopolska Press Photo 2002”
- Wystawa obrazów Joanny Kamińskiej pt. „Miłość niejedno ma imię... Ocalić od zapomnienia”
- „Malarstwo i rzeźba” Stanisława Chojnowskiego z Ponieca
- „Janusz Kapusta – Rysunki” – wystawa grafik artysty z Nowego Jorku

- Wystawa fotograficzna „KSM – wczoraj i dziś. Historia Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Lesznie od roku 1912 po dzień dzisiejszy”

Imprezy:

- Z cyklu Kawiarenka Literacka – spotkanie z Tadeuszem Żukowskim
- Spotkanie autorskie Janusza Kapusty w Kawiarence Literackiej

Lipka (pow. Złotów)

- Konkurs plastyczny „Jak wyobrażasz sobie firmę Dexter-Art?”
- Wystawa prac „Wypalanki w drewnie”

Lisków (pow. Kalisz)

- Podsumowanie gminnego etapu konkursu „Z ekonomią na ty”
- Spotkanie autorskie z poetką Joanną Kutylą

Luboń (pow. Poznań)

- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”
- „Rok po roku przez dzieje Poznania” – Kalendarium Poznańskie, spotkanie autorskie z Markiem Rezierem oraz promocja książki

Lwówek (pow. Nowy Tomyśl)

- Spotkania z komendantem policji Markiem Nawrockim
- Wystawa obrazów haftowanych – wykonanych przez panie: Teresę Nawrocką i Urszulę Krzyżarską
- Spotkania z nadleśniczym panem Czesławem Kurowskim

Margonin (pow. Chodzież)

- „Unia Europejska” – wystawa

Młodojowo (pow. Słupca)

- Spotkania z dziećmi:
 - Podróże po Europie dla kl. 1-3
 - Jestem Europejczykiem dla kl. 4-6

Nowy Tomyśl

- „Urodziny Koziolka Matolka” – spotkanie finalistów konkursu plastycznego pt. „Przygoda Koziolka Matolka” (Oddział dla Dzieci)
- „Uroki akwarel” – otwarcie wystawy prac plastycznych Zdzicha Połącza

Oborniki

- Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce – wystawa
- 115 rocznica urodzin J. Porazińskiej – wystawka (Filie: Objezierze, Ocieszyn)

Okonek (pow. Złotów)

- „Pisarze naszego regionu” – spotkanie na temat życia i twórczości Agnieszki Bartol
- „Już jesień” – spotkanie warsztatowe z dziećmi i wystawa
- Wystawy
 - ~ „J. L. Grimm – życie i twórczość bajkopisarza”
 - ~ „Bohaterowie książek Janiny Porazińskiej”

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawka „Polscy laureaci Literackiej Nagrody Nobla” (Filia Łubianka)
- Konkurs wiedzy: „Co wiemy o odpadach”

Opatów (pow. Kępno)

- Wystawa „Barwy jesieni”
- Wystawka „Jesień idzie przez park” (Filia Siemianice)

Opatówek (pow. Kalisz)

- Wycieczka bibliotekarzy z powiatu międzychodzkiego, zwiedzanie Opatówka i Kalisza
- Spotkanie z poetką Joanną Kutyło dla uczniów Gimnazjum w Opatówku (w Gimnazjum)
- Spotkanie z poetką Joanną Kutyło – w bibliotece

Orchowo (pow. Słupca)

- Wystawka – 115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „Laureaci Literackiej Nagrody Nobla”
 - ~ „Jesień” (Filia Dęby Szlacheckie)
 - ~ „Nowości popularnonaukowe” (Filia Dęby Szlacheckie)

Ostrów Wlkp.

- Ostrowskie spotkania z przyrodą – spotkanie z Piotrem Tryjanowskim, współautorem monografii „Dzierzba Gąsiorek – ptak krajobrazu rolniczego Wielkopolski”
- Ostrowskie spotkanie z przyrodą – spotkanie z Pawłem Dolatą, autorem mapy powiatu ostrowskiego
- Ostrów w skali 1 : 10000 – wystawa

Perzów (pow. Kępno)

- Dożynki Powiatowo-Gminne – występ dzieci i młodzieży z koła teatralnego działającego przy bibliotece

Piła

- Promocja wydawnictwa Media Zet. Wydawnictwo i książki Anny Foreckiej „Polski Mur”
- Podsumowanie VII Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. Agnieszki Bartol
- Podsumowanie konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży „Ja i moje miasto w Europie” pod patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce (Punkt Informacji Europejskiej)
- Wystawka „Europo, Europo, Europo!” (Filia Nr 2)
- „Wyprawy do Baśniowej Krainy”: W Dolne Muminków – Torebka Mamusi – spotkanie z bajką dla dzieci z przedszkola (Filia Nr 4)
- „To jest... gdzieś: Wielka Brytania i Irlandia” – quiz (Filia Nr 6)
- Wystawka „Sprzątanie świata” (Oddział dla Dzieci)

Przygodzice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Konkursy plastyczne:
 - „Przyjaciel mojego dzieciństwa”
 - „Komiks mojego pomysłu”

Radawnica (pow. Złotów)

- „Plon niesiemy plon” – program biblioteczny na dożynki parafialne
- 175 rocznica urodzin Lwa Tołstoja – wystawa
- 50 rocznica aresztowania Prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego – wystawa
- Wystawa książek – Janina Porazińska (Filia Kleszczyn)

Rychtal (pow. Kępno)

- 115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej – spotkanie z dziećmi

Rydzyna (pow. Leszno)

- Konkurs plastyczny na najpiękniejszy bukiet z suchych liści
- Wystawka książek „30 rocznica śmierci J. Porazińskiej”

Szamocin (pow. Chodzież)

- Wystawa książek pt. „115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej”

Śmigiel (pow. Kościan)

- Spotkanie autorskie z Ireną Conti Di Mauro
- „Wspomnienia z okresu II wojny światowej” – pogadanka w Klubie Seniora (Filia Czacz)
- Wystawy:
 - 25 rocznica śmierci Jana Parandowskiego (Filia Nietązkowo)
 - 115 rocznica urodzin Janiny Porazińskiej (Filia Nietązkowo)

Trzemeszno (pow. Gniezno)

- Spotkanie z Wandą Chotomską

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek „Międzynarodowy Dzień Pokoju”
- Konkurs ph. „Co wiesz o Unii Europejskiej?”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Konkurs plastyczny – ilustracje do przeczytanych legend
- Wystawki książek:
 - ~ „25 rocznica śmierci J. Parandowskiego” (GBP, Filie: Bukówiec Górny, Krzycko Wielkie)
 - ~ „115 rocznica urodzin J. Porazińskiej” (GBP, Filia Bukówiec Górny)
 - ~ „175 rocznica urodzin L. Tołstoja” (GBP, Filie: Bukówiec Górny, Krzycko Wielkie)
 - ~ „120 rocznica śmierci I. Turgniewiewa” (Filia Bukówiec Górny)
 - ~ „165 rocznica urodzin A. Asnyka”

Wolsztyn

- Promocja książki Włodzimierza J. Chrzanowskiego „Błogosławiony ks. Józef Kut. Kapłan i męczennik”
- Galeria Biblioteki – wystawa pt. „Błogosławiony ks. Józef Kut. Kapłan i męczennik”
- Wystawa książek – seria wydawnicza „Klucz do Ojczyzny”

Zagórow (pow. Słupca)

- Wystawki książek:
 - ~ Najśłynniejsi malarze polscy i ich dzieła
 - ~ Dzieje Zagórowa i okolic
 - ~ 175 rocznica urodzin Lwa Tołstoja
 - ~ 165 rocznica urodzin Adama Asnyka
- Wystawa monet i banknotów kolekcji Krzysztofa Kubickiego
- Prelekcja przedstawiciela firmy medycznej „VIP-MED.” na temat nadciśnienia tętniczego

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawa – 165 rocznica urodzin Adama Asnyka

Złotów

- Wystawy:
 - ~ „Terroryzm zagrożeniem współczesnego świata”
 - ~ „Świat wokół nas!!!” ekologia, przyroda i środowisko

- W 165 rocznicę urodzin Adama Asnyka
- „115 urodziny Janiny Porazińskiej”

Żelazków (pow. Kalisz)

- Wystawa poświęcona Adamowi Asnykowi z okazji rocznicy urodzin (Filia Kokanin)
- Wystawa książek Janiny Porazińskiej z okazji rocznicy urodzin (Filia Rusów)
- Wystawa z okazji rocznicy „Konwencji o Ochronie Praw Człowieka” (Filia Skarszew)

Październik

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki
 - „25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II” (Mroczeń)
 - Książki J.R.R. Tolkiena (Stupia)

Białośliwie (pow. Piła)

- Rok Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego – wieczór poezji

Borek Wlkp. (pow. Gostyń)

- Wystawa „Jan Paweł II – 25 lat pontyfikatu”

Bralin (pow. Kępno)

- Wystawa z okazji 25 rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II

Brzeziny (pow. Kalisz)

- Kiermasz książek edukacyjnych dla dzieci z Wydawnictwa Podsiadlik-Raniowski i Spółka
- Wystawa książek i prasy z okazji 25-lecia pontyfikatu Jana Pawła II

Chodzież

- „Co nieco o zwierzętach” – pogadanka dla dzieci (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja ks. Dariusza Nowaczyńskiego w 25 rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II
- Jan Paweł II Apostołem Jedności – wystawa
- IV Konferencja Rady Kultury Północnej Wielkopolski
- „Astrid Lindgren – autorytet” – prelekcja dla uczniów szkół podstawowych (Oddział dla Dzieci)
- Wieczór poezji – spotkanie członków klubu poetyckiego pn. „Spisek Myśli Niebanalnych”

- „Romantyzm – malarstwo” – spotkanie edukacyjne
- Spotkanie członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Chodzieskiej z wójttem Gminy Chodzież (Zbigniew Salwa)

Dąbie (pow. Koto)

- Wystawka „155 rocznica urodzin Wiktora Gomulickiego”
- Spotkanie z poezją Mieczysława Jastruna w 100 rocznicę urodzin poety

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- 25 rocznica wyboru Karola Wojtyły na Papieża
- Dekanalny konkurs wiedzy pod hasłem „Życie i nauki Papieża Polaka”
- Wystawa fotografii Grzegorza Gałązki „Jan Paweł II w Polsce”

Gniezno

- Konkurs plastyczny „Jan Paweł II wśród dzieci”

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawa „Jan Paweł II – 25-lecie Pontyfikatu”
- Spotkanie członków Eucharystycznego Ruchu Młodych
- Spotkania z komputerem (zajęcia z grupą uczestników)

Gostyń

- Wystawa „Władysław Nehrebecki – twórca Bojka i Lolka”
- Konkurs plastyczny na projekt znaczka pocztowego pt. „Polscy Olimpijczycy” – we współpracy z Młodzieżowym Kołem Polskiego Związku Filatelistów w Gostyniu

Jastrowie (pow. Złotów)

- Wystawa – 25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II
- Halloween – impreza integracyjna dla klas I i dzieci specjalnych

Kalisz

- Spotkanie z niewidomą poetką Jolantą Kutyło (Filia Nr 7)
- Konkursy:
 - Podsumowanie konkursu dla dzieci pt. „Moje wakacje” (Filia nr 1; Oddział dla Dzieci)
 - Podsumowanie konkursu – Krzyżówki pt. „25 lat pontyfikatu Jana Pawła II” z udziałem o. Mieczysława Józwiaka (Filia Nr 9)
 - Konkurs plastyczny dla dzieci na temat twórczości Kornela Makuszyńskiego (Filia Nr 9)
- Wystawy:
 - „25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II” (Filia nr 4)

- „Z Kalisza do Lupatingatinga” – wystawa fotografii Anny Kotarskiej dokumentująca jej pobyt w Afryce
- „Tak to już dawno, a przecież tak blisko...” – wystawa fotografii dawnego Kalisza

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Warsztaty „Neuro Re Edukacja” poświęcone pracy z dziećmi niepełnosprawnymi przeznaczone dla nauczycieli placówek kształcenia specjalnego, terapeutów oraz rodziców dzieci niepełnosprawnych z terenu powiatu kępińskiego. Warsztaty przeprowadziła Pani Bożena Bejnar-Sławow
- Konferencja nt. „Ochrona środowiska w powiecie kępińskim” przeznaczona dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kępińskiego. Konferencja przygotowana została we współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Kępnie oraz z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kępnie
- Otwarcie wystawy pn. „XXV lat pontyfikatu Jana Pawła II – prezentacja filatelistyczna”. Ekspozycja prezentowała zbiory filatelistyczne (nagrodzone srebrnym medalem filatelistycznym) Wiktora Bystrego, obrazujące życie i działalność Jana Pawła II. Podczas otwarcia wystawy wystąpiła grupa teatralna działająca przy Bibliotece Publicznej w Perzowie pod kierunkiem Małgorzaty Kuli

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- W cyklu „Jesiennych spotkań z poezją” wieczór poetycki z Kariną Choraszewską, poetką amatorką z Kępna

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Obchody Dnia Seniora

Kłecko (pow. Gniezno)

- Wystawa „Jan Paweł II – pielgrzym”

Kłodawa (pow. Koło)

- Wystawki:
 - „Październik miesiącem dobroci dla zwierząt”
 - „100 rocznica urodzin Mieczysława Jastruna”
- 25 lat Pontyfikatu Jana Pawła II – wieczór poezji i wystawka tematyczna

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawy:
 - Nobel 2003
 - Nike z Milanówka

Koło

- Wieczór literacki członków Koła Przyjaciół Biblioteki: „Konstanty Ildefons Gałczyński – życie i twórczość” – prelegent Pani Zofia Janiszewska
- Współdział w sesji regionalistycznej (zorganizowanej przez Towarzystwo Przyjaciół Miasta Koło, Kłodawskie Towarzystwo Kulturalne, Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Kole, Miejski Dom Kultury w Kole) pt. „Dziedzictwo duchowe i kulturalne Michała Rawity-Witanowskiego po 100 latach”
- Wystawka „Literacka Nagroda Nobla 2003 – John M. Coetzee”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - Kira Gałczyńska (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
 - „Zielony Konstanty” – życie i twórczość Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
 - „Mimozami jesień się zaczyna” (J. Tuwim) – Jesienne strofy (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - 25 rocznica wyboru ks. Kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - „Chotomkowe utwory dla Michasia i Wiktorki” – wystawa książek Wandy Chotomskiej (Oddział dla Dzieci)
 - Światowy Dzień Ochrony Zwierząt – wystawa książek (Filia Nr 1)
 - Szaruga jesienna – wystawa rysunków (Filia Nr 1)
 - Najślynniejsi bajkopisarze świata (Filia Nr 2)
- Mnlejszość niemiecka w Kościanie w latach 1919-1939. – wykład Mariana Koszewskiego (Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej i Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Spotkanie autorskie z Kirą Gałczyńską dla młodzieży z Liceum Ogólnokształcącego w Kościanie (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Wieczór autorski Kiry Gałczyńskiej (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Popołudnie z baśniami braci Grimm (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja: Życie i twórczość Henryka Sienkiewicza (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja: Zarys dziejów książki: Od pisma węzełkowego do Johana Gutenberga (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja: Życie i twórczość Lucy Maud Montgomery (Oddział dla Dzieci)
- Popołudnie z książką: Wanda Chotomska „Chotomkowe utwory dla Michasia i Wiktorki” (Oddział dla Dzieci)
- Zbigniew Herbert – Życie i twórczość. Prelekcja – Maria Rost (Filia Nr 1 – Klub Miłośników Książki)

Biblioteka Publiczna Gminy

- „Moje wrażenia z przeczytanej lektury” – wystawa prac plastycznych
- „Co to za lektura?” – konkurs ze znajomości lektur dla dzieci klas piątych i młodszych
- „Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą” – konkurs recytatorski

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wystawy:
 - ~ J.M. Rymkiewicz – Zachód słońca w Milanówku – Literacka Nagroda Nike 2003
 - ~ Zdjęć – Jan Paweł II Apostoł jedności – 25 lat pontyfikatu
 - ~ Książek – Jan Paweł II w literaturze
 - ~ 100 rocznica urodzin Mieczysława Jastruna
- Montaż poetycko-muzyczny poświęcony twórczości Karola Wojtyły z fragmentami kazań i ulubionej muzyki papieża

Krajenka (pow. Złotów)

- Wystawy:
 - ~ „Pokojowa Nagroda Nobla dla Lecha Wałęsy 1983-2003”
 - ~ 230 rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej

Krobia (pow. Gostyń)

- Wystawy:
 - ~ „Dzień Nauczyciela”
 - ~ „175 rocznica urodzin Adama Asnyka”
 - ~ „25 lat pontyfikatu Jana Pawła II”

Krotoszyn

- Wystawy:
 - ~ „Kiedy słońce było bogiem” wokół „Starej baśni”, wystawa ukazująca twórczość J.I.Kraszewskiego, adaptacja filmowa powieści
 - ~ 25 lat pontyfikatu Jana Pawła II
 - ~ Dzień Edukacji
 - ~ Janina Papuzińska – uśmiechnięta czarodziejka – ekspozycja książek (Oddział dla dzieci)
- Biblioterapia – metody pracy z książką wśród chorych i niepełnosprawnych, osób uzależnionych – wykład Eweliny Sumiak – dla bibliotekarzy powiatu krotoszyńskiego oraz nauczycieli i bibliotekarzy szkół podstawowych i gimnazjum
- Wystawa prac uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy – przegląd twórczości (malarstwo, haftowane obrazy, obrazy malowane na szkłe, ceramika)

- Konkurs plastyczny – Ilustruję przeczytaną baśń
- Konkurs czytelniczy – Czy znasz książki Kornela Makuszyńskiego?

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie ze Stefanem Jurkowskim dla uczniów kl. II Gimnazjum w Drobinie
- Konkurs plastyczny „Pierwszy Polak na Stolicy Piotrowej” dla uczniów II klas szkoły podstawowej (GCK Krzemieniewo, Filie: Belęcín, Garzyn, Pawłowice)
- Konkurs plastyczny „Pierwszy Polak na Stolicy Piotrowej” dla uczniów gimnazjum
- Wystawki o Janie Pawle II (GCK Krzemieniewo, Filie: Belęcín, Garzyn, Pawłowice)

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Janusz Kapusta – Rysunki” – wystawa grafik artysty z Nowego Jorku
- Wystawa fotograficzna „KSM – wczoraj i dziś. Historia Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Lesznie od roku 1912 po dzień dzisiejszy”
- „Srebrny Pontyfikat Jana Pawła II” – wystawa w ramach XIII Leszczyńskich Dni Kultury Chrześcijańskiej
- „Komeński obecny” – wystawa towarzysząca uroczystości nadania imienia Jana Amosa Komeńskiego Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Lesznie (Zamek w Rydzynie. Sala Czterech Pór Roku i Sala Morska)
- „Ewangelicy w Lesznie” – wystawa ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej i Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lesznie

Imprezy:

- Poezja Jesienią:
 - „Popołudnie z poezją Jana Pawła II” – występ Aleksandra Machalicy, aktora Teatru Nowego w Poznaniu z towarzyszeniem Przemysława Hałuszczaka grającego na gitarze
 - Spotkanie ze Stefanem Jurkowskim, poetą i krytykiem literackim z Warszawy (Liceum ogólnokształcące we Włoszakowicach, Biblioteka GCK w Krzemieniewie)
 - ~ „Moje spotkanie ze Stanisławem Grochowiakiem” – spotkanie z Pawłem Soroką z Warszawy („Galeria Lochy”)
 - ~ Recital Leszka Długosza z Krakowa („Galeria Lochy”)
 - ~ Spotkania z Urszulą Małgorzatą Benką z Wrocławia („Galeria Lochy”)
- Sympozjum pt. „Ewangelicy w Lesznie” – z udziałem Jerzego Domasłowskiego z UAM w Poznaniu i ks. Sławomira Sikory, proboszcza Parafii

Ewangelicko-Augsburskiej w Lesznie. Współorganizowane z Parafią Ewangelicko-Augsburską w Lesznie

- Z cyklu „Rodzinne Wieczory” – zabawa animacyjna dla dzieci i dorosłych pt. „Poziomkowa wyliczanka” oparta na twórczości dla dzieci Stanisława Grochowiaka w wykonaniu uczniów I LO pod kierunkiem Patrycji Wachońskiej

Lipka (pow. Złotów)

- „Poznajemy serie wydawnicze – literatura popularnonaukowa”
- Wystawa „Jesień”

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Urszulą M. Benką dla uczniów gimnazjum
- Wystawa książek i plakatów pt. „25 lat Pontyfikatu Jana Pawła II”

Lisków (pow. Kalisz)

- Obchody 25 rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II – uczestnictwo w apelu poświęconym papieżowi, wystawka książek i gazetka

Luboń (pow. Poznań)

- „Konstanty, Natalia, Kira – w rodzinnym kręgu poety” – spotkanie autorskie z Kirą Gałczyńską
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”. Gościem spotkania była Irena Skrzypczak, radna powiatu poznańskiego
- Popołudnie z baśnią i bajką „Cały Luboń czyta dzieciom”. Swoje ulubione bajki czytali Katarzyna Wozińska – redaktorka Głosu Wielkopolskiego oraz Szymon Lewicki – dziennikarz Radia S

Lwówek (pow. Nowy Tomyśl)

- Warsztaty literackie prowadzone przez panią Jolantę Prętką
- „Pontyfikat Papieża” – spotkanie z poezją Jana Pawła II wykonane przez młodzież gimnazjalną
- „Moja mała Ojczyzna” – spotkanie z historykiem Józefem Szafarczykiem

Łubowo (pow. Gniezno)

- Wystawa „Kari Wojtyła – 25 lat pontyfikatu”

Małanów (pow. Turek)

- Gminny konkurs recytatorski „Sztuka, piękno i przyroda w poezji L. Staffa”

Miasteczko Krajeńskie (pow. Piła)

- Wystawa „25 lat pontyfikatu Jana Pawła II”

Młodojewo (pow. Słupca)

- Wystawka książek: „Jan Paweł II – Apostoł Jedności”

Nowy Tomyśl

- „Mistrz i uczeń” – spotkanie autorskie z Mateuszem Kurcewiczem (wiersze i teksty piosenek) i Aleksandrą Walczak (muzyka, śpiew)
- Recital autorski Leszka Długosza – krakowskiego pieśniarza poety i kompozytora, barda „Piwnicy pod Baranami”
- „Polski Papież na polskim plakacie, znaczkach i kartkach pocztowych” – wystawa zbiorów kolekcjonerów: Jacka Jaroszyka i Jerzego Rugały
- Madra głowa Kornelowi – finał konkursu czytelniczego dot. twórczości Kornela Makuszyńskiego (Oddział dla Dzieci)

Oborniki

- Powódź 2002. Krajobraz w stanie wyjątkowym. Wystawa fotograficzna J. Lange z Dolnej Saksonii. Wernisaż z udziałem autora
- Jan Paweł II na znaczkach polskich i zagranicznych (wystawa filatelistyczna)
- Galeria znad morza. Wystawa prac z Młodzieżowego Studium Plastyki w Mielnie powstałych pod kierunkiem Piotra Dziedzica. Wernisaż połączony z Biesiadą poetycko-muzyczną
- 25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II (Filia: Popówek, Ocieszyn, Objezierze)
- Czasopisma, które lubimy i czytamy – dyskusja (Filia Ocieszyn)
- Mój ulubiony bohater literacki to... – dyskusja, wystawa prac plaszycznych (Filia Objezierze)
- Świat przyrody – wystawa książek (Filia w Rożnowie)
- Sylwetki pisarzy – A. Lindgren. Wystawka książek (Filia w Rożnowie)

Okonek (pow. Złotów)

- Wystawy:
 - ~ Miesiąc Prasy i Książki Technicznej
 - ~ 230 rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej
 - ~ „Książka i możliwość czytania to jeden z największych cudów ludzkiej cywilizacji”

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „Jan Matejko – 110 rocznica śmierci malarza” (Filia Łubianka)
 - ~ „Moja okolica, gmina, region” (Filia Łubianka)
- Konkurs czytelniczy „Turniej wiedzy o książce i bibliotece” (Filia Łubianka)

Opatów (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - ~ W 25-lecie pontyfikatu
 - ~ Za bramą „Wielkiej ciszy”. Zaduszki

Orchowo (pow. Słupca)

- Wystawka – 25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawa „25-lecie Pontyfikatu Jana Pawła II” (Osiek Mały, Filia Osiek Wielki)

Ostrów Wlkp.

- „Urodziny Koziołka Matołka” – powiatowy konkurs plastyczny (Filia dla Dzieci i Młodzieży)
- Ostrowskie spotkanie z przyrodą – „Jesienne wędrówki ptaków”
- Wielkopolska Biesiada Poetów – spotkanie autorskie
- 25 lat Pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II – wystawa
- Wieczór Literacki Nowego Impulsu

Perzów (pow. Kępno)

- Montaż słowno-muzyczny „Wyptyń na głębie” z okazji 25-lecia pontyfikatu Jana Pawła II przygotowany przez koło teatralne działające przy bibliotece

Piła

- Promocja książki Dr Seussa „Kot Prot” – Bractwo Dobrej Książki
- Spotkanie autorskie z Kirą Galczyńską
- „Przystanek Piła i okolice”:
 - ~ Prelekcja Bogumily Stawińskiej, prezesa Zarządu Spółki Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Pile, połączona z pokazem filmu „Woda źródłem życia”
 - ~ Stanisław Staszic w humoreskach – wykład Macieja Usurskiego, pracownika Muzeum Stanisława Staszica
- Dni Tolerancji – Piła 2003 – impreza, której celem było budowanie postaw społecznych opartych na tolerancji (Punkt Informacji Europejskiej)
 - ~ Projekcje filmów w ramach Objazdowego Festiwalu Filmowego „Prawa Człowieka w filmie”
 - ~ Spotkania z organizacjami działającymi w duchu szeroko pojętej tolerancji, idei humanitaryzmu: Amnesty International, Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Polską Akcją Humanitarną

- Warsztaty przeprowadzone przez trenerów Polskiej Akcji Humanitarnej pod hasłem „Nie jestem Ruski”, poruszające problem pogardliwego traktowania wschodnich sąsiadów
- Spotkanie z Robem van Waterem, doradcą parlamentu Europejskiego nt. polityki UE wobec krajów Europy Wschodniej w kontekście praw człowieka
- Wystawa zdjęć reportażowych Mariusza Foreckiego pt. „Wykluczeni”
- Koncerty zespołów rockowych „Kulturka, Nocna Zmaza z Piły, Trzcianki (Polska) i Dissent z Mińska (Białoruś)
- Wystawka „Książka na jesienne dni” (Filia Nr 1)
- „Świat zwierząt” – prezentacja wydawnictw (Filia Nr 4)
- „Wyprawy do Baśniowej Krainy”: W Dolinie Muminków – Czarodziejski Kapelusznik – spotkanie z bajką dla dzieci z przedszkola (Filia Nr 4)
- „Wyprawy do Krainy Baśni” (Filia Nr 9)

Pleszew

- Wystawa z okazji 25-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II „Ojciec Święty Jan Paweł II Poeta – Filozof – Mistyk”

Przygodzice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawki:
 - 25 rocznica pontyfikatu Jana Pawła II
 - 165 rocznica urodzin Adama Asnyka
 - 125 rocznica urodzin Leopolda Staffa
 - 50 rocznica śmierci Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego
- Wystawa prac i rzeźb Pawła Brylińskiego „Święci na polskich rozstajach”

Radawnica (pow. Złotów)

- „Mój ulubiony bohater Dobranocki” – podsumowanie konkursu na pacynki, lalki, kukiełki
- „Smok ze smoczej jamy” – premiera bibliotecznego teatru kukiełek
- Wystawy:
 - 25-lecie Pontyfikatu Jana Pawła II (BPG Radawnica, Filia w Świętej)
 - „Poznaj siebie – pomóż sobie” (Filia w Świętej)
- Wystawa książek Małgorzaty Musierowicz i czasopism młodzieżowych (Filia Kleszczyń)

Rydzyzna (pow. Leszno)

- Konkursy rysunkowe „Dzień Nauczyciela”, „Pamiętajmy o poległych”

Stępca

- Konkurs literacki „Moje wakacje”

- Wystawka „25 lat pontyfikatu Jana Pawła II”
- Narada bibliotekarzy z terenu powiatu słupeckiego
 - ~ Spotkanie z ks. Wacławem Buryłą, poetą, autorem m.in. wierszy o Janie Pawle II
 - ~ Wystawa z okazji 25-lecia pontyfikatu naszego rodaka Jana Pawła II

Szamocin (pow. Chodzież)

- Konkurs recytatorski dla dzieci pt. „Cuda i dziwy – Pana Tuwima” (Biblioteka Gminna i Filia w Józefowicach)

Szydłowo (pow. Piła)

- IX Gminny Konkurs Recytatorski dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wystawy:
 - ~ 155 rocznica urodzin Wiktora Gomulickiego (Filia Nietążkowo)
 - ~ 25 lat Pontyfikatu Jana Pawła II (Filia Nietążkowo)
- Spotkanie autorskie z Ryszardem Bibersztajnem
- „Ekologia w bibliotece” (Filia Stare Bojanowo)

Wijewo (pow. Leszno)

- Konkurs plastyczny pt. „Jesień”
- Wystawa prac pokonkursowych „Krasnoludki są na świecie”
- Wystawa książek – „Laureaci Nagrody Nobla w literaturze polskiej” z okazji 170 rocznicy urodzin Alfreda Nobla

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „25 rocznica Pontyfikatu Jana Pawła II” (GBP, Filie: Bukówiec Górny, Krzycko Wielkie)
 - ~ „100 rocznica urodzin M. Jastruna (GBP, Filie: Bukówiec Górny, Krzycko Wielkie)
 - ~ „Dzień Edukacji Narodowej” (GBP, Filia Krzycko Wielkie)

Wolsztyn

- Uniwersytet Poezji nad Dojcą:
 - Spotkanie ph. „Jana Pawła II poetyckie wyznanie wiary – Tryptyk rzymski”
 - ~ Promocja tomiku Anny Marii Szewczuk „Wierzę”

Zagórów (pow. Sępca)

- Wystawki:

- 170 rocznica urodzin A. Nobla
- 25 rocznica Pontyfikatu Jana Pawła II
- Spotkanie z regionalistą B. Grzonkowskim na temat Zagórowa i okolic

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Jolantą Kutyło
- Wystawa na temat życia i twórczości Janiny Porazińskiej (Zduny, Filia Baszków)

Złotów

- Spotkanie autorskie z Kirą Galczyńską
- „Wspominajcie mnie czasem pięknie” – wystawa przygotowana na Ogólnopolski Rok K.I. Galczyńskiego
- „Odpowiednie dać rzeczy słowo” – warsztaty literackie przeprowadzone przez poetkę Elżbietę Ambroż
- Wystawy:
 - W 230. rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej
 - XXV lat z Janem Pawłem II

Żelazków (pow. Kalisz)

- Wystawa z okazji 25-lecia pontyfikatu Jana Pawła II (Żelazków, Filia Korkanin)

Listopad

Babiałk (pow. Koło)

- Konkursy plastyczne „Jesienny widok z mojego okna”

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - ~ „Albert Camus” (Mroczeń)
 - ~ „Marian Brandys” (Mroczeń)

Białośliwie (pow. Piła)

- 125 rocznica urodzin Leopolda Staffa – ekspozycja książkowa

Brzeziny (pow. Kalisz)

- Udział w finale konkursu powiatowego poświęconego twórczości Eligiusza Kor-Walczaka pod hasłem: „Czy znasz baśnie i legendy kaliskie”

Chodów (pow. Koło)

- Wystawka „90 rocznica urodzin Alberta Camusa”

Chodzież

- „Witamy jesień” – wystawa prac plastycznych chodzieskich przedszkolaków (Oddział dla Dzieci)
- „Adam Mickiewicz – okres wielkopolski” – spotkanie słowno-muzyczne z aktorem (Zbigniew Waleryś)
- „Adama Mickiewicza wielkopolskie 7 miesięcy” – wystawa fotograficzna Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
- Spotkanie członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Chodzieskiej – prelekcja Romana Chwaliszewskiego, konserwatora zabytków nt. „Zabytki miasta i ich stan aktualny”
- Spotkania edukacyjne:
 - ~ „Adam Mickiewicz – zestawienie bibliograficzne”
 - ~ „Przedstawiciele romantyzmu w Polsce”

Cienin Zaborny (pow. Słupca)

- Wystawka – 125 rocznica urodzin Leopolda Staffa

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawka „90 rocznica urodzin Alberta Camusa”
- Spotkanie z poezją Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej w 110 rocznicę urodzin poetki
- Przegląd Dorobku Artystycznego Miasta i Gminy Dąbie '2003 – współudział w przygotowaniach imprezy

Gniezno

- Wystawa „Ziemia Święta w fotografii i literaturze”

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Konkurs plastyczny: Postacie z książek Kornela Makuszyńskiego
- Pogadanka pt. „Poznajemy rasy psów”
- Wystawa fotograficzna i promocja książki Ewy Chmielewskiej pt. „Święci na polskich rozstajach – południowa Wielkopolska”, spotkanie autorskie (Filia Daniszyn)

Gostyń

- Podsumowanie konkursu ankietowego dla młodzieży „Europa bez granic”
- Konkurs powiatowy z cyklu „Sławni Gostynianie” pt. „Przemysł II i jego czasy” – we współpracy Muzeum w Gostyniu i Gimnazjum nr 1

Jastrowie (pow. Złotów)

- Obrzędy, tradycje i geneza Halloween w Polsce i na świecie – wystawa

Kaczory (pow. Pila)

- Gminny konkurs recytatorski „Poezja twórców europejskich”

Kalisz

- Promocja tomiku poezji Stanisława Szpondera pt. „Doznania” – Galeria Biura Wystaw Artystycznych
- Aforystykon Kaliski z udziałem Joachima Glenska, Wiesława Malickiego, Lecha Konopińskiego, Stanisława Nyczaja, Urszuli Zybury – spotkania z młodzieżą w szkołach Kalisza i spotkanie w Bibliotece Głównej
- „Noblistka XXI wieku” – z okazji 100 rocznicy przyznania Nagrody Nobla pierwszej kobiecie Marii Skłodowskiej-Curie (Filia Nr 5)
- „Wśród baśni i legend kaliskich. 90 rocznica urodzin Eligiusza Korwalczaka”

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Rozstrzygnięcie II Przyrodniczego Konkursu Plastycznego pn. „Ptaki drapieżne – władcy przestworzy”. Konkurs przygotowany został przy współpracy z Grupą Południowowielkopolską Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków
- Otwarcie wystawy pn. „FotoEko2003” przygotowanej przez PBP w Kępnie oraz Grupę Południowowielkopolską Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków. Na wystawie można było obejrzeć ok. 150 najlepszych prac fotograficznych wykonanych w ramach XII Ogólnopolskiego Konkursu Fotografii Przyrodniczej Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody (PTOP) „Salamandra”

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- W cyklu „Jesiennych spotkań z poezją” spotkanie z poetką, publicystką, krytykiem literackim – Jadwigą Sułkowską-Mijał z Warszawy
- Wystawa poświęcona osobie Jana Pawła II (Filia Mikorzyn)

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Wystawa prac malarskich Ewy Olejnik

Kłodawa (pow. Koło)

- Konkurs czytelniczy „Kto zapamiętał najwięcej szczegółów z przeczytanych baśni”

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa – Jesień w poezji

Koło

- Wieczór poetycki członków Koła Przyjaciół Biblioteki: „Poeta czasów nie-poetyckich – Adam Asnyk w 165 rocznicę urodzin” – prelekcja Zofii Janiszewskiej
- „Malowane dzieje – Jan Matejko 1838-1893” – wystawa
- Finał konkursu plastycznego „Gdybym był burmistrzem, gdybym był wójtem...” – wystawa prac (Filia dla Dzieci)
- Wystawka „Selma Lagerlöf – 1858-1940” (Filia dla Dzieci)
- Impreza okolicznościowa dla dzieci pt. „Halloween” (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Tam, gdzie urodziła się matka Chopina. W 154 rocznicę śmierci Fryderyka Chopina (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
 - ~ Listopadowe zamyślenie – W blasku świec i zniczy. Zjednoczeni z tymi, którzy odeszli (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - ~ Robótki ręczne – pasja wyzwalająca poczucie piękna, drzemiące w każdym człowieku. Pożyteczny relaks na długie jesienno-zimowe wieczory (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
 - ~ „Za bramą wielkiej ciszy” – wystawa książek (Filia Nr 1)
 - ~ W rocznicę Niepodległości – wystawa książek (Filia Nr 1)
 - ~ „Jak tanio, smacznie i zdrowo gotujemy” (Filia Nr 2)
- „Duszpasterska działalność ks. Józefa Klebby w Kościanie – wykład Krynstyny Winowicz (Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej i Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Wieczór autorski Zbigniewa Gordzieja (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Gordziejem w Kościańskim Kole Polskiego Związku Niewidomych (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Popołudnie z baśniami braci Grimm (Oddział dla Dzieci)
- Popołudnie z książką: Wanda Chotomska „Chotomkowe utwory dla Michasia i Wiktorii” (Oddział dla Dzieci)
- Finał konkursu „Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania 2003” (Oddział dla Dzieci)
- Konstanty Ildefons Gałczyński – życie i twórczość. Prelekcja – B. Janicka (Filia Nr 1 – Klub Miłośników Książki)

Kościelec (pow. Koło)

- Referat ucznia ze szkoły podstawowej: „Kim był w naszych czasach Józef Piłsudski” (Filia Dobrów)

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa – Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – obrazy ilustrujące poezję

Krobia (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny „70 rocznica urodzin Koziolka Matolka”

Krotoszyn

- Wystawa – 1 listopada – Powązki – świadectwo historii i tradycji (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Prace plastyczne uczniów Zespołu Szkół Publicznych w Rozdrażewie – kompozycja abstrakcyjna, kadr jako kompozycja, martwa natura, pejzaż – prezentacja różnych technik
- Konkurs plastyczny – „Tuwim dzieciom” – 50 rocznica śmierci
- Wystawa książek z literatury pięknej – „Krajobrazy słowa”
- Wystawa prezentująca historię ubioru, wykonana przez uczennice ZSP w Zdunach

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Eugeniuszem Wachowiakiem w Bibliotece w Garzynie
- „Poziomkowa wylicznka” spektakl dla dzieci niepełnosprawnych i ze świetlicy środowiskowej w wykonaniu uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Lesznie
- Eliminacje gminne konkursu czytelniczego „Pierwszy Polak na Stolicy Piotrowej”
- Podsumowanie konkursu plastycznego „Pierwszy Polak na Stolicy Piotrowej”

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Janusz Kapusta – Rysunki” – wystawa grafik artysty z Nowego Jorku
- „Srebrny Pontyfikat Jana Pawła II”
- „Konstanty Ildefons Gałczyński w 50. rocznicę śmierci” – wystawa plakatów
- „Vincent Van Gogh w 150. rocznicę urodzin” – wystawa plakatów

Imprezy:

- Wielkopolskie Forum Bibliotekarzy pt. „Zawód bibliotekarza i współpraca różnych sieci”. Zorganizowane przez Zarząd Okręgu SBP w Poznaniu (Wyższa Szkoła Marketingu i Zarządzania w Lesznie)
- Spotkanie literackie z Andrzejem Zarębskim pt. „Zauroczenie małą ojczyzną i jego wpływ na warsztat pisarza”. Zorganizowane wspólnie z

Leszczyńskim Towarzystwem Kulturalnym i Staszowskim Towarzystwem Kulturalnym

- Spotkanie ze Zbigniewem Świąchem, pisarzem, publicystą, reżyserem pt. „Jak zauroczyć historią?” („Galeria Lochy”)
- Wieczór wspomnień pt. „Zaduszki Przyjacielskie, czyli tym, którzy odeszli...”, prowadzony przez Marzannę Skrzypczak-Mizgalską
- Spotkania z Eugeniuszem Wachowiakiem (MBP Leszno i Filia w Garzynie)
- Z cyklu „Wokół Globusa” – spotkanie z Mikołajem Zielińskim, podróżnikiem, uczestnikiem wyprawy na K-2 („Galeria Lochy”)
- Z cyklu „Rodzinne Wieczory – wspólne spotkanie dla dzieci i rodziców z Wandą Chotomską i Ewą Chotomską („Galeria Lochy”)

Lipka (pow. Złotów)

- „Lipka przyszłości” – konkurs plastyczny

Lipno (pow. Leszno)

- Wystawka „Poeci listopadów poetyckich w Bibliotece”

Lisków (pow. Kallsz)

- Udział w finale konkursu powiatowego poświęconego twórczości Eligiusza Kor-Walczaka pod hasłem: „Czy znasz baśnie i legendy kaliskie?”

Luboń (pow. Poznań)

- XXVI Międzynarodowy Listopad Poetycki. „Poezja bez granic”.
 - ~ Lekcje poetyckie w Gimnazjum Nr 1, gośćmi byli poeci: Anna Elżbieta Zalewska, Bogdan Bartnikowski, Zbigniew Gordziej
 - ~ Lekcje poetyckie w Gimnazjum Nr 2, gośćmi byli poeci: Michał Bukowski, Jan Marszałek, Lam Quang My
- „Szczęśliwy człowiek to zdrowy człowiek”. „Chorobie lepiej zaradzić niż ją leczyć” – to podstawowe tezy medycyny chińskiej; o metodach medycyny chińskiej opowiadała Galina Margiewicz, lekarz medycyny
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”
 - ~ „Jesień” – przedstawienie w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej Nr 2 w Luboniu
 - ~ „11 listopada – Święto Niepodległości” – przedstawienie w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej Nr 3 w Luboniu
- „Dobrze mi tak” – wieczór poetycko-teatralny Heleny Sperskiej Abbe. Gośćmi spotkania byli: Zespół Teatru „Droga” oraz Dorota Abbe, aktorka Teatru Współczesnego we Wrocławiu

- „Czy to jutro, czy to dziś, wszystkim jest potrzebny miś!” – spotkanie z Miśkiem prowadziły aktorki Teatru Animacji w Poznaniu: Mariola Ryl-Krystianowska i Danuta Rej
- Popołudnie z baśnią i bajką „Cały Luboń czyta dzieciom”. Swoje ulubione bajki czytała Elżbieta Stefaniak – dyrektor Biblioteki Miejskiej w Luboniu

Lwówek (pow. Nowy Tomyśl)

- „Święto Niepodległości” – montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczestników warsztatów literackich. Wystawa książek i plakatów
- Spotkanie autorskie z poetką Wandą Chotomską
- „Przeboje Mistrzów” – spotkanie z muzykiem Stanisławem Maciejewskim

Malanów (pow. Turek)

- Dzień Seniora – montaż słowno-muzyczny
- Konkurs czytelniczy „Czy znasz wiersze Jana Brzechwy”

Margonin (pow. Chodzież)

- Wystawa „Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych”

Młodojewo (pow. Słupca)

- Konkurs „Palenie szkodzi”

Nowy Tomyśl

- „Wieczór grecki” z udziałem poetów Dionisisa Pittarasa i Eleni Koniarelli-Siaki oraz Aresa Chanldzikolaou i Ares Trio
- „Do życia. Do śmierci” – „Wieczór trzech poetów”: Piotra Pawłaka, Macieja Rembarza i Mariana Ziomkowskiego-Ziom; akompaniament fortepianowy – Jarosław Kostka
- Z cyklu „Godziny dla Rodziny” – wielopokoleniowe spotkania autorskie z Wandą Chotomską – klasykiem literatury dziecięcej (MiPBP; BPMiG Zbąszyń)
- Spotkanie z Anną Plenzler – autorką „Legend Poznania” – w 700-lecie lokacji miasta (Oddział dla Dzieci)
- „Fiknijmy Koziółka” – wystawa portretów Koziółka Matołka z kolekcji stworzonej przez Emilię Waśniowską (Oddział dla Dzieci)

Oborniki

- „Jesień wokół nas” – wystawa prac dzieci z Przedszkola Nr 5 w Obornikach i oddziałów zerowych Szkoły Podstawowej nr 3 w Obornikach
- Wystawa prac dzieci ze Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Przyjaciół” z Obornik
- Książki, które warto przeczytać – wystawka (Filia w Rożnowie)
- Sylwetki pisarzy – L.M. Montgomery. Wystawka książek (Filia w Rożnowie)

Okonek (pow. Złotów)

- „Ta, co nie zginęła” – wystawa
- Spotkanie autorskie z Arkadym Radosławem Fiedlerem
- „Między brzegami” spotkanie poetycko-muzyczne w wykonaniu Aresa Chadzinikolau
- Światowy Dzień Telewizji – wystawa
- Klub Czytających Przedszkoli – realizacja programu Fundacji ABC XXI wieku

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawka „Młodość jest rzeźbiarką co wykuwa żywot cały” – z okazji Dni Młodzieży
- Konkurs plastyczny „Widok z mojego okna” (Filia Łubianka)

Opatówek (pow. Kalisz)

- Udział w podsumowaniu konkursu dla bibliotek „Wakacje z ekonomią na ty” w Bibliotece Narodowej
- Podsumowanie konkursu powiatowego „Czy znasz baśnie i legendy kaliskie?” (w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kaliszu)
- Konkurs plastyczny „Moja gmina – moje miasto – historia i tradycje” (współpraca ze Starostwem powiatowym w Kaliszu)
- Promocja książki Magdaleny Krytkowskiej „Między światłem a cieniem”
- Projekcja filmów o Łucji Pinczewskiej-Gliksman pt. „Emigrantka” i „Długi szlak”

Orchowo (pow. Słupca)

- Wystawka „125 rocznica urodzin Leopolda Staffa”

Ostrowite (pow. Słupca)

- Konkurs plastyczny pt. „Papieros twoim wrogiem” – listopad

Ostrów Wlkp.

- Ostrowski Kalejdoskop Literacki – spotkanie autorskie z Romanem Bąkiem
- Ostrowskie spotkania z przyrodą pt. „Sowy” – spotkanie z Tomaszem Ekiertem

Pępowo (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny „70 urodziny Koziołka Matołka”

Piła

- Promocja książki Władysława Branieckiego „Abecadło Brana”
- Podsumowanie konkursu plastycznego „Moja przygoda z przyrodą” dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej

- „Przystanek Piła i okolice”: „Polskie drogi do niepodległości” – prelekcja Marii Leciej, pracownika Muzeum Okręgowego w Pile
- Piła 1918-1939 wystawa ze zbiorów regionalnych biblioteki w Zespole Szkół Ekonomicznych w Pile
- Jan Paweł II – 25-lecie pontyfikatu – wystawa publikacji w Piłskim Domu Kultury
- „Jesień w rysunkach przedszkolaków” – wystawa (Filia Nr 1)
- „Wyprawy do baśniowej krainy”: W Dolinie Muminków – Latające obłoczki – spotkanie z bajką dla dzieci z przedszkola (Filia Nr 4)

Powidz (pow. Słupca)

- „Wyprawa na kraniec świata” – spotkanie z uczestnikiem wyprawy na Spitsbergen Bogumiłem Nowakiem z Powidła, pokaz zdjęć, slajdów, minerałów oraz skamieniałości

Radawnica (pow. Złotów)

- „Dzień przyrody” – wystawa książek i czasopism o tematyce przyrodniczej i ekologicznej połączona z projekcją filmów
- „Wychowanie, nauczanie, rozwój dzieci” – wystawa (Filia w Świętej)

Rydzyna (pow. Leszno)

- Konkurs plastyczny „Lepimy z plasteliny ulubionych bohaterów bajek”

Słupca

- Konkurs plastyczny pt. „Barwy jesieni”
- Wystawka prac pokonkursowych pt. „Barwy jesieni”

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wystawy:
 - ~ „Jan Matejko – 110 rocznica śmierci”
 - ~ 125 rocznica urodzin Leopolda Staffa (Filia Nietążkowo)
 - ~ W zaduszkowej zadumie (Filia Nietążkowo)
- Czy znasz wiersze dla dzieci Juliana Tuwima? (Filia Stare Bojanowo)

Turek

- Wystawa „Odrodzona Polska, Wielkopolska, Turek” w 85 rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „165 rocznica urodzin Adama Asnyka”
 - ~ „125 rocznica urodzin Leopolda Staffa”
 - ~ „110 rocznica urodzin Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej”
 - ~ „Jesień w poezji”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „110 rocznica śmierci Jana Matejki”
 - ~ „80 rocznica urodzin Józefa Hena” (GBP, Filia Bukówiec Górny)
 - ~ „125 rocznica urodzin Selmy Lagerlöf”
 - ~ „5 rocznica śmierci Mariana Brandysa” (GBP, Filia Bukówiec Górny)
 - ~ „125 rocznica urodzin Leopolda Staffa”
 - ~ „90 rocznica urodzin Alberta Camusa” (Filia Bukówiec Górny)

Wolsztyn

- Warsztaty teatralne prowadzone przez Zbigniewa Walerysia
- Monodram „Ja jestem Żyd z Wesela” w wykonaniu Z. Walerysia (2 spektakle)
- Uniwersytet Trzeciego Wieku – spotkanie z Alicją Patey-Grabowską
- Wystawa fotografii „Od tego zaczynamy” (Galeria Biblioteki)

Wrząca Wielka (pow. Koło)

- Wystawka „Jan Matejko 1838-1893”

Zagórow (pow. Słupca)

- Wystawka „125 rocznica urodzin Leopolda Staffa
- Wystawa dokumentów, pamiątek „Zagórowianie w walce o niepodległość”
- Spotkanie redaktora Gazety Poznańskiej z uczniami Publicznego Gimnazjum Nr 1 w Zagórowie na temat warsztatu dziennikarskiego

Złotów

- Wystawy:
 - ~ „Gdy gaśnie pamięć ludzka dalej mówią kamienie”
 - ~ W 85. rocznicę odzyskania niepodległości
- Spotkanie autorskie z Tomaszem Podsiadło, autorem pracy o Janie Kociku pierwszym cywilnym burmistrzu Złotowa
- Powiatowe Forum Bibliotekarzy: wykłady prof. M. Borawskiej pt. „Książka, biblioteka w świecie mediów i wirtualnej rzeczywistości”, M. Bochan pt. „O nowych specjalnościach i zawodach”. „Bibliotekarskie jubileusze”, „W 50. rocznicę działalności wypożyczalni dla dzieci i młodzieży MBP” – wystawa
- Jak pozyskiwać unijne pieniądze? – wystawa i spotkanie z regionalnym przedstawicielem Programu „Młodzież”
- Miejsca te same, nie te same. Historie osób niezwykłych – wystawa fotografii czarno-białej Złotowa z lat 1972-2003

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM
ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

„AMADEUS” na dobry początek: jutro rozpocznie się w Szamotułach festiwal /
Michał Kruszona // *Głos Wielkop.* (Wyd. 2). – 2003, nr 264, s. V

VII Spotkania Zespołów Chóranych „Świat Waława z Szamotuł” zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

Wielkopolski dziennik: Stary Rynek / *ROM // Gaz. Pozn.* – 257, dod.
Express Pozn. s. 4

Promocja książki Janiny z Puttkamerów Żółtowskiej „Dziennik: fragmenty wielkopolskie 1919-1933” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

BEZKRWAWĘ łowy: Złotów / *JUN // Gaz. Pozn.* (Ziemia Piłska). – 2003,
nr 226, s. 3

Warsztaty fotograficzne zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

BIBLIOTEKA też fundowała: Zbąszyń / *DR // Gaz. Pozn.* – 2003, nr 269,
dod. Express s. 3

XXIX Biesiada Kozłarska w Zbąszyniu zorganizowana m.in. przez Zbąszyńskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

BIBLIOTEKA w jabłku / Stefan Drajewski. – Fot. // *Głos Wielkop.* – 2003,
nr 241, dod. Głos Poznaniaka, s. IX

Konferencja „Biblioteka – człowiek niepełnosprawny – środowisko lokalne” zorganizowana przez WBPiCAK w Poznaniu.

BIBLIOTEKA zamiast dworca: jedyne takie centrum / Agnieszka Gulczyńska //
Głos Wielkop. – 2003, nr 223, s. IX

Działalność WBPiCAK w Poznaniu.

BIESIADNIKI w cenie: Zbąszyń / Danuta Rzepa // *Gaz. Pozn.* – 2003,
nr 264, dod. Express s. 3

XXIX Biesiada Kozłarska zorganizowana m.in. przez Zbąszyńskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

BÓJ o „Bamberkę”: w rytmie mazura / msz // *Głos Wielkop.* – 2003,
nr 221, dod. Głos Poznaniaka, s. 8

II Ogólnopolski Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę”.

DUDZIARSKIE święto / E. Baldys. – Fot. // A B C. – 2003, nr 77, s. 4

Reportaż fotograficzny z rozpoczęcia Turnieju Dudziarzy Wielkopolskich zorganizowanego m.in. przez Kościański Ośrodek Kultury, Centrum Kultury i Sztuki w Lesznie i WBPiCAK w Poznaniu.

DUDZIARZE i górale / gor // Głos Wielkop. (Wyd.2). – 2003, nr 230, s. VII

XXXIV Turniej Dudziarzy Wielkopolskich zorganizowany m.in. przez Kościański Ośrodek Kultury, Centrum Kultury i Sztuki w Lesznie i WBPiCAK w Poznaniu.

DWA dni dobrej muzyki // Tyg. Pil. – 2003, nr 70, s. 10

Międzynarodowy Dzień Muzyki zorganizowany w Pile przez Zespół Szkół Muzycznych i WBPiCAK w Poznaniu.

DYREKTOR uhonorowany: Miłostaw / (jw) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 43, s. 13

Odznaka Zasłużonego Działacza Kultury dla Zenona Iwanowskiego, dyr. Miłostawskiego Centrum Kultury. Działalność Miłostawskiego Centrum Kultury i współpraca z WBPiCAK w Poznaniu.

DZIENNIK hrabiny / sdr // Głos Wielkop. – 2003, nr 257, dod. Głos Poznaniaka, s. X

Promocja „Dzienników” Janiny z Puttkamerów Żółtowskiej.

FILMOWA „Jedna minuta”. – Fot. // Gaz. Pozn. – 2003, nr 239, s. 4

Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Jedna Minuta” w Buku.

FOTO finał / mm // Głos Wielkop. – 2003, nr 225, s. II

Konkurs fotograficzny „Zdjęcie miesiąca” zorganizowany m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

HISTORYCZNY film ArlekiŃa: BudaFest / KK // Gaz. Pozn. – 2003, nr 251, dod. Express s. 3

III Wojewódzki Przegląd Kabaretów Szkolnych „BudaFest” zorganizowany w Grodzisku m.in. przez MGOK w Grodzisku i WBPiCAK w Poznaniu.

II OGÓLNOPOLSKI Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o Poznańską Bamberkę // Gaz. Pozn. – 2003, nr 218, dod. Express Pozn. s. 6

Reklama turnieju zorganizowanego prxzez WBPiCAK w Poznaniu.

II OGÓLNOPOLSKI Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o Poznańską Bamberkę // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 220, dod. *Express Pozn.* s. 5

Reklama turnieju zorganizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

„JANINA z Puttkamerów Zółtowska *Dziennik. Fragmenty wielkopolskie 1919-1933* / Karolina Szafrąska-Bąk // *Lofer.* – 2003, nr 11, s. 6

Omówienie książki wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

JEDNA, ale jaka / *bm.* – Fot. // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 239, dod. *Głos Poznaniaka*, nr 6

Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Jedna minuta” w Buku.

JESIENNE zamyślenia: Pałac Działyńskich / *ELKA // Gaz. Pozn.* – 2003, nr 253, dod. *Express Pozn.* s. 6

Spotkanie „Jesienne zamyślenia, czyli o tych, którzy odeszli...” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu i Bibliotekę Kórnicką PAN.

JESIENNE zamyślenie... / Karolina Bąk-Szafrąska // *Lofer.* – 2003, nr 11, s. 7

KAPELE na „Wesele”: 29 Biesiada Koźlarska w Zbąszyniu / *saw // Głos Wielkop.* (Wyd.2). – 2003, nr 259, s. IV

Biesiada zorganizowana m.in. przez Zbąszyńskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

KRONIKA o regionie: Ostrów / *KING // Gaz. Wybór.* – 2003, nr 226, dod. *Poznań*, s. 4

Promocja „Kroniki Wielkopolski” poświęconej powiatowi ostrzeszowskiemu.

KRONIKA Wielkopolski : Ostrzeszów / *KING // Gaz. Wybór.* – 2003, nr 226, dod. *Poznań*, s. 4

Prezentacja „Kroniki Wielkopolski” w Ostrzeszowie.

KULTURA – dumą Wielkopolan: wojewódzka inauguracja roku kulturalnego 2003/2004 w Opalenicy / *saw // Głos Wielkop.* (Wyd.2). – 2003, nr 230, s. IV

Inauguracja zorganizowana przez MGOK „Taklamakan” w Opalenicy i WBPiCAK w Poznaniu.

KULTURĘ trzeba uprawiać: Opalenica / Rafał Sterczyński // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 229, dod. Express s. 3

Inauguracja roku kulturalnego zorganizowana przez MGOK w Opalenicy i WBPiCAK w Poznaniu.

LEGENDY i fakty /bm // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 293, dod. Głos Poznaniaka, s. X

Promocja książek Wydawnictwa WBP „Kalendarium poznańskie” Marka Rezlera i „Legends Poznania” Anny Plenzler.

LEGENDY i fakty / bm // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 257, dod. Głos Poznaniaka, s. X

Spotkanie w Odwachu – promocja książek wydanych przez Wydawnictwo WBP (Anna Plenzler „Legends Poznania” i Marek Rezler „Kalendarium wielkopolskie”).

LITERACI i wydawcy / ap // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 240, dod. Głos Poznaniaka, s. X

W cyklu „Poznań bez tajemnic” spotkanie z literatami i wydawcami.

LITERACI w październiku / ap // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 223, s. X

Spotkanie „Literaci, publicyści, wydawcy czyli o ich pracy i planach” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

MAGDA, Waldek i inni / sdr // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 259, s. X

Wystawa fotograficzna zorganizowana m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

MAZUR na parkiecie: w sobotę Ogólnopolski Turniej Tańca o Nagrodę „Poznańskiej Bamberki” / msz // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 218, dod. Głos Poznaniaka, s. IX

MŁODZI mistrzowie pióra / Jerzy Utkin // *Tyg. Nowy.* – 2003, nr 37, s. A5

VII Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol zorganizowany przez Fundację Literacką im. Agnieszki Bartol i BPiM w Pile przy współudziale WBPiCAK w Poznaniu.

NAGRODZENI bibliotekarze / ap // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 254, s. 4

Nagrody im. Andrzeja Wojtkowskiego za rok 2003. Wśród laureatów m.in. Wiesław Sieciński, dyrektor biblioteki publicznej w Jarocinie.

NAJLEPSZE Biblioteki Wielkopolski: III edycja konkursu / Maria Giemza-Żurawska // *Bibliotekarz*. – 2003, nr 10, s. 28-29

Konkurs zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Zwyciężyły: MBP w Chodzieży i PBP w Kępnie. Wyróżnienia otrzymały: PiMBP w Pile, PBP w Szamotułach i BP w Trzciance. Indywidualne wyróżnienie przyznano Krystynie Dąbrowskiej, dyr. PBP w Szamotułach, którą uznano za osobowość bibliotekarską 2002 roku.

NAJLEPSZE zdjęcia: fotografia / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2003, nr 271, s. 9

Rozstrzygnięcie konkursu „Wielkopolska Press Photo” zorganizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

NIE finanse, a bariery / *MAZ. – Fot. // G a z . P o z n .* – 2003, nr 240, s. 4

Konferencja nt. ludzi niepełnosprawnych w bibliotekach zorganizowana przez WBPiCAK w Poznaniu.

OBJAZDOWA galeria / awy // *G ł o s W i e l k o p .* (Wyd.2). – 2003, nr 280, s. IV

Wystawa fotografii w wolsztyńskiej bibliotece w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

PANORAMA Wielkopolski : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, 18 października / *ap . – Fot. // G ł o s W i e l k o p .* – 2003, nr 244, s. 12

Wystawa pokonkursowa „Moja Wielkopolska”.

„PANORAMA Wielkopolskiej Kultury” / (*iw*) // *Bibliotekarz*. – 2003, nr 11, s. 22

Prezentacja pisma wydawanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

PATRZĘC kolorowo: Fotoplastykon: Wojewódzka Biblioteka Publiczna – do 24 września / *gula // G ł o s W i e l k o p .* – 2003, nr 212, dod. *Głos Poznaniaka* s. X

Pokonkursowa wystawa fotograficzna „Cyberfoto 2003” w siedzibie WBPiCAK w Poznaniu.

PIĘKNO utrwalone na kliszy: Chodzież // *T y g . P i l .* – 2003, nr 69, s. 15

Wystawa fotograficzna „Przyroda Wielkopolski” prezentowana w chodzieskiej bibliotece w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

POLOWANIE z fleszem / Małgorzata Linettej. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 231, dod. Głos Poznaniaka, s. X

Fotograficzne „Bezkrwawe łowy” zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu.

POZNAŃ bez tajemnic / MI // G a z . P o z n . – 2003, nr 231, dod. Na Afiszu s. VII

Imprezy „Aby pamięć nie zginęła czyli poznańskie nekropolie” i „Literaci, publicyści, wydawcy czyli o ich pracy i planach” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

[POZNAŃ bez tajemnic] // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 238, dod. Głos Poznaniaka, s. 1

W cyklu „Poznan bez tajemnic” spotkanie z literatami i wydawcami.

POZNAŃ bez tajemnic // G a z . W y b o r . – 2003, nr 271, dod. Co jest grane, s. 13

„Legendy i fakty, czyli o przeszło 1000-letniej historii Poznania”.

POZNAŃ: historia cmentarzy / KING // G a z . W y b o r . – 2003, nr 232, dod. Poznań, s. 2

W cyklu „Poznań bez tajemnic” historia poznańskich cmentarzy.

PÓŁ miliona Pottera: spotkanie wydawców / Joanna Łukomska // G a z . P o z n . – 2003, nr 243, s. 10

Spotkanie „Literaci, publicyści, wydawcy, czyli o ich pracy i planach” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

PROMYKI z Bamberką: turniej tańca / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 221, dod. Express Pozn. s. 4

Turniej zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

ROK kulturalny: Opalenica / RS // G a z . P o z n . – 2003, nr 229, s. 5

Inauguracja roku kulturalnego zorganizowana przez MGOK „Taktłaman” w Opalenicy i WBPiCAK w Poznaniu.

SCENA zastępuje im komputer: warsztaty // G a z . P o z n . – 2003, nr 240, s. 4

Warsztaty teatralno-recytatorskie w Rogoźnie, zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu oraz miejscowe Centrum Kultury.

[SPOTKANIE z cyklu „Poznań bez tajemnic” // G a z . P o z n . – 2003, nr 275, dod. Express Pozn. s. 7

Spotkanie „Legandy i fakty, czyli o przeszło 1000-letniej historii Poznania” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

[SPOTKANIE z cyklu „Poznań bez tajemnic” // G a z . P o z n . – 2003, nr 274, dod. Express Pozn. s. 7

Spotkanie „Legandy i fakty, czyli o przeszło 1000-letniej historii Poznania” zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

SPOTKANIE... / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 240, dod. Express Pozn., s. 7

Informacja o spotkaniu – literaci, publicyści, wydawcy – organizowanym przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

SPOTKANIE: Literaci, publicyści, wydawcy, czyli o ich pracy i planach // G a z . P o z n . – 2003, nr 223, dod. Express Pozn. s. 4

Spotkanie zorganizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

STAN obecny i przyszłość wypożyczania międzybibliotecznego w bibliotekach publicznych / Lucjan Biliński // B i b l i o t e k a r z . – 2003, nr 7/8, s. 16-20

M.in. wzmianka o WBPiCAK w Poznaniu.

STRZELAJĄCY fleszem: Wielkopolska Press Photo / SD // G a z . P o z n . – 2003, nr 279, dod. Express s. 6

Konkurs fotograficzny zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

TAJEMNICE i legendy / msz // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 276, dod. Głos Poznaniaka, s. IX

Promocja książek Wydawnictwa WBP w Odwachu.

TAŃCZĄCA Bamberka: Plewiska / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 220, dod. Express Pozn. s. 4

II Ogólnopolski Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę” zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

TERAPIA w bibliotece: niepełnosprawni / D // G a z . P o z n . – 2003, nr 236, s. 12

Konferencja „Biblioteka – człowiek niepełnosprawny – środowisko lokalne” zorganizowana przez WBPiCAK w Poznaniu.

TRAFILI do kroniki / WOLF // Z i e m . K a l i s . – 2003, nr 230, dod. Express s. 6

Numer „Kroniki Wielkopolski” poświęcony m.in. powiatowi ostrzeszowskiemu.

TURNIEJ z Bamberkę[a]: taniec / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 217, dod. Express Pozn. s. 4

Ogólnopolski Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę”. M.in. prezentacja tańca ludowego przez Zespół Folklorystyczny „Cepelia”.

WIELKOPOLSKA fotografia / ap // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. 3). – 2003, nr 278, s. 12

Konkurs „Wielkopolska Press Photo” zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

W 4 OCZY: z Matyldą Pachowicz, organizatorką warsztatów fotograficznych dla niepełnosprawnych / rozm. przepr. Milena Kochanowska // G a z . P o z n . – 2003, nr 265, s. 2

Warsztaty i wystawa poplenerowa „Magda, Waldek i inni” zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

W RYTMIE mazura / msz // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 220, dod. Głos Poznaniaka, s. IX

II Ogólnopolski Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę”.

WOKÓŁ Wacława: koncerty / Piotr Michałak // G a z . P o z n . – 2003, nr 269, dod. Express s. 5

VII Spotkania Zespołów Chóralnych „Świat Wacława z Szamotuł” zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

WYCIECZKI z pracownią / GUT // G a z . W y b o r . – 2003, nr 214, dod. Turystyka s. 9

W cyklu wycieczek „Wielkopolska bez tajemnic”.

WYCIECZKI z pracownią // *G a z . W y b o r .* – 2003, nr 214, dod. Turystyka, s. 9
Wycieczka z cyklu „Wielkopolska bez tajemnic” „O Asnyku, Konopnickiej i nie tylko, czyli wyprawa na ziemię kaliską...”.

WYDAWNICTWO Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu // *L o f e r .* – 2003, nr 11, s. 24

Omówienia książek „Legendy Poznania” Anny Plenzler i „Dziennik: fragmenty wielkopolskie 1919-1933” Janiny z Puttkamerów Żółtowskiej wydanych przez WBPiCAK w Poznaniu.

WYPRAWA na Ziemię Kaliską / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2003, nr 213, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „O Asnyku, Konopnickiej i nie tylko, czyli wyprawa na Ziemię Kaliską” zorganizowana w ramach cyklu „Wielkopolska bez tajemnic” przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

WYPRAWA na Ziemię Kaliską / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2003, nr 219, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „O Asnyku, Konopnickiej i nie tylko, czyli wyprawa na Ziemię Kaliską” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

WYPRAWA na Ziemię Kaliską: niedziela, 28 września / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2003, nr 225, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „O Asnyku, Konopnickiej i nie tylko, czyli wyprawa na Ziemię Kaliską” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

WYSTAWA dzieci: Zaniemyśl / *Piotr Kwieciński // G a z . P o z n .* – 2003, nr 232, dod. Express s. 6

Wystawa fotograficzna „Dziecko” – prezentacja w Gminnym Ośrodku Kultury i Rekreacji w Zaniemyślu zdjęć z konkursu zorganizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

WYTAŃCZYĆ Bamberkę / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2003, nr 219, dod. Na Afiszu s. VII

II Ogólnopolski Turniej Polskiego Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę” zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu. Występ Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

Z KRESÓW na kresy / Stefan Drajewski // Głos Wielkop. – 2003, nr 260, s. XX

Omówienie książki Janiny z Puttkamerów Żółtowskiej „Dziennik: fragmenty wielkopolskie 1919-1933” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

Z OKAZJI Międzynarodowego Dnia Muzyki / Jerzy Utkin // Tyg. Nowy. – 2003, nr 40, s. A6

Imprezy zorganizowane w Pile przez Zespół Szkół Muzycznych i WBPiCAK w Poznaniu.

Z WACŁAWEM po raz siódmy: rozpoczyna się kolejny szamotulski festiwal wacławowski / Michał Kruszona // Głos Wielkop. (Wyd.2). – 2003, nr 259, s. V

VII Spotkania Zespołów Chóralnych „Świat Wacława z Szamotuł” zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

ZESPÓŁ Szkół z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2: turniej tańca // G a z . W y - b o r . – 2003, nr 219, dod. Co Jest Grane s. 13

II Ogólnopolski Turniej Tańca w Formie Towarzyskiej o „Poznańską Bamberkę” zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

[ZORGANIZOWANY przez Fundację...] // Bibliotekarz. – 2003, nr 11, s. 36

VII Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol zorganizowany przez Fundację Literacką im. Agnieszki Bartol i PiMBP w Pile przy współudziale WBPiCAK w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Literacką Nike** za 2003 rok otrzymał *Jarosław Marek Rymkiewicz* za tom wierszy „Zachód słońca w Milanówku”.
- **Nagrodę im. Kazimierzy Illakowiczówny** w 2003 roku otrzymał *Roman Misiewicz* za tom wierszy „Punkty zaczepienia...”.
- **Nagrodę Fundacji im. Kościelskich** za 2003 rok otrzymał *Dawid Bierkowski* za powieść „Jest”.
- **Nagrody ZAIKS** w 2003 roku otrzymali: za przekłady na język polski – *Halina Bernhardt-Kralowa* (z włoskiego) i *Jerzy Czech* (z rosyjskiego); za przekłady na języki obce – *Hatifa Janabi* (na arabski) i *Efraim Sten* (na hebrajski).
- **Nagrodę Literacką im. Józefa Mackiewicza** w 2003 roku otrzymał *Marek Jan Chodakiewicz* za książkę „Ejszyszki”; wyróżnienia: *Cezary Michalski* za powieść „Siła odpychania”; *Maciej Urbanowski* za tom esejów „Oczyszczenie”.
- **Nagrodę Prezydenta RP „Sztuka Młodym”** w 2003 roku otrzymała *Wanda Chotomska*.
- **Nagrodę im. Jana Karskiego i Poli Nireńskiej** za 2003 rok otrzymał *Michał Jagiełło*.
- **Nagrodę im. Ludwika Frydego** w 2003 roku otrzymał *Jacek Gutorow* za „Niepodległość głosu” – zbiór szkiców o polskiej poezji najnowszej.
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Jesień 2003** otrzymali: *Anna Świderkówna, Elżbieta Przybył* za książkę „Chodzić po wodzie”; *Wacław Oszejca* za tomik wierszy „Reszta większa od całości”; *Jerzy Sosnowski* za powieść „Prąd zatokowy”.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury** za 2003 rok otrzymał *John M. Coetzee* – pisarz z RPA, tworzący w języku angielskim.

- **Nagrodę im. Goncourtów** w 2003 roku otrzymał *Jacques-Pierre Amette* za powieść „La maitresse de Brecht” (Kochanka Brechta)
- **Nagrodę Booker Prize** w 2003 roku otrzymał *Peter Finley* za powieść „Vernon Good Little”
- **Nagrodę Biblioteki Kongresu im. Johna W. Kluge** w 2003 roku otrzymał *Leszek Kołakowski*.
- **Nagrodę Lettre Ulysses Award** w 2003 roku otrzymali: *Anna Politkowska* za książkę „Rosyjska hańba”; *Nurrudin Farah* za książkę o somalijskiej diasporze; *Jiang Hao* za zbiór reportaży o kłusownictwie (pisarz chiński).
- **Nagrodę Neustadt** za 2003 rok otrzymał *Adam Zagajewski*.
- **Medal za Wybitny Wkład w Literaturę Amerykańską** w 2003 roku otrzymał *Stephen King*, twórca tzw. nowego horroru.

C . Z m a r l i

- **Zofia Chądzyńska** (23.09.2003), pisarka, autorka książek dla młodzieży, tłumaczka literatury iberoamerykańskiej.